

ماهنامه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی
برای خانواده بزرگ شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی

شماره ششم - شهریور ۱۳۹۳

زیر نظر شورای سردبیری

دبیر اجرایی تحریریه: سینا قلیچ‌خانی

همکاران این شماره:

شرمین نادری، المیرا حصارکی شهرزاده‌متی،
فرید دانشفر، امیر رسولی، ملیکا حسن‌پور،
علی صادقی‌مقدم

با سپاس از: دکتر سیداصغر ابن‌الرسول
رضا مرادی، مهندس علیرضا کنعانی

طراح جلد: سهیل نوری

صفحه‌آرایی: مجید مرادی

ویراستار: شیدا محمدطاهر

حروف چینی: سعید بختیاری

امور دفتری: وحیده بهزادی

نشانی: خیابان ملاصدرا، شیراز جنوبی،

برزیل غربی، شماره ۲۵

تلفن: ۸۸۶۲۳۸۹۵

فاکس: ۸۸۶۲۳۸۹۶

انعکاس نظرات اشخاص حقیقی و حقوقی در
قالب مقالات، مصاحبه‌ها و گزارش‌ها، لزوماً
به معنای تایید محتوای تمامی آن‌ها از سوی
ماهنامه نیست.

فهرست

مجله اقتصاد و مدیریت

- ۲ سرمقاله: سر بر آوردن خوشه‌ها از خاک
- ۳ آشنایی با شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان
- فرصت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری در بخش مسکن
- ۸ ۱۰ تابلو خیر: ثبت افزایش سرمایه شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی
- ۱۱ رونق در بازار سرمایه: شکوفایی در شاخص‌های اقتصادی
- ۱۲ حاکمیت فناوری اطلاعات
- ۱۴ سند راهبردی سازمان بورس و اوراق بهادار منتشر شد
- ۱۶ نقش بازار سرمایه در خروج غیرتورمی از رکود
- ۱۹ بورس‌ها خوب نفس می‌کشند
- ۲۰ آموزش ارزش پول و پس‌انداز به فرزندان
- ۲۱ نگاهی به سناریوی

مجله فرهنگ و خانواده

- ۲۲ وقتی ایران زیر چکمه نظامیان بیگانه رفت
- ۲۴ کادوهای خودماتی
- ۲۵ پیشنه‌دایی برای روزهای آخر تابستان
- ۲۶ چند بریده روزنامه از شهرپورهای قدیم ایران
- ۲۸ جشن نخل و خرما در جنوب ایران
- ۲۹ نیم‌نگاهی به ادبیات جنگ در ایران و جهان
- ۳۰ بوی ماه مهر

دعوت برای ارسال خاطرات و تجارب زندگه

ماهنامه «وخارزم» در نظر دارد یکی از صفحات خود را در هر شماره به درج گوشه‌ای از خاطرات و تجارب تلخ و شیرین خوانندگان گرامی اختصاص دهد. در این راستا تمامی خوانندگان ارجمند، اعم از مدیران، کارشناسان و کارکنان گروه سرمایه‌گذاری خوارزمی (شامل ستاد و شرکت‌های وابسته) و خانواده‌های ارجمند آنان دعوت می‌شود در صورت تمایل، این گونه خاطرات - به ویژه از تجارب حرفه‌ای و شغلی - خود را که می‌تواند برای دیگران جالب توجه و مفید واقع شود، به صورت فشرده تنظیم و با رعایت نکات ذیل برای درج در ماهنامه «وخارزم» ارسال فرمایند:

- نام و نام خانوادگی، سطح تحصیلات، نشانی دقیق بستی، پست الکترونیک و تلفن تماس نویسنده در آن قید شود.
- حجم مطالب از سه صفحه A4 (هر صفحه حدود ۳۰۰ کلمه) تجاوز نکند و تایپ آن تحت برنامه word انجام شود.
- ماهنامه در ویرایش، تلخیص و تنظیم مطالب رسیده آزاد است.
- مطالب آرسالی در صورت تایید یا عدم تایید مسترد نمی‌شود.
- نشانی بستی ماهنامه «وخارزم» تهران - خیابان ملاصدرا - انتهای خیابان شیراز جنوبی - تقاطع برزیل غربی - شماره ۲۵ - طبقه دوم - ماهنامه «وخارزم» (بخش خاطرات)

نشانی الکترونیکی: vakharazm@khig.ir

سر برآوردن خوشه‌ها از خاک

دکتر حجت اله صیدی، مدیر عامل شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی

مدیریت مسئولیتی مبنی بر عدم عرضه حق تقدم و مقاومت در برابر تقاضا ندارد و اصولاً قیمت معامله را در بورس عرضه و تقاضا تعیین می‌کند و نه هیچ چیز دیگر، اما مدیریت با صبر و تدبیر در پی عرضه حق تقدم بر اساس بالاترین قیمت‌های تقاضا بود و اجازه نداد صف‌هایی که برای خرید حق تقدم در قیمت‌های ۲۰ تومانی و نظایر آن تشکیل شده بود، موجب تضییع حقوق سهام‌داران شود. در این مسیر، نقش بی‌بدیل شرکت تأمین سرمایه سپهر نیز قابل تقدیر است که با تمام قوا به میدان آمد تا در آشفته‌بازار بورس، از سهام شرکت حمایت مناسبی به عمل آید. استدلال کسانی که اصرار بر عرضه حق تقدم باقی‌مانده در قیمت‌های پایین‌تر داشتند، از این منظر برخوردار بود که وقتی سهام‌داران خود تصمیم به عدم شرکت گرفته‌اند و تازه بعد از عدم استفاده در شصت و چند روز اولی که تعیین شده بود، حاضر به خرید حق تقدم در قیمت‌های پایین‌تر از آن دوره نیز نیستند، دیگر حجت بر مدیران تمام است و می‌توانند با توجه به عدم تقاضا برای حق تقدم در قیمت‌های بالاتر، تقاضاهای موجود را پاسخ دهند. ولی مدیران خوارزمی به گونه‌ای دیگر می‌اندیشیدند و با احساس مسئولیت دوجندان و اعتقاد راسخ به این که ارزش شرکت به مراتب بالاتر از ارقام پیشنهادی است، ایستادگی ثمربخشی به خرج دادند که مهم‌ترین نتیجه آن، معاملات روزهای آخر حق تقدم بود که نشان از ارزندگی سهام و هوشیاری سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی داشت.

هدف مهم افزایش سرمایه، توسعه و ارتقای سبد سرمایه‌گذاری در صنایع هدف بود که تملک نیروگاه منتظر قائم در کنار تشکیل هلدینگ صنایع معدنی صدر جهان گام‌های نخست اجرایی آن بودند. تملک دارایی‌های نیروگاه منتظر قائم در روزهای پایانی سال ۹۲، تنها با فراهم ساختن سازوکار شرکت سهامی عام و سامان‌دهی عملیات نیروگاه در آن می‌توانست ارزش‌های نهفته در این دارایی عظیم را در قالب یک کسب‌وکار سودآور نمایان کند. در این راستا نهایی کردن تملک شرکت برق و انرژی سپهر و انتقال دارایی‌های نیروگاه به آن در هفته‌های اخیر، تکمیل تیم مدیریتی و استقرار نظام مدیریت مالی و اقتصادی کارآمد در آن در شمار مهم‌ترین اقدام‌های گروه برای شفاف‌سازی ارزش نیروگاه در ترکیب سرمایه‌گذاری‌های خوارزمی به حساب می‌آیند. با توجه به شروع گام‌هایی جدید در شرکت نیروپارسه برای توسعه صنعت نیروگاه‌های مقیاس کوچک در کشور و منطقه نیز، می‌توان به قرارگرفتن شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی در جایگاهی مناسب در عرصه صنعت برق کشور در سال‌های پیش رو امید فراوان داشت.

اکنون که این گام‌های مهم به‌خوبی برداشته شده‌اند و با توجه به تکمیل آن‌ها در هفته‌های آینده که نویدبخش ثبت افزایش سرمایه در هفته‌های قبل از برگزاری مجمع سالانه و هم‌چنین اعلام وضعیت برنامه‌های نیروگاهی در مجمع خواهد بود، می‌توان با انگیزه و اعتقاد بیشتری به ارتقای سایر دارایی‌های موجود در سبد سرمایه‌گذاری نیز پرداخت. بر این اساس، افزایش میزان سرمایه‌گذاری در سهام بانک‌های معظم صادرات و پاسارگاد - که با آینده‌نگری ویژه‌ای صورت پذیرفته است - و فعالیت‌های جدیدی که در حوزه فناوری اطلاعات در مفاخر شکل گرفته‌اند و اخبار دقیق آن در اختیار تمامی ذی‌نفعان گرامی قرار خواهد گرفت نیز در زمره اقدام‌هایی است که سال مالی جاری شرکت را پربارتر از گذشته در معرض نمایش خواهد گذاشت.

تردید نیست که برداشتن این گام‌های پیروزمند جز با توکل به عنایات پروردگار جهانیان و پشت‌گرمی سهام‌داران ارجمند و مدیریت ارشد بانک‌های صادرات و مسکن میسر نمی‌شد و البته این هنوز ابتدای راه است و راهی به درازای شش سال دیگر برای رسیدن به آن مقصد عالی که در برنامه راهبردی ترسیم شده، باقی است. از این روی چه بسیار کارهای نکرده‌ای که پیش روی مدیران گروه قرار دارد و تلاش بسیار بیاید که باز به گفته مولوی:

اندر این ره می‌تراش و می‌خراش
تا دم آخر دمی فارغ مباحث

گندمی را زیر خاک انداختند
پس ز خاکش خوشه‌ها بر ساختند
بار دیگر کوفتندش ز آسیا
قیمتش افزود و نان شد جان فرا
باز نان را زیر دندان کوفتند
گشت عقل و جان و فهم هوشمند

چرخه حیات آدمی از روز نخست آفرینش جز کاشت و داشت و برداشت نبوده است. راز هستی نیز جز این نیست که فرزند آدم تکریم شده است تا به امید خرمی پرپار دانه‌ای در خاک افکند و گندمی مبارک برداشت کند تا قوت جان گردد و سرانجام از آن عقل و فهم زاید و فرهیختگی فزاید که مایه تکریم اوست. شعار ثروت‌آفرینی پایدار برای نسل‌ها در گروه خوارزمی نیز در این راستا شکل گرفت تا با سرمایه‌گذاری‌های مناسب، دست‌یابی به هدف افزایش ثروت سهام‌داران به نیکوترین نحو ممکن میسر گردد. از این روی گام‌های آغازین مهمی در برنامه راهبردی هفت ساله گروه تعریف شد تا مرحله کاشت با گام‌هایی استوار آغاز شود و شرکت در مسیر رشد خود قدرتمندتر از گذشته، پیش رود.

در هفته‌های گذشته و در حالی که شمارش معکوس برای برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه آغاز شده است، فضل‌الهی، پشتیبانی سهام‌داران و همت کارکنان گروه موجب شد تا نقاط عطف مهمی در مسیر پیشرفت حاصل آید که بی‌تردید دست و زبان از عهده شکرش به در نمی‌آید. دو دستاورد مهمی که خوارزمی را به اهداف نهایی نزدیک‌تر می‌کند، نخست تکمیل افزایش سرمایه است و سپس سامان‌دهی دارایی بزرگ گروه یعنی نیروگاه منتظر قائم.

از روزهای آغازین سال ۹۳ بخش مهمی از همت مدیران، کارشناسان و کارکنان گروه صرف آن شد تا با بهره‌مندی از پشتیبانی و همکاری سهام‌داران و سرمایه‌گذاران بالفعل و بالقوه شرکت، مرحله اول طرح افزایش سرمایه با موفقیت طی گردد. در طول حدود ۱۰۰ روز مفیدی که برای استفاده از حق تقدم تعیین شده بود، بخش بزرگی از سهام‌داران حقیقی و حقوقی با مشارکت بی‌نظیر خود، نمایندگان خود در شرکت را انگیزه بیشتری دادند تا تحقق طرح را تضمین کنند. در این زمینه، مشارکت مسئولانه هر دو سهام‌دار حقوقی عمده، کارکنان شریف و بزرگووار بانک صادرات، سرمایه‌گذاران نهادی، شخصیت‌های حقوقی و صندوق‌ها و در کنار همه این موارد، سرمایه‌گذاران حقیقی فعال در بورس که نقش بسیار مهمی در توسعه بازار سرمایه دارند، فراموش‌نشده است. اگرچه شرایط بازار در ماه‌های اخیر زمینه معامله سهام و حق تقدم آن به قیمت‌های مناسبی را که متناسب با ارزش واقعی شرکت و قدرت سودآوری آن باشد، فراهم نیاورد و سهام شرکت گاه با عرضه‌های سنگینی که برخی سهام‌داران برای به دست آوردن نقدینگی برای استفاده از حق تقدم در پایان کار داشتند، مواجه بود، اما تحلیل‌های خبرگان بازار و آگاهی فعالان بورس از ارزش دارایی‌های گروه، بدون آن که دخالتی از سوی شرکت صورت گیرد - که تیم مدیریتی شرکت از اساس با چنین دخالتی از سوی دست‌اندرکاران اجرایی موافق نیست - مانع از آن شد که با وجود کاهش‌های پی‌درپی شاخص و رکود حاکم بر بازار، سهام با افت قیمتی نامناسبی روبه‌رو شود. هم از این روی بود که مدیریت شرکت در مقابل اصرار زیادی که برای عرضه حق تقدم‌های استفاده‌نشده در قیمت‌هایی پایین‌تر در بورس وجود داشت، ایستادگی کرد تا حقی از سهام‌دارانی که از حق تقدم خود استفاده نکرده بودند، ضایع نشود. هر چند، چه از منظر عرف و چه از منظر قانون، وقتی سهام‌داران با وجود اطلاعیه‌های مختلفی که از سوی شرکت و سازمان بورس و اوراق بهادار انتشار یافته، با اختیار خود تصمیم به عدم استفاده از حق تقدم می‌گیرند و به هیئت مدیره شرکت اختیار می‌دهند تا آن را بر اساس تقاضایی که در بازار وجود دارد، به فروش برساند و خالص وجوه بازبافتی را پس از کسر هزینه‌های مختلفی که برای این امر صرف شده، به آنان بازگرداند،

شرکت آتی نگر سپهر ایرانیان به صورت شرکت سهامی خاص در تاریخ ۱۳۸۶/۰۹/۱۷ در اداره ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی تهران به ثبت رسیده است و در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ طبق مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار نام شرکت به عنوان یک نهاد مالی، در فهرست شرکت‌های ثبت شده نزد آن سازمان درج گردید. در حال حاضر، شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان جزو واحدهای تجاری فرعی شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی (سهامی عام) و مرکز اصلی آن در تهران است.

آشنایی با شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان

هدایت سرمایه‌ها به سوی بازارهای پربازده

اسفندماه ۱۳۹۲ مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال بوده است مالی، افزایش سرمایه شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر

موضوع اصلی شرکت طبق اساسنامه جدید به شرح زیر است:

درصد سهام	تعداد سهام	سهامداران
۹۹/۹۶	۱۹۹,۹۲۰,۰۰۰	شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی (سهامی عام)
۰/۰۱	۲۰,۰۰۰	شرکت کارت ایران (سهامی خاص)
۰/۰۱	۲۰,۰۰۰	شرکت پایاپای ملی (سهامی خاص)
۰/۰۱	۲۰,۰۰۰	شرکت تجارت گستران خوارزمی (سهامی خاص)
۰/۰۱	۲۰,۰۰۰	شرکت توسعه ساختمان خوارزمی (سهامی خاص)
۱۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	جمع

الف) سرمایه‌گذاری در سهام، سهم شرکت، واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها یا سایر اوراق بهادار دارای حق رأی شرکت‌ها، موسسات یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری با هدف کسب انتفاع، به طوری که به تنهایی یا به همراه اشخاص وابسته خود، کنترل شرکت، موسسه یا صندوق سرمایه‌گذاری سرمایه‌پذیر را در اختیار نگرفته یا در آن نفوذ قابل ملاحظه نیابد.

ب) سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار که به طور معمول دارای حق رأی نیست و توانایی انتخاب مدیر یا کنترل ناشر را به مالک اوراق بهادار نمی‌دهد.

سپهر ایرانیان در چند مرحله به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال به تصویب مجمع سهامداران رسیده است. کارکنان شرکت مجموعاً ۱۵ نفر شامل مدیر عامل، هفت کارشناس و چهار نیروی مالی و

ترکیب سهامداران آن به شرح جدول زیر است: هم‌راستا با توسعه بازار سرمایه کشور در سال‌های اخیر و با توجه به پیش‌بینی گسترش این بازار در سال‌های آتی به لحاظ حجم و نیز تنوع محصولات

سرمایه و سهام‌داران

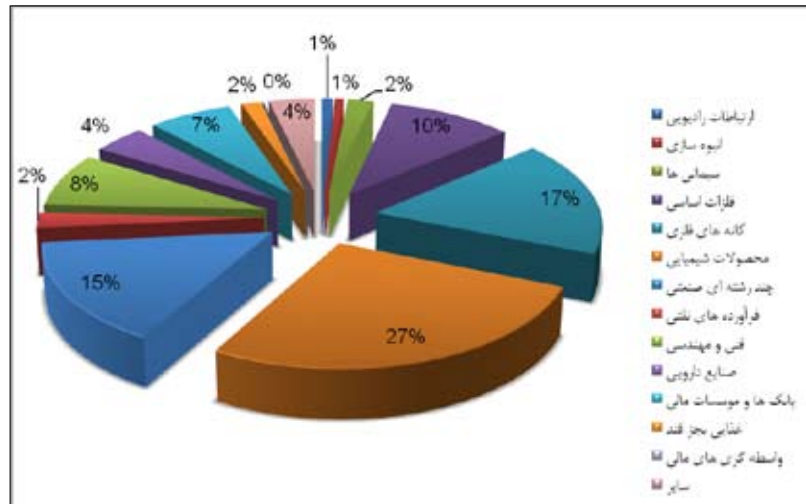
سرمایه شرکت در پایان سال مالی منتهی به ۲۹

اداری است. علاوه بر همکاران مستقر در شرکت، سه متخصص در بازار سرمایه کشور در قالب کمیته سرمایه‌گذاری و هم‌چنین دو متخصص بازار در سمت مشاور با شرکت همکاری می‌کنند. شایان ذکر است که در اداره امور سهام خوارزمی نیز که مدیریت آن با شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان است، مجموعاً پنج نفر به فعالیت مشغول هستند.

وضعیت مالی و عملیاتی شرکت در سال ۱۳۹۲

شاخص‌های مالی شرکت گویای این واقعیت است که با توجه به ویژگی‌های سال مالی ۱۳۹۲ از نظر ریسک، شرکت در مدیریت سرمایه و کسب بازدهی از آن عملکرد مناسبی ارائه داده است؛ به قسمی که اغلب شاخص‌های مالی از سطح قابل قبولی برخوردار بوده‌اند. درآمدها و جمع حقوق

ترکیب صنایع پرتفوی شرکت در ۹۲/۱۲/۲۹ (درصد از کل)

واحد کارشناسی کارگزاری، شامل کارشناسی سهام و سبدگردانی نیز در ارتباطی نزدیک با تیم کارشناسی شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان فعالیت می‌کند.

از مهم‌ترین اقدامات و فعالیت‌های انجام‌شده در کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی طی سال ۱۳۹۲ می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ◆ کسب سود خالص ۹۷۴۸ میلیون ریالی در سال مالی منتهی به ۱۳۹۲/۶/۳۱ و جبران زیان انباشته ۱۸۷۶ میلیون ریالی
- ◆ کسب سود خالص ۱۴۰۳۸ میلیون ریالی طی شش ماهه منتهی به ۹۲/۱۲/۲۹
- ◆ افزایش سرمایه از ۲۰ میلیارد ریال به ۳۰ میلیارد ریال
- ◆ خرید دفتر جدید کارگزاری واقع در ساختمان بزرگمهر
- ◆ اخذ مجوز سبدگردانی و مدیریت صندوق تاسیس و راه‌اندازی شعبه اصفهان

مقایسه با بازدهی ۱۰۷ درصدی شاخص بورس عددی مطلوب است.

انتظار می‌رود که با انتقال مدیریت صندوق از کارگزاری بانک صادرات به کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی که ارتباط کارشناسی بسیار نزدیک‌تری با شرکت سرمایه‌گذاری آتی نگر سپهر ایرانیان دارد و استفاده از تسهیلات اعتباری در سال جاری، بازدهی صندوق در سطح بسیار بهتری قرار گیرد.

رئوس برنامه‌های آتی

شرکت سرمایه‌گذاری آتی‌نگر سپهر ایرانیان با هدف اداره سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی و با اتخاذ یک برنامه معین استراتژیک و وظیفه‌هدایت سرمایه به سمت سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های با بازدهی بالا در افق کوتاه‌مدت و میان‌مدت را به عهده گرفته است. شرکت در نظر دارد ضمن توسعه و اصلاح پرتفوی فعلی و استفاده از روش مدیریت فعال پرتفوی نسبت به انجام فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و تحقیقاتی در موارد ذیل اقدام کند:

برنامه‌ها و استراتژی‌های عملیاتی:

- ◆ مدیریت دارایی به حجم ۱۰ درصد از کل ارزش بازار دارایی‌های تحت مدیریت شرکت سرمایه‌گذاری خوارزمی در افق سال ۱۳۹۹
- ◆ کسب درآمد و سود از طریق تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری غیرقابل معامله در بورس (Mutual Fund) و قابل معامله در بورس (Exchange Traded Fund)
- ◆ تشکیل و مدیریت سبد اختصاصی برای مشتریان از طریق شرکت کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی به‌عنوان یکی از شرکت‌های زیرمجموعه این شرکت
- ◆ قرار گرفتن در فهرست شرکت‌های بازار بورس و عرضه عمومی سهام
- ◆ گسترش خدمات و ارتقای جایگاه کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی
- ◆ تقویت و ارتقای جایگاه کارشناسی شرکت
- ◆ تحکیم جایگاه کارشناسی شرکت در فضای مجازی
- ◆ افزایش سرمایه شرکت

استراتژی‌های سرمایه‌گذاری:

- ◆ کسب بازدهی حداقل معادل با میانگین بازدهی شرکت‌های سرمایه‌گذاری برتر بازار
- ◆ کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در سبد سهام از طریق تنوع‌بخشی سرمایه‌گذاری در صنایع و حوزه‌های مختلف
- ◆ بهره‌مندی از پتانسیل‌های سودآوری سایر دارایی‌ها به غیر از اوراق سهام و اوراق بدهی از طریق سرمایه‌گذاری در ابزارهای جدید مالی هم‌چون صندوق‌های طلا، زمین و ساختمان و پروژه.

◆ انتقال مدیریت صندوق سرمایه‌گذاری خوارزمی از کارگزاری بانک صادرات که البته مراحل نهایی انتقال در سال ۱۳۹۳ به انجام رسید.

۲- مدیریت صندوق سرمایه‌گذاری خوارزمی

در سال گذشته تیم کارشناسی و سرمایه‌گذاری شرکت با راهبری هیئت مدیره و کمیته سرمایه‌گذاری، موفق شد تا در کنار تیم کارشناسی کارگزاری بانک صادرات با مدیریتی فعال تجربه مورد قبولی از خود در مدیریت صندوق سرمایه‌گذاری خوارزمی بر جای بگذارد. استفاده مطلوب از فرصت‌های بازار در کنار مدیریت ریسک باعث شد که صندوق سرمایه‌گذاری خوارزمی طی ماه‌های میانی سال ۱۳۹۲ تا قبل از ریزش‌های زمستان بازار، بر اساس عملکرد سه و شش ماهه، با پیشی گرفتن از بسیاری از صندوق‌های خوش‌نام بازار، همواره در میان ۱۰ صندوق برتر جای گیرد. بازدهی صندوق طی سال ۱۳۹۲، ۹۹ درصد بود که در

صاحبان سهام شرکت به ترتیب ۱۴۸ درصد و ۳۰ درصد افزایش نشان می‌دهد و سود خالص نیز رشد حدوداً دو برابری داشته است. عملکرد شرکت در مجموع منجر به ایجاد بازده ۷۰ درصد، ۴۱ درصد و ۴۶ درصد به ترتیب نسبت به سبد دارایی‌ها، دارایی‌ها و حقوق صاحبان سهام در سال ۱۳۹۲ شده است.

اهم فعالیت‌های شرکت در سال مالی ۱۳۹۲

۱- فعال‌سازی و توسعه کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی

گروه سرمایه‌گذاری خوارزمی به‌عنوان یکی از هلدینگ‌های بزرگ بازار سرمایه، برای استفاده از منافع اقتصادی و پتانسیل‌های کارشناسی شرکت‌های کارگزاری در سال ۱۳۹۱ اقدام به خرید سهام مالکیتی کارگزاری تحلیل‌گران بصیر کرد که پس از تملک سهم مدیریتی آن به کارگزاری آینده‌نگر خوارزمی تغییر نام یافت.

راهکاری برای واکنش بهنگام به رویدادها و کاهش ریسک اجرای برنامه استراتژیک

ضرورت ایجاد مراکز دیده‌بانی تحولات در سازمان‌ها

دکتر سیداصغر ابن‌الرسول
رضامرادی

در اجرای برنامه‌های سازمانی، گرچه برنامه تدوین شده باید مبنای حرکت سازمان باشد، اما در عین حال این برنامه نیاز به پویایی هم دارد و باید در طول اجرا متناسب با رویدادها، موقعیت‌ها و موانع و شرایط جدید، مسیر خود را اصلاح کند. یک برنامه هر چقدر خوب تدوین شده باشد، اما در حین اجرا ممکن است رویدادهای پیش‌بینی نشده‌ای رخ دهد که الزامات و شرایط جدیدی ایجاد کند که با آن چه در زمان تدوین برنامه پیش‌بینی شده است، متفاوت باشد. در صورت عدم توجه به این رویدادها و شرایط جدید ناشی از آن، اجرای برنامه با همان روال گذشته می‌تواند به جای هدایت سازمان به سمت موفقیت، خسارات جبران‌ناپذیری به بار آورد. بنابراین ایجاد مرکزی برای آگاهی از رویدادها و تحلیل و بررسی تاثیر آن‌ها بر برنامه‌های سازمان ضروری است. با این روش پویایی برنامه حفظ می‌شود و در طول اجرای برنامه متناسب با تحولات و شرایط پیش‌آمده واکنش مناسب برای رویارویی با این تحولات طراحی شده و در برنامه اعمال می‌شود. این تیم باید مرکب از تدوین‌گران برنامه و خبرگان حوزه‌های مختلف باشند تا با درک صحیح و همه‌جانبه از تحولات و رویدادها ریسک اجرای برنامه را به حداقل برسانند.

موجود به وضع مطلوب هدایت کند. در این دیدگاه هر برنامه شامل سه رکن مهم است:

- ۱- شناخت وضع موجود
 - ۲- تعیین وضع مطلوب و اهداف
 - ۳- تعیین مسیر حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب و شیوه دست‌یابی به اهداف.
- برای موفقیت برنامه باید هر کدام از این سه رکن به درستی شناسایی و تعریف و تدوین شوند. شناسایی وضعیت موجود با سعی و تلاش امکان‌پذیر است، اما در مورد دو رکن دیگر وضعیت تا حدی متفاوت است، چراکه دست‌یابی به یک شناخت کامل از وضعیت مطلوب و خصوصا شیوه حرکت از وضع موجود به سوی وضع مطلوب بسیار

سازمان‌ها یعنی «عدم درک رویدادها و تغییرات محیطی» در حین اجرای برنامه و ارائه راهکاری برای غلبه بر این مشکل و ایجاد پویایی در برنامه می‌پردازیم.

امروزه محیط بیش از پیش پویا شده و شرایط مدام در حال تغییر است. این پویایی و تغییر مداوم، موجب عدم اطمینان به ثبات شرایط موجود می‌شود و نیاز به تطبیق برنامه با شرایط جدید دارد. در واقع با توجه به پویایی محیط، استراتژی‌ها و برنامه‌ها نیز باید پویا باشند.

برنامه‌ریزی، اجرای برنامه و چالش‌های فراروی آن؛ برنامه‌ریزی راهبردی را می‌توان تلاشی هدفمند و آینده‌نگر برای ارائه یک طرح منطقی از فعالیت‌ها دانست که سازمان را در راستای حرکت از وضع

تدوین استراتژی و تعیین چشم‌انداز و اهداف سازمان و شیوه‌های رسیدن به آن ضرورتی است که توسط بسیاری از مدیران و سازمان‌ها به خوبی درک شده است و بر همین اساس بسیاری از سازمان‌ها با صرف هزینه‌های گزاف و زمان و انرژی فراوان نسبت به تدوین برنامه‌های استراتژیک اقدام می‌کنند و انتظار دارند مطابق مسیر ثابت تعیین شده در برنامه موفق شوند و از رقبا پیشی بگیرند. گاهی مشاهده می‌شود که با وجود این که برنامه خوبی تدوین شده و امور اجرایی نیز دقیقا طبق برنامه پیش رفته، اما در عمل موفقیت‌های چندانی کسب نشده است. این عدم موفقیت‌ها می‌تواند دلایل گوناگونی داشته باشد. در این مقاله ما به یکی از دلایل عدم موفقیت

حساس و تا حدی پیچیده است که مستلزم دانش و آگاهی تیم تدوین‌گر برنامه و احاطه آنان بر جنبه‌های گوناگون موضوع است و احتمال دارد که برای یک مسئله واحد گروه‌های مختلف به نتایج یکسانی نرسند. چراکه ممکن است گروهی نقش تحولات سیاسی و اجتماعی را در آینده به‌خوبی ندیده باشند، یا گروهی دیگر نتوانسته باشند پیشرفت‌های فناوری در آینده را به‌درستی تخمین بزنند و پیش‌بینی کنند. بنابراین ممکن است که اهداف تعیین‌شده (وضعیت مطلوب) یا شیوه حرکت از وضع موجود به سوی وضع مطلوب به‌درستی و کامل و جامع تشخیص داده نشده باشد، یا در آینده بر اثر تحولات و رویدادهای مختلف دست‌خوش تغییر گردد که چنانچه سازمانی این تغییرات را به‌درستی درک نکند، با وجود تدوین برنامه و صرف هزینه‌های گزاف برای برنامه‌ریزی، حرکت در مسیر برنامه به جای هدایت سازمان به سوی موفقیت، ممکن است سازمان را از اهدافش دورتر کند. بنابراین نیاز است که برنامه متناسب با شرایط جدید بازنگری شود که این امر منجر به کاهش ریسک اجرای برنامه می‌شود.

تأثیر رویدادها و تحولات بر برنامه در حین اجرا: در تدوین برنامه‌ها یکی از شیوه‌های تعیین وضعیت مطلوب، تخمین آینده است که تدوین‌گران برنامه با تخمین و برآورد این‌که در آینده چه مسائلی رخ می‌دهد، وضعیت مطلوب برای سازمان در آینده را ترسیم می‌کنند. هم‌چنین بر اساس وضعیت مطلوب و اهداف تعیین‌شده و امکانات موجود و مسیر فناوری‌های در دسترس، شیوه حرکت و مسیر رسیدن به وضعیت مطلوب را تعیین و ترسیم می‌کنند.

این شیوه برنامه‌ریزی تخمینی با مخاطراتی مواجه است، چراکه:

- تخمین‌ها ممکن است به واقعیت نزدیک نباشند، یا حتی خیلی دور باشند.
- بعضی از رویدادهای تأثیرگذاری که بعداً رخ می‌دهد، در مرحله تدوین قابل تصور و پیش‌بینی نباشند.
- دانش تدوین‌گران برنامه نسبت به تمامی مسائل مرتبط آن قدر کافی نباشد که بتوانند تمام جنبه‌های برنامه را در آینده به خوبی ببینند.

و...
با این حساب این مخاطرات امکان موفقیت برنامه را کاهش می‌دهد و بنابراین مدیر پس از تدوین برنامه و در حین اجرای آن باید:

- * نسبت به رویدادها و تحولات درون و برون سازمانی هشیار و گوش‌به‌زنگ باشد.
- * دائماً تأثیر این رویدادها و تحولات را بر برنامه سازمان تشخیص دهد و تحلیل کند.
- * نتایج این تحلیل بتواند تأثیرات را بر برنامه اعمال کند و متناسب با آن نسبت به اصلاح و بهبود وضعیت مطلوب و مسیر حرکت به سوی اهداف پیش برود.

عوامل مختلفی ممکن است بر برنامه‌های راهبردی

سازمان و تصمیم‌گیری‌های مربوط موثر باشند، از جمله:

- پیشرفت فناوری‌ها و افزایش اطلاعات که منجر به افزایش گزینه‌ها برای انتخاب و تسریع در دستیابی به اهداف می‌شوند.
- پیچیده‌تر شدن ساختارها و افزایش رقابت که هزینه تصمیم اشتباه را بالا می‌برد.
- توسعه جهانی شدن تجارت، مصرف‌گرایی و مداخلات دولتی و کاهش ثبات سیاسی که منجر به عدم اطمینان به آینده می‌شود.
- تغییر در قوانین و مقررات دولتی
- تغییر در منابع و امکانات

با وجود تدوین برنامه و صرف هزینه‌های گزاف برای برنامه‌ریزی، حرکت در مسیر برنامه به جای هدایت سازمان به سوی موفقیت، ممکن است سازمان را از اهدافش دورتر کند. بنابراین نیاز است که برنامه متناسب با شرایط جدید بازنگری شود

- نوسانات و تغییرات و...

در این صورت وقوع هر نوع رویداد پیش‌بینی نشده‌ای در این حوزه‌ها باید به‌دقت مورد توجه قرار گیرد و برنامه‌ها متناسب با آن به‌روزرسانی (update) شوند.

به عنوان مثال چندین مورد زیر را در نظر بگیرید:

- ظهور فناوری بازاریابی اینترنتی و تأثیر آن بر محدوده فعالیت و سقف تولید و شیوه‌های ارتباط با مشتریان (تأثیر فناوری‌های نوظهور در محدوده فعالیت‌ها، شیوه دستیابی به اهداف و نوع اهداف تعیین‌شده)

- دولت قانون پیوستن به سازمان تجارت جهانی را تصویب و ابلاغ می‌کند و در این حالت سازمان یک‌باره خود را در موقعیتی جدید می‌بیند که تمام جنبه‌های کارش را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

- سازمانی با توجه به افزایش رفاه در جامعه، برنامه جامع و مناسبی مبنی بر تولید کالاهای لوکس و رفاهی تدوین کرده است. در این حالت وقوع یک رویداد طبیعی غیرمنتظره (همانند زلزله) در آن منطقه چه تأثیری بر برنامه‌های آن سازمان خواهد گذاشت؟ آیا باید همان برنامه قبلی کماکان اجرا شود و اهداف قبلی پی‌گیری شود، یا این‌که با وقوع این رویداد راهبردهای قبلی کارکرد خود را از دست داده و نیاز به بازنگری اهداف و برنامه‌ها متناسب با وضعیت جدید است.

- نوسان ناگهانی و شدید قیمت جهانی نفت چه تأثیری بر برنامه‌های استراتژیک سازمان دارد؟ آیا تهدیدها یا فرصت‌های جدیدی ایجاد می‌کند؟
- اعمال تحریم‌های تجاری و فناوری توسط

سازمان‌های بین‌المللی.
 - انعقاد پیمان‌های گسترش مبادلات و همکاری‌های تجاری و صنعتی با سایر کشورها توسط دولت.
 - قطع رابطه با یکی از کشورهایی که تولیدات و محصولات شرکت به آن‌ها صادر می‌شد.
 - تحولات اجتماعی (بالا رفتن سطح تحصیلات، جوان شدن جمعیت کشور و...)
 - تحولات سیاسی (تغییر حزب حاکم و...)

رویدادهای فوق و موارد مشابه از جمله مواردی هستند که اگر مدیران و برنامه‌ریزان اثرات ناشی از وقوع این رویدادها و تغییرات را به درستی تحلیل و ارزیابی کنند، متوجه خواهند شد که این رویدادهای پیش‌بینی‌نشده ممکن است وضعیت مطلوب یا شیوه رسیدن به وضعیت مطلوب را تحت تاثیر قرار دهد، یا حتی منجر به تغییر آن‌ها شود. حال در نظر بگیریم که مدیری آن‌چنان تمام انرژی خود را صرف اجرای برنامه کند که غرق و مجذوب برنامه شود و با اصرار بر اجرای دقیق برنامه و بدون توجه به تغییرات پیش رو شرایط جدید را در برنامه لحاظ نکند. در این صورت چه نتایج نامناسبی برای سازمان پیش می‌آید؟ چه‌بسا می‌بینیم که شرکت‌های نوپا و تازه از راه رسیده گوی سبقت را از شرکت‌های قدیمی‌تر می‌ریزند و در رقابت موفق‌تر هستند. یک دلیل این امر را می‌توان این مسئله دانست که شرکت‌های جدید در ابتدای ورود با ارزیابی و تحلیل آخرین موقعیت‌ها و جدیدترین شرایط و تحولات، برنامه خود را تنظیم می‌کنند، در حالی که شرکت‌های قدیمی‌تر با اتکا به برنامه‌ریزی‌های گذشته خود و بدون اعمال اثرات ناشی از این تحولات و رویدادها در حال حرکت هستند.

پس می‌توان گفت با تدوین یک برنامه خوب برای موفقیت یک سازمان، برنامه‌ریزی به پایان نمی‌رسد، بلکه این برنامه در صورتی موفقیت‌آمیز خواهد بود که یک تیم خبره در طول اجرای برنامه، با تحلیل تمامی رویدادها و تحولات و تاثیرات ناشی از آن برنامه را متناسب با این تغییرات به‌روزرسانی کنند. بنابراین ایجاد مرکز دیده‌بانی و تحلیل رویدادها و تحولات به‌عنوان یک راه‌حل برای این مسئله و کاهش ریسک برنامه و افزایش امکان موفقیت آن پیشنهاد می‌شود.

تحلیل تاثیرات رویدادها بر برنامه در مرکز دیده‌بانی رویدادها

در مرکز دیده‌بانی اطلاعات ابتدا باید تعریف مناسبی از رویدادهای مرتبط انجام شود و نوع این رویدادها به‌خوبی دسته‌بندی شوند، سپس با رخ دادن هر رویدادی، مرتبط یا غیرمرتبط بودن آن با برنامه سازمان مشخص شده و برای تحلیل اثرات ناشی از آن در ابتدا سوال‌های

خاصی در مورد آن رویداد- به‌عنوان مثال همانند سوال‌های زیر- طرح شود:

- 1- آیا این رویداد درون‌سازمانی است یا برون‌سازمانی؟
- 2- این رویداد بر موارد زیر چه تاثیری می‌گذارد؟ (منابع مالی، منابع انسانی، ساختار سازمان، تکنولوژی مورد استفاده؟)
- 3- پیامدهای آن چیست و نحوه رویارویی با این رویداد چگونه باید باشد؟
- 4- آیا مستقیماً روی سازمان و برنامه تاثیر می‌گذارد یا غیرمستقیم؟
- 5- آیا تاثیر آن فوری است و باید بلافاصله واکنش نشان داد، یا در آینده تاثیر می‌گذارد؟
- 6- آیا تاثیر آن بر برنامه کوتاه‌مدت است یا درازمدت و آیا برنامه نیاز به تغییر جزئی دارد یا کلی؟
- 7- این تغییرات در چه حوزه‌هایی اعمال شوند و چگونه؟
- 8- بیشتر بر کدام‌یک از بخش‌های برنامه تاثیر می‌گذارد؟

- تغییر در وضع موجود، وضع مطلوب و اهداف تعیین شده؟
 - تغییر در مسیر حرکت و شیوه رسیدن از وضع موجود به وضع مطلوب؟
 - تغییر در ماتریس SWOT (ایجاد تهدید یا فرصت جدید، و ایجاد نقاط ضعف یا قوت)؟
 یک رویداد جدید می‌تواند منجر به ایجاد فرصت‌ها یا تهدیدهای جدید یا ایجاد نقطه قوت یا ضعف جدید برای سازمان شود. وظیفه مرکز دیده‌بانی و تحلیل رویدادها تشخیص به‌موقع این موارد و تحلیل آن‌ها و اعمال تغییرات لازم و متناسب در برنامه است.
 در مجموع وظایف دیده‌بان و تحلیل‌گر رویدادها را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

- دیده‌بانی رویدادها و کسب اطلاع از جدیدترین رویدادها.
- شناسایی و غربال‌گری رویدادهای غیرمرتبط و تشخیص رویدادهای تاثیرگذار بر برنامه.
- تحلیل رویدادها و تعیین تاثیرات ناشی از آن بر برنامه.
- تدوین تغییرات مورد نیاز و اعلام به مدیران ارشد.
- به‌روزرسانی برنامه و اعمال تغییرات لازم در صورت تایید مدیر.
- تزریق واکنش مناسب به نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدات جدید ناشی از رویدادها به برنامه.

برنامه‌ریزی استراتژیک یک اتفاق نیست، بلکه یک روند است که باید پویا بوده و به صورت مداوم در واکنش به تغییرات محیط جاری باشد. با توجه به این‌که هنگام تدوین استراتژی همه جوانب و اتفاقات آینده بر ما مشخص نیست، بنابراین

برنامه‌ها در بعضی وجوه براساس تخمین آینده صورت می‌گیرد که ممکن است این پیش‌بینی‌ها دقیق نباشد، یا شرایطی که مبنای پیش‌بینی بوده، بر مبنای رویدادهای جدید تغییر کند. بنابراین نیاز است که در حین اجرای برنامه با دیده‌بانی رویدادها و تحولات و برآورد اثرات و نتایج ناشی از رویدادها، برنامه‌ها را براساس شرایط و موقعیت‌های جدید به‌روز (update) کرد. یعنی برنامه‌ها باید تا حدی هوشمندانه طراحی شوند، به‌طوری که توانایی درک شرایط جدید و رویدادها و نیز توانایی تطبیق خود با وضعیت‌های تازه را داشته باشند.

روزمردگی مدیران و تاکید و اتکالی بیش از حد به برنامه تدوین شده ممکن است آن‌ها را از شرایط جدید و رویدادها و تغییرات غافل کند. بنابراین ایجاد مرکز دیده‌بانی رویدادها و تحولات در سازمان پیشنهاد می‌شود، تا بتوان پویایی و موفقیت برنامه را افزایش و ریسک‌ها را کاهش داد.

منابع:
 A. Roelofsen, Exploring the future of ecological genomics: Integrating CTA with vision assessment, Technological Forecasting and Social Change, Volume 75, Issue 2, March 2008, Pages 224-235.
 James H. Lee, Remote viewing as applied to futures studies, Technological Forecasting and Social Change, Volume 75, Issue 1, January 2008, Pages 142-152.
 Yuya Kajikawa, Osamu Usui, Kazuki Hakata, Yuko Yasunaga, Katsumori Matsushima, Structure of knowledge in the science and technology roadmaps, Technological Forecasting & Social Change, Volume 75, Issue 1, February 2008, Pages 11-19.
 Chul-Yong Lee, Jeong-Dong Lee, Yeonbae Kim, Demand forecasting for new technology with a short history in a competitive environment: the case of the home networking market in South Korea, Technological Forecasting & Social Change, Volume 75, Issue 1, February 2008, Pages 9-16.
 P. J. Idenburg, Four styles of strategy development, Long Range Planning, Volume 26, Issue 6, December 1992, Pages 132-137.
 Peter Brews and Devavrat Purohit, Strategic Planning in Unstable Environments, Long Range Planning, Volume 40, Issue 1, February 2007, Pages 62-82.
 Daniel G. Simpson, Vice President, Why most strategic planning is a waste of time and what you can do about it, Long Range Planning, Volume 31, Issue 3, June 1998, Pages 476-480.
 Raf Orens, Nadine Lybaert, Does the financial analysts' usage of non-financial information influence the analysts' forecast accuracy? Some evidence from the Belgian sell-side financial analyst, The International Journal of Accounting, Volume 27, Issue 3, 2002, Pages 271-277.
 Alnoor Bhimani a, Kim Langfield-Smith, Structure, formality and the importance of financial and non-financial information in strategy development and implementation, Management Accounting Research, Volume 18, Issue 1, March 2007, Pages 21-31.
 Dettmer, William, Strategy Development & Deployment Using The Thinking Process, APICS constraints Management special interest Group (SIG) Technical conference, March 2001.
 Vary T. Coates, The uses of history in policy analysis, Technological Forecasting and Social Change, Volume 20, Issue 4, December 1981, Pages 227-232.
 Wehrich Heinz, «The TOWS Matrix- A Tool for situational analysis», Long Range Planning, Volume 15, Issue 1, 1982, Pages 54-66.
 Paul Mulligan, Ken Hatten and Jeff Miller, From issue-based planning to Hoshin: Different styles for different situations, Long Range Planning, Volume 29, Issue 6, August 1996, Pages 472-484.
 William S. Gilmore, John C. Camillus, Do Your Planning processes meet the reality test?, Long Range Planning, Volume 29, Issue 6, December 1996, Pages 469-479.
 D. L. Bates and John E. Dillard, Jr, Generating strategic thinking through multi-level teams, Long Range Planning, Volume 26, Issue 5, October 1992, Pages 110-113.
 Strategic planning in smaller rapid growth companies, Planning, Volume 18, Issue 6, December 1988, Pages 48-52.
 Jeffrey C. Shuman, John J. Shaw, Gerald Sussman, Beyond accuracy, International Journal of Forecasting, Volume 17, Issue 5, 2001, Pages 469-484.
 www.strategyacademy.ir -18
 www.alignedstrategy.com -19
 رحمان سرشت حسن، راهبردهای مدیریت، آیدپروران فن و هنر، 1384.
 محمودزاده ابراهیم، تجربه‌ها و یادگیری در پایش استراتژی از شرکت صنایع الکترونیک، ماهنامه اندیشه مدیران، مدیران و استراتژی، شماره 3 و 4، خرداد 1385.
 دهقان نبی‌اله و عربی محسن، گونه‌شناسی راهبردهای مدیریت دانش، فصلنامه اندیشه‌های راهبردی، شماره 1، تابستان 1386.

فرصت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری در بخش مسکن

مهندس علیرضا کنعانی
(مدیر سرمایه‌گذاری شرکت سرمایه‌گذاری آتی‌نگر سپهر ایرانیان)

مسکن و دارایی‌های ملکی از دیرباز یکی از مهم‌ترین اقسام دارایی ایرانیان بوده‌اند. این ویژگی حتی در عصر حاضر و با وجود توسعه صنعتی و اقتصادی در جوانب مختلف، کماکان پابرجاست. محاسبات نشان می‌دهد که سهم املاک مسکونی به‌تنهایی در کل ثروت خانوارهای ایرانی (شامل سهام شرکت‌ها، سپرده‌های بانکی، طلا و ارز، کالاها، بادوام، بیمه‌های عمر و زندگی و ...) حداقل ۷۵ درصد است. به نظر می‌رسد وجود شرایط تورمی و عدم انضباط در نظام پولی کشور، اثرگذارترین عامل در ایجاد این وضعیت باشد. گزارش تحلیلی حاضر به تحلیل فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی سرمایه‌گذاری در بخش مسکن می‌پردازد.

هرچند ویژگی جذب تورم در مسکن باعث شده تا رونق و رکود آن تحت تاثیر عوامل کلان قرار گیرد، اما تغییرات قیمتی آن در واقعیت، مانند هر حوزه دیگری، متأثر از عرضه و تقاضای بخش است. در ادامه این بحث، عوامل موثر بر عرضه و تقاضای حوزه مسکن در شهر تهران مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

تقاضا

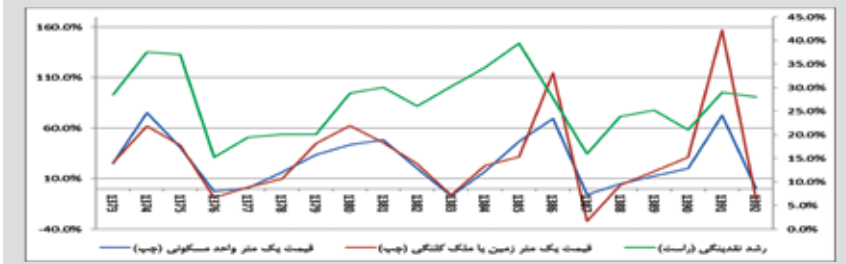
در بعد تقاضا، رشد تعداد خانوار، تعیین‌کننده روند تقاضاست که خود تحت‌تاثیر عواملی چون ازدواج و طلاق، مهاجرت، تغییر سبک زندگی و تقاضای ناشی از نوسازی قرار می‌گیرد. هر ازدواج یک واحد به تقاضای مسکن اضافه می‌کند و در مقابل بنا به برآوردهای انجام‌شده، به ازای هر چهار طلاق یک واحد به تقاضای مسکن افزوده می‌شود. ازدواج در کشور و شهر تهران، پس از عبور از دوران اوج در سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹، به‌تدریج رو به کاهش گذاشته است. تعداد ازدواج‌ها و طلاق‌های ثبت‌شده در سال ۱۳۹۲ در شهر تهران، به ترتیب ۲۷,۰۰۰ و ۲۲,۰۰۰ فقره بوده که حدود دوسوم تعداد آن‌ها برای سال‌های پایانی دهه ۱۳۸۰ است.

مهاجرت دومین عامل مهم اثرگذار بر تقاضای مسکن جدید است. خالص مهاجرت به استان تهران (شامل استان البرز در آن زمان) در فاصله ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵ حدود ۶۱۵,۰۰۰ نفر بوده است که این تعداد در پنج ساله منتهی به ۱۳۹۰ به ۹۸,۰۰۰

نمایان است. بنا بر آمارهای رسمی تلاش‌های موفقیت‌آمیز دولت در کنترل پایه پولی و بهبود عملکرد نظام بانکی، تورم را از اوج ۳۵ درصد در سال ۹۲، هم‌اکنون به حدود ۲۵ درصد کاهش داده و روند نزول تورم نقطه به نقطه نوبدبخش کنترل تورم در محدوده ۲۰ درصد تا پایان سال جاری است. به‌علاوه با تاکید دولت بر اولویت دادن به کنترل نقدینگی و تورم و تکیه بر ابزارهای غیرتورمی برای ایجاد رونق، انتظار می‌رود که روند کنترل نقدینگی و تورم برای سال‌های آتی نیز تداوم داشته باشد. بنابراین، مهم‌ترین عامل پیش‌ران قیمت مسکن در

سرمایه‌گذاری در مسکن معمولاً در پوشش تورم موفق نشان داده است؛ به ویژه آن‌که نرخ واقعی بهره تسهیلات در کشور نیز معمولاً منفی است و اخذ تسهیلات بانکی و سرمایه‌گذاری در مسکن غالباً توجیه‌پذیر بوده است. این پدیده در تناسب روند رونق و رکود مسکن با روند رشد نقدینگی طی ۲۵ سال گذشته به‌خوبی قابل مشاهده است. واکنش قیمت مسکن به رشد نقدینگی در دهه اخیر شدت بیشتری یافته که دلیل آن را می‌توان به افزایش بی‌انضباطی در نظام پولی و تضعیف فضای کسب‌وکار نسبت داد.

نمودار ۱: روند رشد نقدینگی و رونق و رکود املاک در تهران

حوزه اقتصاد کلان، اثربخشی خود را حداقل برای میان‌مدت از دست خواهد داد و احتمال آن‌که قیمت مسکن طی دو سال آینده از این محل تحریک شود، ضعیف ارزیابی می‌شود.

یکی از موفقیت‌های مشهود دولت یازدهم بعد از دست گرفتن سکان اقتصاد، بازگرداندن انضباط به نظام پولی کشور است که به‌خوبی در کنترل تورم لجام‌گسیخته سال‌های اخیر

عرضه مسکن

دوران رونق مسکن معمولا با هجوم سازندگان برای دریافت جواز ساخت همراه است. دوره رونق اخیر نیز که در پی جهش قیمت مسکن طی سال‌های ۹۰ و ۹۱ اتفاق افتاد، از این قاعده مستثنا نبود. با این تفاوت که دوره اخیر مصادف بود با طرح‌های حمایتی جدی برای توسعه مسکن در مناطق کمتر توسعه‌یافته و بافت‌های فرسوده، در کنار اعطای مجوزهای سخاوتمندانه انبوه‌سازی در مناطق حاشیه شهر تهران با محوریت منطقه ۲۲. هم‌زمانی این شرایط باعث ثبت رکوردهای جدیدی از ساخت‌وساز در سطح تهران و در نتیجه زمینه‌ساز عدم تعادل میان عرضه و تقاضا شد.

متوسط تعداد واحدهای مسکونی پیش‌بینی‌شده در پروانه‌های صادرشده طی سه سال ۹۰، ۹۱ و ۹۲، بیش از دو برابر متوسط دهه ۱۳۸۰ بود و تعداد واحدهای مسکونی پیش‌بینی‌شده در هر یک از سه سال یادشده به‌تنهایی از پررونق‌ترین سال‌های دهه ۸۰ بیشتر بود. این در حالی است که بنا بر آن چه گفته شد، حجم تقاضای واقعی برای مسکن طی این سال‌ها پیوسته در حال افول بوده و در مقابل اوج تقاضای واقعی در دهه گذشته اتفاق افتاده است.

تعداد واحدهای تکمیل‌شده در شهر تهران طی سه سال منتهی به پایان ۱۳۹۲ حدود ۵۵۰ هزار واحد برآورد می‌شود که بیش از یک‌پنجم آمار کل خانه‌های دارای سکنه تهران تا قبل از آن بوده است. با توجه به آمار تقاضا طی سه سال گذشته، بازار مسکن شهر تهران در این مدت با مازاد عرضه مواجه بوده است و تخمین زده می‌شود که بازار مسکن تهران، در ابتدای سال ۱۳۹۳ بدون احتساب خانه‌های خالی قبلی، حداقل با عرضه انباشته ۲۰۰ هزار واحد مسکونی مواجه بوده که این پدیده بی‌سابقه است. این بدان معناست که حتی اگر بعد از این هیچ واحد مسکونی جدیدی به بازار عرضه نشود، حداقل ۱۸ ماه زمان نیاز است تا این انباشت عرضه، با تقاضای بازار تسویه شود. بر اساس آمار منتشرشده، هر چند مناطق دارای تراکم بافت فرسوده طی سه سال گذشته با حجم بالایی از تقاضا برای صدور مجوز ساخت مواجه بوده‌اند، عمده عرضه‌ها در مناطق مرفه شهر تهران اتفاق افتاده که بیان‌گر آن است که اوضاع برای این مناطق آشفته‌تر است.

وضعیت حاکم بر شرایط کلان اقتصادی و شرایط عرضه و تقاضای مسکن در تهران، از رکودی نسبتاً عمیق بر بازار مسکن تهران حکایت دارد. عزم دولت در کنترل نقدینگی و تورم از یک سو و انباشت حجم بی‌سابقه‌ای از مازاد عرضه واحدهای مسکونی در تهران، در شرایطی که تقاضای واقعی رو به افول است، بازار مسکن را حداقل برای سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ با سکون مواجه می‌کند. این در حالی است که تضعیف توان مالی خریداران با توجه به رشد شتابان قیمت‌ها طی سال‌های اخیر، فعلیت یافتن تقاضای واقعی را بیش از پیش با تردید مواجه می‌کند. ضمن آن که سطح فعلی تسهیلات مسکن تنها بخش اندکی از هزینه خرید ملک را تأمین می‌کند و با توجه به محدودیت توان پرداخت متقاضیان، امکان افزایش سطح تسهیلات در حد معقول و منطقی با مشکل مواجه است.

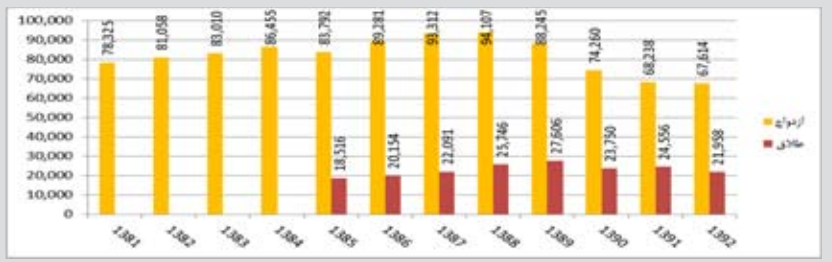
مراجع:

- نتایج بررسی فعالیت‌های ساختمانی بخش خصوصی در مناطق شهری ایران، بانک مرکزی ایران، سنوات مختلف
- اطلاعات سرشماری نفوس و مسکن سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰، مرکز آمار ایران
- اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادرشده توسط شهرداری‌های کشور، مرکز آمار ایران، ۱۳۸۷-۱۳۹۲
- اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران، مرکز آمار ایران، دوره‌های مختلف
- خلاصه آمار روند قیمت و اجاره مسکن و پروانه‌های ساختمانی، مرکز آمار ایران ۹۱-۱۳۹۶
- استراتژی سرمایه‌گذاری در بازار مسکن ایران، هادی کوزه‌چی، انتشارات دنیای اقتصاد، ۱۳۹۳
- نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران سال ۱۳۹۱، بانک مرکزی ایران
- پرتال سازمان ثبت احوال کشور www.sabteahvalir
- پرتال مرکز آمار ایران www.amar.org.ir

متر مربع) بدون احتساب منطقه یک تهران، حدود ۳۳۰ میلیون تومان است که تسهیلات فعلی مسکن (پس از کسر هزینه خرید اوراق حق تقدم تسهیلات)، تنها ۱۱ درصد آن را تأمین می‌کند. نکته این‌جاست که درآمد خانوار متوسط تهرانی، خود مانعی است بر افزایش معقول مبلغ تسهیلات. درآمد پولی یک خانوار متوسط تهرانی در حال حاضر سالانه حدود ۲۳۰ میلیون ریال است که حتی اگر ۶۰ درصد آن به پرداخت اقساط تسهیلات تخصیص داده شود، تنها می‌توان یک وام ۸۶ میلیون تومانی (حدود ۷۴ میلیون تومان با کسر

نفر (فقط برای استان تهران) کاهش یافته است که با توجه به بعد خانوار تهرانی، و با فرض تساوی مهاجرت در هر یک از پنج سال یادشده، معادل حدود ۶۵۰۰ خانوار است. کاهش تعداد ازدواج‌ها و حجم مهاجرت هر دو با عبور متولدان دهه ۶۰ از سن ازدواج و مهاجرت (به دلیل تحصیل و خدمت سربازی) قابل توضیح است و با توجه به کاهش شدید نرخ تولد و رشد جمعیت کشور بعد از دهه ۱۳۶۰، انتظار تکرار رکوردهای حادث‌شده برای این دو رویداد جمعیتی کم‌رنگ می‌شود.

نمودار ۲ - رونق ازدواج و طلاق در شهر تهران ۹۲-۱۳۹۱

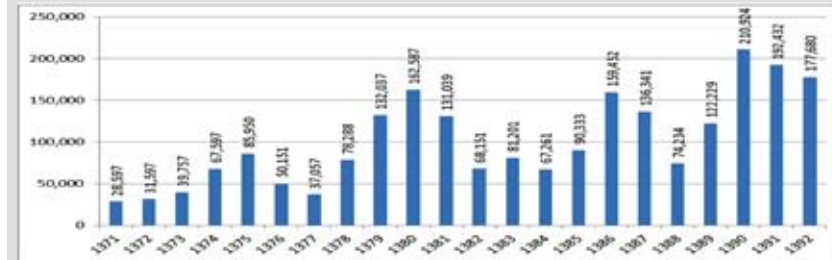
ضریب استهلاک خانه‌های شهر تهران، در تحلیل‌های مختلف به‌طور میانگین دو درصد لحاظ می‌شود که با احتساب حدود سه میلیون واحد مسکونی شهر تهران، تقاضای ناشی از نوسازی حدود ۶۰ هزار واحد در سال برآورد می‌شود. این عدد برای تهران بسیار دست بالا به نظر می‌رسد

منظور از تغییر سبک زندگی بیشتر تجردگرایی است که آمار دقیقی از آن در دست نیست. البته بر اساس سرشماری ۱۳۹۰، حدود ۹ درصد خانوارهای تهرانی (حدود ۲۷۰۰۰۰ خانوار) تک‌نفره گزارش شده‌اند که مشخص نیست چه تعداد از این جمعیت حاصل تجردگرایی است. با این حال، هرچند افزایش این جمعیت با تقاضای جدید در بازار مسکن همراه است، اما مرگ‌ومیر آن‌ها نیز به تناسب از تقاضا می‌کاهد. بنابراین در این تحلیل از تقاضای ناشی از این پدیده صرف‌نظر می‌شود.

ضریب استهلاک خانه‌های شهر تهران، در تحلیل‌های مختلف به‌طور میانگین دو درصد لحاظ می‌شود که با احتساب حدود سه میلیون واحد مسکونی شهر تهران، تقاضای ناشی از نوسازی حدود ۶۰ هزار واحد در سال برآورد می‌شود. این عدد برای تهران بسیار دست بالا به نظر می‌رسد. بر اساس آمار سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ و ساخت‌وسازهای سه سال اخیر، تعداد واحدهای مسکونی با قدمت بیش از ۳۰ سال شهر تهران ۵۰۰ هزار واحد است که بخشی از آن، که به‌ویژه متعلق به بافت فرسوده است، طی سه سال گذشته تخریب و بازسازی شده‌اند. جدا از این، متوسط تعداد پروانه صادرشده در سه سال گذشته در شهر تهران، حدود ۲۵ هزار

هزینه خرید اوراق حق تقدم معادل) با نرخ ۱۴ درصد با بازپرداخت ۱۵ ساله برای آن در نظر گرفت که حداکثر ۲۳ درصد ارزش معاملاتی یک واحد متوسط را تأمین می‌کند. لازم به ذکر است که میانگین قیمتی مورد استفاده در این

نمودار ۳ - تعداد واحدهای مسکونی پیش‌بینی‌شده در پروانه‌های صادرشده در شهر تهران

محاسبات بدون احتساب ارزش معاملات املاک در منطقه یک تهران و برای تمامی معاملات انجام‌شده، اعم از املاک نوساز و غیرنوساز به دست آمده است، در حالی که سهم معاملات املاک نوساز معمولا از ۲۰ درصد کل معاملات تجاوز نمی‌کند. بنابراین توان مالی متقاضیان برای خرید متوسط واحدهای نوساز عرضه‌شده طی سه سال اخیر بسیار ضعیف‌تر از آن چه بیان شد، خواهد بود.

فقره بوده که کمتر از نصف رقم برآوردی برای تقاضای ناشی از نوسازی است. با توجه به ارقام ارائه‌شده از عوامل تعیین‌کننده تقاضا، جمع تقاضای واقعی سالانه برای مسکن در شهر تهران در شرایط حاضر، حداکثر ۱۳۸ هزار واحد است. تقاضا برای آن که فعلیت پیدا کند، علاوه بر نیاز به مسکن، مستلزم توانایی مالی نیز خواهد بود. ارزش معاملاتی یک واحد مسکونی با متراز متوسط در شهر تهران (حدود ۸۵

ثبت افزایش سرمایه شرکت سرمایه گذاری خوارزمی به ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال

شرکت ها به منظور تأمین منابع مورد نیاز برای اجرای طرح توسعه و رشد سرمایه گذاری ها از منابع مختلف همانند افزایش سرمایه، تسهیلات، مشارکت و ... استفاده می کنند. شرکت سرمایه گذاری خوارزمی نیز در راستای تحقق اهداف خود در نظر دارد سرمایه خود را طی هفت سال آتی به طور متوسط (در هر سال) معادل ۴۶ درصد افزایش دهد به طوری که در هر سال تقریباً به میزان ۳ تا ۴ برابر سرمایه شرکت، از منابع دیگر تأمین مالی استفاده می گردد.

دکترصدی ضمن تقدیر از اعتماد سهامداران حقیقی و حقوقی این شرکت و تلاشهای مدیران و کارکنان گروه

سرمایه گذاری خوارزمی اضافه کرد:

طبق برنامه ریزی های انجام شده، شرکت علاوه بر سرمایه گذاری در بازار ثانویه، سرمایه گذاری در بازار اولیه را نیز مد نظر قرار داده است تا ضمن بهره برداری از مزایای خرید سهام در بازار اولیه، عرضه آن در بازار ثانویه و مزاد ارزش ایجاد شده، بتواند به اهداف خود در جهت شعار اصلی شرکت مبنی بر " ثروت آفرینی پایدار برای نسل ها " دست یابد. گفتنی است با توجه به چشم انداز و مأموریت تعیین شده در برنامه راهبردی شرکت سرمایه گذاری خوارزمی، این شرکت در نظر دارد با گسترش فعالیت ها در زمینه های مختلف و با محوریت سرمایه گذاری در صنایع انرژی، ساختمان، معادن و صنایع معدنی، بانکداری، فن آوری اطلاعات و بازرگانی به یکی از شرکت های برتر سرمایه گذاری تبدیل شود.

اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری تهران در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با انتشار آگهی از ثبت افزایش سرمایه شرکت سرمایه گذاری خوارزمی (سهامی عام) خبر داد.

بر پایه این خبر، اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری تهران در آگهی ثبتی خود با استناد به صورتجلسه هیات مدیره شرکت سرمایه گذاری خوارزمی در ۱۵ مردادماه ۱۳۹۳ و مصوبه مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام شرکت مورخ ۲۰ بهمن ماه ۱۳۹۲ و مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار، به طور رسمی اعلام کرد که افزایش سرمایه

شرکت سرمایه گذاری خوارزمی (سهامی عام) از ۴,۶۸۵ میلیارد ریال به ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال منقسم به ۱۰ میلیارد سهم ۱,۰۰۰ ریالی در تاریخ ۲۷/۰۵/۱۳۹۳ نزد این اداره به ثبت رسید.

دکترحجت اله صیدی، مدیرعامل شرکت سرمایه گذاری خوارزمی با اشاره به ثبت قانونی افزایش سرمایه شرکت در این مرحله اظهارداشت:

این شرکت در نظر دارد با اعمال مدیریت حرفه ای، ایجاد زیرساخت های لازم با تکیه بر توسعه شایستگی های منابع انسانی و با بسترسازی برای رشد سودآوری؛ ارزش واقعی ثروت سهامداران را طی یک برنامه راهبردی ۷ساله افزایش دهد، به طوری که طی ۷ سال آتی، متوسط بازده حقوق صاحبان سهام بالاتر از نرخ سود سپرده های بانکی باشد. دکترصدی افزود:

خرید سهام جدید خوارزمی در بورس اوراق بهادار تهران

با توجه به انقضای مهلت ۶۰ روزه استفاده از حق تقدم خرید سهام شرکت سرمایه گذاری خوارزمی برای تحقق افزایش سرمایه اخیر شرکت، بیش از ۷۱۶ میلیون حق تقدم استفاده نشده خوارزمی که طی روزهای ۱۴ تیرماه تا ۱۲ مردادماه سال جاری عرضه عمومی شده بود، در بازار اول بورس اوراق بهادار تهران به فروش رسید.

بر پایه این خبر، در روز ۱۲ مردادماه سال جاری بیش از ۵۴۳ میلیون حق تقدم استفاده نشده خوارزمی با میانگین قیمتی ۴۲۱ ریال به فروش رسید. پیش از این تاریخ نیز حدود ۱۷۳ میلیون حق تقدم استفاده نشده خوارزمی به فروش رسیده بود.

شرکت سرمایه گذاری خوارزمی در اعلامیه پذیرهنویسی خود اعلام کرده بود: «به استناد مصوبه مجمع عمومی فوق العاده شرکت سرمایه گذاری خوارزمی (سهامی عام) مورخ ۲۰ بهمن ۱۳۹۲ و مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار مقرر شد سرمایه شرکت از مبلغ ۴,۶۸۵/۳۰۷ میلیارد ریال به مبلغ ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

در مهلت تعیین شده برای استفاده از حق تقدم خرید سهام، تعداد ۲,۴۰۱,۶۷۲,۸۵۸ سهم از سهام جدید توسط سهامداران شرکت پذیرهنویسی شده است. با عنایت به انقضای مهلت استفاده از حق تقدم مذکور و به منظور تحقق افزایش سرمایه، تعداد ۷۱۶,۲۰۰,۲۵۹ حق تقدم خرید سهام ۱,۰۰۰ ریالی استفاده نشده سهامداران برای پذیرهنویسی عمومی و با عنایت به مجوز ۸ تیرماه ۱۳۹۳ اداره ثبت شرکت ها عرضه می گردد.»

ارزیابی بسته خروج از رکود دولت یازدهم رونق در بازار سرمایه؛ شکوفایی در شاخص های اقتصادی

بهروز هادی زنون، اقتصاددان

تدوین بسته خروج از رکود از سوی دولت یکی از مهم ترین اتفاقات اقتصادی است که طی چند هفته گذشته ذهن بسیاری از تحلیل گران را به خود مشغول کرده است. کارشناسان می گویند این بسته چشم انداز روشنی را روی اقتصاد کشور گشوده است. از آن جا که بخش بزرگی از این سند در ارتباط مستقیم با بازار سرمایه قرار دارد، رویکرد دکتر بهروز هادی زنون در مورد این اقدام دولت می تواند در تحلیل فضای آینده اقتصاد کشور مفید باشد. دکتر زنون می گوید:

اقتصاد ایران به دلیل مواجهه با تحریم های تحمیلی در چند سال گذشته هزینه های زیادی را متحمل شده است و می توان به جرت گفت که شوک موجود در اقتصاد کشور به خاطر وجود این تحریم ها اتفاق افتاده است. چون دامنه تحریم ها بسیار بزرگ است و از تجارت نفت تا سیستم بانکی و از نقل و انتقال پول در بازارهای جهانی تا دادوستد کالا در حوزه بین الملل را در بر می گیرد. محدوده تاثیر پذیری تحریم ها آن قدر بزرگ است که می تواند یک شوک تاریخی به اقتصاد کشور وارد کند. نتیجه این شوک را نیز البته می توان در بخش های مختلف مشاهده کرد. یکی از اصلی ترین واکنش های اقتصاد ایران به این تحریم ها ۲.۵ برابر شدن نرخ ارز است. این مسئله انضباط را در اقتصاد ایران گرفتار آشفته گی کرد. به دلیل افزایش نرخ ارز قیمت کالاهای واسطه ای و سرمایه ای وارداتی افزایش یافت و بخش های مولد و تولیدی کشور از این ناحیه آسیب دیدند. طبیعی است در این شرایط صنعت در مسیر نزول قرار بگیرد، یا به عبارتی قیمت تولید افزایش زیادی را مزمره کند. وقتی کار به این جا می رسد، همه چیز در هم گره می خورد. به خاطر این تحریم ها بودجه کشور نیز از هم گسیخته شد. در بودجه سهم دولت از ۲۰ درصد به ۱۴ درصد کاهش یافت و به نحوی میزان سرمایه گذاری و هم چنین تقاضای دولتی نیز افت کرد.

در اقتصاد ایران هنوز دولت بزرگ ترین سرمایه گذار و متقاضی محسوب می شود. در این شرایط بانک ها نیز خموده شدند. البته نباید فراموش کرد که سیستم بانکی در ایران از سال های بسیار دور معضلات خاص خود را دارد، ولی این معضلات در دولت قبلی اضافه وزن پیدا کرد. بیش از ۸۰ هزار میلیارد تومان بدهی معوق به خاطر نوع عملکرد سیاست های قبلی اقتصاد روی دست سیستم پولی و مالی کشور مانده است. برای همین مسیر اعتبارات نیز با انسداد و انقباض مواجه شد. ما در واقع از یک سو با شرایطی مواجه شدیم که بانک ها نمی توانستند به اندازه مورد نیاز اقتصاد و تولید در ایران شیر اعتبارات را باز کنند و از سوی دیگر به دلیل مشکلاتی که گریبان تولید را گرفته بود، صنایع بیش از هر وقت دیگری به اعتبارات بانکی نیازمند بودند. این تصویر نشان می دهد که اقتصاد در ایران شبیه کلاف پیچیده ای شده بود که به سادگی نمی توان مسیر عبور و خروج از این کلاف را پیدا کرد. دولت یازدهم اما از زمانی که سکان هدایت را در دست گرفت، با برنامه هایی که از آن سخن گفت، نشان داد که قصد دارد تا مسیر خروج از بن بست اقتصادی کشور را پیدا کند. رویکرد این دولت در مذاکرات بین المللی شاید در نوک این تصویر قرار داشته باشد. البته از نیمه دوم سال ۹۲ تا همین اکنون اتفاقاتی در اقتصاد و تولید رخ داده است که امید به آینده را زنده نگه می دارد.

این سند به عنوان نخستین سندی که دولت برای اصلاح امور اقتصادی ارائه داده است، در واقع مبین این امید است. این سند با رویکردی که به بازار سرمایه دارد و آن را به عنوان تامین کننده اصلی سرمایه بنگاه های اقتصادی در درآمدت مورد شناسایی قرار داده است، می خواهد در طول امسال و سال آینده گره را از تن اقتصاد ایران باز کند. یکی از مهم ترین

بخش دوم که تعامل دو یا چند دستگاه دولتی را می طلبد و در نهایت بخشی که نیازمند قانون گذاری است. به هر حال تعدادی از این سیاست ها مستلزم پشتوانه قانونی از طریق تنظیم لایح در دولت، ارائه و بحث و گفت و گو بر سر آن در مجلس و تصویب نهایی در آن جاست که این کار البته می تواند قدری زمان بر باشد. بنابراین تکلیف بانک مرکزی در این جا روشن شده است. همین طور تکلیف دستگاه های بخشی و وزارت خانه ها، هم در زمینه بهبود کسب و کار و هم تکالیفی که بر دوش آن ها گذاشته شده است.

با اجرای این سیاست ها و راهبردها کارکرد اقتصاد کشور می تواند به شکل سیستماتیک تری تغییر موضع دهد و مثبت شود. البته تا حدی این برنامه دیر طراحی شده است و از سوی دیگر قطر گرفتاری ها در اقتصاد کشور به خاطر سیاست های غلط افزایش زیادی را تجربه کرده است. برای همین نباید انتظار داشت که اجرای این برنامه با سرعت غیرمنطقی و تندی همه چیز را در اقتصاد کشور تغییر دهد. با این همه اما به دست آوردن نتایج مثبت در فرایندهایی نظیر مذاکرات هسته ای به طور قطع مسیر رسیدن این سند به اهداف مورد نظر را هموار می کند. چون اگر نتیجه مورد نظر از مذاکرات به دست بیاید، از یک سو انتظارات فعالان اقتصادی بسامان می شود و از سوی دیگر اقتصاد بین الملل کشور نیز روزهای بهتری را تجربه می کند. این مسئله معنایی ندارد جز بهتر شدن وضع تولید و هم چنین بهبود اوضاع اقتصادی دولت. به همین خاطر می توان انتظار داشت که چهره اقتصاد ایران بازتر شود و این امید وجود دارد که این باز شدن چهره اقتصادی را به خاطر رویکردی که این سند به بازار سرمایه دارد، به زودی در شاخص های بورس ملاحظه کنیم. باید منتظر بود. دور از ذهن نیست که امسال را با اوضاع بهتری به پایان برسانیم.

سیستم بانکی در ایران از سال های بسیار دور معضلات خاص خود را دارد، ولی این معضلات در دولت قبلی اضافه وزن پیدا کرد. بیش از ۸۰ هزار میلیارد تومان بدهی معوق به خاطر نوع عملکرد سیاست های قبلی اقتصاد روی دست سیستم پولی و مالی کشور مانده است. برای همین مسیر اعتبارات نیز با انسداد و انقباض مواجه شد

نکته های این سند همین نگاه واقع بینانه به مشکلات اقتصادی کشور است. دلیل این برداشت نیز وجود رویکردی است که نسبت به بازار سرمایه در سند فوق وجود دارد. در حال حاضر توان ارائه تسهیلات کشور از انقباض بزرگی رنج می برد و باید در آینده نیازهای سرمایه ای بنگاه ها و شرکت های اقتصادی از طریق بازار سرمایه برطرف شود. این چشم اندازی روشن برای آینده اقتصاد کشور است؛ چشم اندازی که به بازار سرمایه نقش توسعه مندی می بخشد. سیاست هایی که در این بسته تنظیم شده، سه بخش است: یک بخش که نیازمند اقدام یک دستگاه یا وزارت خانه است.

حاکمیت فناوری اطلاعات

امیر رسولی، کارشناس فناوری اطلاعات

تئیده شده است. سیستم‌های مالی، اداری، امور سهام‌داران و... نیز به همین شکل از فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند. راهکارهای متعددی برای سازمان‌هایی که این نیاز را در خود احساس کرده‌اند و به دنبال پاسخ‌گویی به آن هستند، معرفی می‌شود. برخی از جنبه‌های مدیریت، برخی راهکارهای فنی و برخی هم ترکیبی از هر دو را در قالب پروژه‌هایی مانند هوش تجاری، معماری سازمانی، معماری سرویس‌گرا، سیستم‌های ERP، MIS، DSS، EIS و... راهکار اصلی می‌دانند. ولی به نظر می‌رسد که قبل از پرداختن به این راهکارها، تفکری بالاتر و مشرف می‌بایست بر سازمان حاکم شود. تا تمامی این تلاش‌ها به صورت هم‌افزا برای رسیدن به اهداف تعیین‌شده مورد استفاده قرار گیرد. این نوع تفکر در قالب حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان مطرح می‌شود.

سابقاً به فناوری اطلاعات در سازمان‌ها به عنوان یک فعالیت هزینه‌بر بی‌فایده، ولی لازم به جهت حفظ ظاهر نگریسته می‌شد. ولی امروزه با سرویس‌ها و خدمات گسترده‌ای که در این حوزه ارائه می‌شود، لزوم استفاده از آن بر کسی پوشیده نیست. در حوزه مدیریت ریسک به منظور انجام محاسبات در خصوص انواع ریسک‌های سیستماتیک و غیرسیستماتیک، بستری برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز است. امور طرح و برنامه به دنبال روش‌هایی برای سنجش عملکرد در شرکت و شرکت‌های گروه است که خوراک و ورودی این سیستم بر بستری از فناوری اطلاعات سوار است. در بحث سرمایه‌گذاری‌ها کسب اطلاعات، پردازش و تهیه گزارش‌ها و حفظ و نگهداری آن با بخش‌های مختلف فناوری اطلاعات در هم

حاکمیت سازمانی و فناوری اطلاعات

لغت Governance به معنای نظارت و حاکمیت است. Governance یا Government یا Governor از یک لغت لاتین به نام Gubernare گرفته شده است که به عمل هدایت قایق گفته می‌شود. به عبارتی منظور از Governance Steering معنای راهبری و هدایت است و منظور از IT Governance راهبری و هدایت سازمان تحت فناوری اطلاعات یا به بیان دیگر حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان است.

در ادامه تعاریفی از حاکمیت سازمانی و حاکمیت فناوری اطلاعات ارائه می‌شود. Chartered Institute of Management Accountants (CIMA) چهارچوب جامعی برای

پایه‌سازی حاکمیت فناوری اطلاعات ارائه داده است که در این مقاله به پیروی از این چهارچوب، عبارت «حاکمیت سازمانی» هر دو جنبه حاکمیت شرکتی و حاکمیت کسب‌وکار سازمان را پوشش می‌دهد.

چهارچوب حاکمیت سازمان

CIMA تعریف زیر را برای حاکمیت سازمانی به کار می‌برد: «حاکمیت سازمانی مجموعه‌ای از مسئولیت‌ها و روال‌های کاری است که توسط هیئت مدیره و مدیرعامل در جهت تحقق اهداف استراتژیک، ارائه شده است. اعمال فرایندهای حاکمیتی در یک سازمان، باعث مشخص شدن اهداف قابل تحقق و افزایش سطح مدیریت ریسک در سازمان می‌شود.» طبق CIMA، حاکمیت سازمانی شامل دو بعد تطبیق

(رعایت) و عملکرد است که بعد تطبیق به دید بازنگرانه نزدیک‌تر است، در حالی که بعد عملکرد به دید آینده‌نگر نزدیک‌تر است.

انطباق الزامات کسب‌وکار سازمان‌ها با قوانین و استانداردهای مورد استفاده توسط سازمان، از طریق حاکمیت تطبیق صورت می‌گیرد، در حالی که بررسی این که آیا از منابع سازمان به صورت کارا یا اثربخش استفاده می‌شود یا خیر، از طریق حاکمیت عملکرد صورت می‌گیرد.

حاکمیت شرکتی سیستمی است که به وسیله آن شرکت‌های تجاری، کنترل و مسپردگی می‌شوند. ساختار حاکمیت شرکتی، توزیع حقوق و مسئولیت‌ها را میان همکاران مختلف موجود در شرکت، مثل هیئت مدیره، مدیران، سهام‌داران و دیگر ذی‌نفعان تعیین می‌کند و نقش‌ها و مسئولیت‌های

تصمیم‌گیری در بحث‌های مالی و کسب‌وکار را به صورت اجمالی، بیان می‌کند. با انجام این کار، حاکمیت شرکتی، ابزار دستیابی به اهداف و پایش عملکرد، ساختار را مشخص می‌کند. حاکمیت کسب‌وکار، به عنوان بعد عملکرد حاکمیت سازمان، روی نقش هیئت مدیره در تصمیم‌گیری استراتژیک، ممیزی ریسک و درک پیشران‌های عملکرد کسب‌وکار تمرکز دارد. توجه به حاکمیت شرکتی هم‌چنین این پرسش را، که آیا فناوری اطلاعات برای پشتیبانی فرایندهای کسب‌وکار به صورت مناسبی کنترل شده است یا خیر، تقویت می‌کند. این موضوع باعث توجه بیشتر به حاکمیت فناوری اطلاعات در بسیاری از سازمان‌ها شده است. از آن‌جا که فناوری اطلاعات جزء اصلی عملیات سازمان‌ها به شمار می‌رود، حاکمیت فناوری اطلاعات نیز عنصر لاینفک حاکمیت سازمان خواهد بود. در واقع می‌توان گفت که حاکمیت فناوری اطلاعات بخشی از حاکمیت سازمان است که هم در بخش حاکمیت کسب‌وکار و هم در بخش حاکمیت شرکتی می‌توانند مورد بررسی قرار گیرند.

حاکمیت فناوری اطلاعات به صورت‌های مختلفی تعریف می‌شود.

ISACA در COBIT ۵ حاکمیت فناوری اطلاعات را به

صورت زیر تعریف می‌کند:

«حاکمیت فناوری اطلاعات به عنوان ساختاری از ارتباطات و فرایندها در جهت هدایت و کنترل سازمان، به منظور دستیابی به اهداف سازمان، به وسیله افزایش ارزش در حین متوازن‌سازی ریسک در مقابل عایدی فناوری اطلاعات و فرایندهایش تعریف می‌شود.»

در استاندارد ITIL حاکمیت فناوری اطلاعات به صورت زیر تعریف می‌شود:

«حاکمیت فناوری اطلاعات چهارچوبی جامع از ساختارها، فرایندها و سازوکارهای ارتباطی است. ساختارها دربرگیرنده مسئولیت‌هایی مانند مدیریت فناوری اطلاعات و کمیته‌های مختلف فناوری اطلاعات هستند. فرایند به تصمیم‌گیری‌های استراتژیک و پایش اطلاق می‌شود. سازوکارهای ارتباطی، شامل مشارکت کسب‌وکار و فناوری اطلاعات، گفت‌وگوهای استراتژیک و تسهیم یادگیری است.»

جمع‌بندی مطالب گفته‌شده را می‌توان در قالب تعریف زیر بیان کرد:

حاکمیت فناوری اطلاعات، بهترین تجارب برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، اخذ، پیاده‌سازی، ارائه و پایش و ارزیابی عملکرد فناوری اطلاعات را جهت حصول اطمینان از پشتیبانی اهداف کسب‌وکار توسط اطلاعات سازمان و تکنولوژی‌های مربوط، ارائه می‌کند. حاکمیت فناوری اطلاعات، سازمان را برای حداکثر بهره‌گیری از مزایای اطلاعات، استفاده بهینه از فرصت‌ها و کاهش سطح ریسک‌های فناوری اطلاعات توانمند می‌سازد.

ضرورت حاکمیت فناوری اطلاعات

ضرورت حاکمیت فناوری اطلاعات را می‌توان به شرح زیر بیان کرد:

- حاکمیت موثر فناوری اطلاعات، بازه سرمایه بیشتری را تضمین می‌کند.

- نظر به افزایش سرمایه‌گذاری (داخلی و خارجی) در زمینه فناوری اطلاعات، حصول اطمینان از بهینه بودن سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته با پیاده‌سازی مناسب حاکمیت فناوری اطلاعات صورت می‌پذیرد.

- فناوری اطلاعات به صورت گسترده‌ای در سازمان‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، بنابراین کسب‌وکار سازمان‌ها کاملاً وابسته به فناوری اطلاعات است. از این رو یکی از دغدغه‌های مهم ذی‌نفعان اصلی سازمان بوده و باید از انجام صحیح مسائل

مربوط به آن، اطمینان حاصل کرد که تحقق این امر مهم، شدیداً وابسته به پیاده‌سازی حاکمیت فناوری اطلاعات خواهد بود.

- ذی‌نفعان اصلی باید از ارزش‌هایی که فناوری اطلاعات برای آن‌ها ایجاد می‌کند، آگاهی یابند تا سرمایه‌گذاری‌ها در این حوزه با سهولت و اطمینان بیشتری صورت گیرد. هم‌چنین هم‌سویی استراتژی کسب‌وکار با فناوری اطلاعات از این طریق مشخص شود.

- استقرار حاکمیت فناوری اطلاعات احتمال موفقیت سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در زمینه فناوری اطلاعات را به صورت قابل توجهی افزایش می‌دهد.

- معمولاً مدیریت ارشد سازمان زمان کافی برای بررسی تمامی درخواست‌های سرمایه‌گذاری در زمینه فناوری اطلاعات را ندارد. بنابراین با تنفیذ اختیار تصمیم‌گیری درخصوص این‌گونه موارد با اجرای حاکمیت فناوری اطلاعات و تهیه دستورالعمل‌های مورد نیاز، این مهم در کمترین زمان ممکن و با دقت بیشتری صورت می‌پذیرد.

- به منظور ایجاد توازن بین سود ناشی از سرمایه‌گذاری فناوری اطلاعات و ریسک فناوری اطلاعات، استقرار حاکمیت فناوری

حیاتی فناوری اطلاعات شامل برنامه‌های کاربردی، اطلاعات، زیرساخت و افراد داشته باشد. حاکمیت اثربخش به بهینه‌سازی این موارد کمک می‌کند.

۵- سنجش عملکرد: فرایندها باید در جهت پی‌گیری و پایش پیاده‌سازی استراتژی، اجرای پروژه‌ها، استفاده منابع و عملکرد فناوری اطلاعات باشند. مکانیزم‌های حاکمیت فناوری اطلاعات، باید استراتژی‌های پیاده‌سازی را به فعالیت‌ها و سنجه‌های رسیدن به این اهداف ترجمه کند.

جمع‌بندی

مباحث مربوط به حاکمیت در علم مدیریت در سال ۱۹۸۰ از آن‌جا آغاز شد که به سبب بزرگ شدن بنگاه‌های اقتصادی و به تبع آن نیاز به اداره تخصصی آن‌ها، تفکیک مدیریت از مالکیت شکل گرفت. این جداسازی باعث به‌وجود آمدن منافعی در دو گروه مدیران و مالکان شد که در یک جهت نبود و در پاره‌ای موارد در مقابل هم نیز قرار می‌گرفت. از همین رو نیاز به مکانیزم‌هایی وجود داشت تا این روابط به گونه‌ای اساسی تعریف شوند و امکان سنجش عملکرد مدیران برای صاحبان سرمایه محقق شود. در این‌جا بود که تئوری‌های حاکمیت به

اطلاعات ضروری است.

- اثربخشی و کارایی منابع سازمان.

اهداف حاکمیت فناوری اطلاعات

۱- هم‌سویی استراتژیک: تلاش‌ها باید در جهت انطباق عملیات و فعالیت‌های فناوری اطلاعات با دیگر عملیات سازمان باشد.

۲- خلق ارزش: فرایندها باید در جهتی باشند تا این اطمینان را فراهم کنند که فناوری اطلاعات و دیگر واحدهای عملیاتی، وظایف تعهدشده را به صورت کامل و منطبق با نیازمندی‌های سازمان طوری ارائه کنند که هزینه‌های مربوط به این خدمات در کمترین سطح، امکان‌پذیر باشد.

۳- مدیریت ریسک: مدیریت در تمام سطوح، باید درک روشنی از حداکثر ظرفیت تحمل ریسک سازمان، نیازمندی‌های انطباق و شدت ریسک‌های قابل توجه داشته باشند. عملیات فناوری اطلاعات هم‌گام با سایر عملیات سازمان، مسئول مدیریت ریسک خود هستند.

۴- مدیریت منابع: با تکیه بر فناوری اطلاعات، باید سرمایه‌گذاری بهینه و مدیریت مناسبی در قبال منابع

منظور ارائه روشی برای اداره سازمان‌ها شکل گرفت. همان‌طور که گفته شد، حاکمیت در ابتدا به مکانیزم‌های کنترلی مالکان بر مدیران اطلاق می‌شد، ولی به مرور با پیچیده شدن ساختار سازمان‌ها و ایجاد شرکت‌های هلدینگ به صورت گسترده‌تری تعریف شد.

از طرف دیگر وقوف به ارزش اطلاعات، به عنوان دارایی اصلی برای اداره شرکت‌های امروزی و نیاز به حفظ و استفاده اثربخش آن باعث شد تا مباحث حاکمیت و فناوری اطلاعات در هم گره خورده و حاکمیت فناوری اطلاعات را به عنوان بخشی از حاکمیت شرکتی شکل دهد. این امر به شکل‌گیری جایگاهی به‌نام مدیر ارشد اطلاعات (CIO) در ساختار سازمانی شرکت‌ها انجامید که متولی استقرار حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان و تضمین‌کننده هم‌سویی سیاست‌های فناوری اطلاعات با اسناد بالادستی مانند استراتژی‌های تبیین‌شده است.

منابع:

مجموعه مقالات و مطالب ارائه‌شده در نخستین همایش ملی حاکمیت شرکتی (۱۳۹۱/۱۲ اردیبهشت ۹۲)

برای نظرخواهی از فعالان بازار سرمایه:

سند راهبردی سازمان بورس و اوراق بهادار منتشر شد

است، در حیطه اختیارات آن (عوامل درون‌زای بازار سرمایه) قابل تعریف است.

در توضیح عمومی این برنامه‌ها هم‌چنین آمده است: احصای سایر عوامل (برون‌زا) موثر بر نتیجه، توسط سازمان بورس اوراق بهادار انجام خواهد شد. سپس تعیین تکلیف برای همکاری سایر نهادهای ذی‌ربط در دستیابی به اهداف ذکرشده مستقیماً توسط مقامات عالی یا با تعریف مقررات جدی امکان‌پذیر خواهد بود. بنابراین لازم است بسیاری از بخش‌های دیگر دولتی و غیردولتی نیز اقدامات موثر خود را به انجام رسانده باشند تا به همراه تکالیف انجام‌شده سازمان به هدف مورد نظر دست یازیده شود. در نتیجه این‌گونه اهداف، هدف کمی مختص به سازمان بورس و اوراق بهادار نیست. برای مثال در صورت عدم تصویب انتشار سالانه ۳۰ هزار میلیارد ریال لایحه بودجه و عدم تمایل خزانه‌داری کشور مبنی بر انتشار ۳۰ هزار میلیارد ریال اوراق خزانه اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار مقصر نخواهند بود. سازمان بورس در دستیابی به این اهداف نقش یاری‌رسان و کمک‌کننده را ایفا خواهد کرد. این امر در قالب بسترسازی زیرساخت‌ها (اعم از مقررات و فناوری اطلاعات و...) و زمینه‌سازی حضور (انتشار) با شکل‌گیری نهاد قابل تصور است.

یکی از اهداف راهبردی در این سند مشارکت در انتشار

این برنامه‌ها در راستای سیاست‌های هفت‌گانه وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم شده که عبارت‌اند از: تامین مالی پایدار دولت و کاهش اتکای بودجه دولت به درآمد نفتی، افزایش توان ثروت‌آفرینی کشور، تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی، اداری، ارتقای هم‌افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی، مشارکت فعال و موثر در سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری، توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی و ایجاد و یک‌پارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعات مدیریتی و عملیاتی.

در این برنامه‌ها هم‌چنین در قالب این هفت محور بیش از ۲۴۳ هدف راهبردی استخراج شده است که برای هر هدف، اقدامات راهبردی معینی تعریف شده است. مسئول اجرایی هر هدف مشخص شده، زمان آغاز و پایان طرح با تاریخ‌های دقیقی تعیین شده و خروجی‌های ملموس و قابل انتظار آن نیز تعریف شده‌اند. در عین حال واحدهای همکار با هر هدف در مجموعه وزارت اقتصاد و خارج از آن نیز مشخص شده‌اند.

در توضیح عمومی درخصوص برنامه‌های راهبردی پیشنهادی سازمان بورس اوراق بهادار آمده است:

دستیابی به اهداف کمی برای بسیاری از برنامه‌های سیاستی پیش‌بینی‌شده در بازار سرمایه متأثر از عوامل درون‌زا و برون‌زا است. آن‌چه برای سازمان بورس قابل اجرا و قابل تکلیف شدن

اهداف راهبردی، اقدامات راهبردی، دستگاه‌های مسئول، خروجی‌های قابل انتظار، زمان اجرای برنامه‌ها و درنهایت دستگاه‌های اجرایی و واحدهای همکار برای به اجرا گذاردن برنامه‌های آتی بازار سرمایه در قالب «سند راهبردی سازمان بورس اوراق بهادار» اواسط مردادماه گذشته توسط پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت اقتصاد و امور دارایی (شادا) منتشر شد. این سند که برای دریافت نظر کارشناسان و فعالان بازار سرمایه منتشر شده است، حاوی رؤس برنامه‌های تدوین‌شده بلندمدت و میان‌مدت این سازمان در جهت پویایی بیشتر آن است.

اوراق خزانه اسلامی مندرج در بودجه کل کشور توسط دولت است که در این راستا اقداماتی در خصوص تعامل با دولت، بانک مرکزی و مجلس در تعیین خصوصیات اوراق بهادار دولتی لازم است.

همچنین مشارکت در انتشار اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار غیرمشارکتی توسط دولت با اقدام به پذیرش اوراق بهادار دولتی در بازارهای سازمان یافته تحت نظارت لازم است؛ مشارکت در انتشار اوراق سلف نفتی توسط دولت نیز از دیگر اهداف راهبردی این سند در نظر گرفته شده است.

در بخش دیگری از سند مذکور، ارتقای ارزش معاملات املاک و مستغلات بازار دستگاه‌های دولتی از طریق اقدام به کمک به بورس کالای ایران برای آماده‌سازی سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای معاملاتی برای املاک و همچنین بررسی امیدنامه‌ها، گزارش‌ها و اسناد اطلاعات ارائه‌شده به منظور صدور مجوز عرضه املاک و مستغلات در بورس صورت خواهد گرفت.

در بخش دیگری از این سند تامین منابع مالی کوتاه‌مدت شرکت‌ها از طریق ابزارها و نمادهای مالی طراحی شده توسط سازمان بورس به‌عنوان هدف راهبردی در نظر گرفته شده که در این راستا، طراحی ابزارهای تامین مالی کوتاه‌مدت نظیر اوراق مرابحه، مضاربه و جعاله، طراحی صندوق‌های تامین مالی کوتاه‌مدت، طراحی صندوق‌های خرید دین، تعریف مشوق‌های ممکن برای انتشار ابزارهای تامین مالی کوتاه‌مدت و تشکیل نهادهای مالی تامین مالی کوتاه‌مدت و تعریف مقررات در رويه‌های لازم برای پذیرش اوراق بهادار کوتاه‌مدت و واحدهای صندوق‌های تامین مالی کوتاه‌مدت از اقدامات لازم در تحقق این هدف ذکر شده است.

افزون بر این افزایش ارزش سرمایه‌گذاری غیرمستقیم خارجی در بازارهای اوراق بهادار متشکل از دیگر اهداف این سند است که در این راستا لازم به اقدام در خصوص تکمیل پرونده استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL) است.

دیگر هدف راهبردی این سند مشارکت در انتشار اوراق غیرمشارکتی شرکتی است؛ طراحی انواع اوراق بهادار غیرمشارکتی و پیشنهاد آن به شورای عالی بورس برای تصمیم، مذاکره با بانک مرکزی و دولت به‌منظور هماهنگی در تعیین نرخ سود اوراق بهادار غیرمشارکتی متناسب با ریسک، حذف ضامن جبران خسارت در انتشار اوراق بهادار غیرمشارکتی به‌منظور افزایش ظرفیت انتشار اوراق، پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون بازار اوراق بهادار در زمینه مقررات افشای اطلاعات ناشران اوراق بهادار ثبت‌شده نزد سازمان بورس، تسهیل و کاهش تشریفات غیرضروری در خصوص عرضه عمومی اوراق بهادار، تاسیس موسسات رتبه‌بندی و الزام ناشران به رتبه‌بندی اوراق غیرمشارکتی، طراحی اوراق بهادار غیرمشارکتی قابل تبدیل به سهام و طراحی اوراق بهادار غیرمشارکتی با نرخ سود، شناور از اقدامات لازم در خصوص این هدف عنوان شده است.

افزون بر این تامین مالی از طریق افزایش سرمایه شرکت‌های ثبت‌شده و توسعه مشارکت در انتشار اوراق مشارکت شرکت‌های ثبت‌شده از دیگر اهداف این سند است.

افزایش تامین مالی در بازار اولیه نیز یکی از مهم‌ترین اهداف این سند است که از اقدامات راهبردی لازم در این راستا می‌توان به تشویق شرکت‌های مادر به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های جدیدالتاسیس، پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون تجارت برای تسهیل انتشار

**هدف راهبردی افزایش سهام
شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته‌شده
در بورس تهران متناسب با
مقررات مربوط، رشد ارزش
معاملات نقد در بورس کالای ایران
به میزان سالانه پنج درصد بیش
از تورم و پذیرفتن قطعی سازمان
بورس به‌عنوان عضو دائم نهاد
بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق
بهادار از دیگر اهداف راهبردی
هستند**

سهام به ارزش بازار و حذف ضامن اصل و سود اوراق بهادار به منظور افزایش ظرفیت انتشار اوراق اشاره کرد.

مشارکت در تاسیس صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی هدف راهبردی تعیین شده است. این هدف با جلب موافقت بانک مرکزی برای تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی و تنظیم

مقررات صندوق‌های پروژه صورت گیرد. از سوی دیگر تحقق افزایش ارزی اوراق بهادار تحت مدیریت صندوق‌ها و سیدگردان‌ها به‌عنوان دیگر هدف راهبردی مورد تاکید قرار گرفته است.

در سند راهبردی سازمان بورس و اوراق بهادار بر لزوم افزایش تعداد سرمایه‌گذاران در اوراق بهادار نسبت به کل جمعیت تاکید شده است. هدف راهبردی که باید از طریق افزایش تعداد کدهای سهام‌داری از طریق برنامه‌های آموزشی، استقرار تابلوهای صندوق‌های قابل معامله و تسهیل در معامله آن، افزایش تعداد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در جهت جذب سرمایه افراد ریسک‌گریز صورت گیرد. همچنین گسترش فیزیکی بازار سرمایه به اقصی نقاط ایران، پیوستن به بازارهای منطقه‌ای و جهانی و امکان انجام معاملات سهام عدالت در بازار سرمایه از دیگر اقدامات راهبردی این هدف در نظر گرفته شده است.

افزایش ثابت ارزش بازار اوراق بهادار متشکل از تولید ناخالص داخلی نیز از طریق افزایش تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس و فرابورس صورت خواهد گرفت. هدف راهبردی افزایش سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران متناسب با مقررات مربوط، رشد ارزش معاملات نقد در بورس کالای ایران به میزان سالانه پنج درصد بیش از تورم و پذیرفتن قطعی سازمان بورس به‌عنوان عضو دائم

نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار از دیگر اهداف راهبردی هستند. هدف راهبردی صدور گواهی امضای الکترونیکی برای کاربران نرم‌افزارهای معاملات برخط با اقدام راهبردی تعامل با مرکز ریشه گواهی امضای الکترونیکی به منظور دریافت مجوز افتتاح مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه صورت می‌گیرد.

نقل از دنیای اقتصاد - ۱۳ مرداد ۹۳

بسته حمایتی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود در چند روز گذشته نقل محافل اقتصادی بوده است و هر کدام از کارشناسان اقتصادی به نحوی این بسته را مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌دهند. به نظر می‌رسد که بورس نیز نمی‌تواند نسبت به این بسته بی‌تفاوت باشد. متن زیر در واقع بررسی این اقدام دولت از منظر بازار سرمایه کشور است.

تشریح ۱۹ اثر اقتصادی و بورسی بسته حمایتی دولت

نقش بازار سرمایه در خروج غیرتورمی از رکود

این روی شاید تحلیل دولت در باب گشایش آرام فضای رشد اقتصادی به دلیل رشدهای منفی قبل بوده است که در ابتدا می‌باید به صفر برسند و بعد مثبت شوند که همین امر، فرایندی زمان‌بر است.

دولت در این برنامه قصد دارد که فضای کل اقتصاد را با بهبود همراه کند و با کاهش هزینه‌های مبادلاتی شرکت‌ها و صنایع و کاهش بهای تمام‌شده تولیدکننده‌ها، پیش‌بینی‌پذیری را در اقتصاد افزایش دهد و تولیدکنندگان را به تحریک و افزایش تولید وادارد. در لایحه آمده است که رسالت اصلی سیاست‌های اقتصاد کلان تامین فضای با ثبات از نظر تورم، بازار ارز و وجود بودجه متوازن است که منجر به پیش‌بینی‌پذیری بیشتر آینده خواهد شد که این مهم منجر به کاهش هزینه‌های معاملاتی و

رکود در سال ۱۳۹۳ تاکید کرد. بر این اساس سرمایه‌گذاران حداقل برای سال مالی ۱۳۹۳ نباید انتظار جهش اقتصادی و رونق فراوان در اقتصاد داشته باشند. این در شرایطی است که وزیر صنعت، نرخ رشد صنعت در دولت قبل را منفی ۱۲ درصد اعلام کرد و خبر داد که نرخ رشد اقتصادی ایران از منفی ۵.۸ درصد به منفی ۲.۲ درصد کاهش یافته است. آقای نعمت‌زاده روز چهارشنبه هشتم مرداد گفت: در دولت قبل نرخ رشد اقتصادی منفی ۵.۸ درصد بود، این رقم در دولت تدبیر و امید ابتدا به منهای شش درصد و اکنون به منهای ۲.۲ درصد رسیده است. بانک مرکزی در تیرماه امسال اعلام کرد که رشد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه سوم سال گذشته بدون محاسبه نفت منفی ۴.۲ درصد و با احتساب نفت منفی ۳.۳ درصد بوده است. از

برنامه مذکور طوری طراحی شده که خوش‌بینی زیادی را به فعالان و سرمایه‌گذاران در بازارهای مختلف ندهد. در این راستا در گزارش آمده است که تنگنای مالی، کاهش تقاضای داخلی و کاهش سرمایه‌گذاری در کنار تحریم‌های ظالمانه به‌عنوان موانعی جدی بر سر راه فرایند خروج از رکود مدنظر هستند که دو عامل از این چهار عامل در سال ۱۳۹۳ به‌عنوان عواملی دور از دسترس قابل شناسایی هستند؛ چراکه با نگاهی واقع‌بینانه، به نظر می‌رسد بخش عمده محدودیت‌های موجود در مبادلات مالی و تجاری که در نتیجه تحریم به‌وجود آمده است، در سال ۱۳۹۳ هم‌چنان پابرجا باشد. اثر افزایش سرمایه‌گذاری بر رشد نیز حداقل با یک سال تاخیر ظاهر می‌شود و از آنجایی که رشد سرمایه‌گذاری در سال گذشته منفی بوده است، نمی‌توان بر ایفای نقش این عامل برای خروج از

فراهم آوردن فضای رقابتی در سطح اقتصاد می‌شود. بنابراین مجموعه سیاست‌های ثبات اقتصاد کلان و سیاست‌های بهبود محیط فضای کسب‌وکار سبب خواهد شد. در این صورت انتظار داریم دولت از هرگونه سیاست‌های تغییر قیمتی شوکی و یک‌باره پرهیز کند و سعی در برنامه‌هایی برای کاهش نقش دولت در اقتصاد و کاهش هزینه‌های تولید داشته باشد.

عمده سیاست دولت در بخش کنترل تورم، تاکید بر سیاست‌های پولی است و دولت در نظر دارد که با انضباط پولی و کنترل نقدینگی، تورم را کنترل کند. در این مسیر کاهش تورم از بازار کالا عبور نمی‌کند و در بخش قیمت‌گذاری دولت نظر به کنترل قیمت‌ها ندارد. در این برنامه اشاره شده است که سیاست آزادسازی کامل نرخ محصولات تا پایان سال ۱۳۹۳ برای تمامی کالاها به استثنای کالاهای اساسی و انحصاری مدنظر دولت است. از این رو واگذاری فرایند تعیین قیمت به بازار از سیاست‌های دولت در این لایحه خواهد بود.

در بازار پول انتظار کاهش تورم و به تبع آن کاهش نرخ بهره بانک‌ها از جمله سیاست‌های مدنظر دولت است. در گزارش آمده است که رویکرد اصلی دولت در حوزه سیاست پولی، انضباط پولی و کنترل افزایش پایه پولی با هدف افزایش ثبات اقتصاد کلان، تداوم روند کاهنده تورم و پیش‌بینی‌پذیری تحولات آتی اقتصاد کلان کشور است. در این مدار اصلاح و انعطاف در نرخ‌های سود بانکی متناسب با تورم انتظاری و فراهم کردن زمینه رقابت بین بانک‌ها و یکسان‌سازی و کاهش تدریجی نسبت سپرده قانونی بانک‌ها متناسب با تحولات نرخ تورم از جمله سیاست‌های دولت در بازار پول است که معنایی جز کاهش نرخ بهره هم‌زمان با افت نرخ تورم ندارد.

در بازار ارز، دولت تاکید بر رشد ملایم ارز و عدم ثبات آن دارد که این مهم خبر خوبی برای صادرکنندگان محسوب می‌شود. در برنامه دولت آمده است که سیاست‌های ارزی دولت در سال ۱۳۹۳ بر مبنای کاهش نوسانات نرخ ارز، حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی در مقابل بنگاه‌های خارجی، زمینه‌سازی برای اجرای برنامه یکسان‌سازی نرخ ارز تا پایان سال ۹۴ و تسهیل دسترسی به خدمات ارزی استوار است. تداوم روند کاهشی نرخ تورم، به‌طور طبیعی به ثبات نرخ ارز حقیقی کمک خواهد کرد. بنابراین کاهش نوسانات نرخ ارز، ایجاد شرایط مساعد برای یکسان‌سازی نرخ ارز، حفظ قدرت رقابت بنگاه‌های داخلی و افزایش گستره خدمات ارزی، رویکردهای اصلی دولت را برای تدوین سیاست‌های ارزی، در جهت تسریع فرایند خروج از رکود تشکیل می‌دهند. انتظار داریم که دولت هر ساله نرخ ارز را بسته به نرخ تورم با تغییراتی همراه کند و با در اختیار گذاشتن آسان

ارز به تولیدکنندگان، هزینه‌های مبادلاتی آن‌ها را کاهش دهد. برای نمونه در سیاست‌های ارزی، کاهش هزینه‌های جانبی نقل و انتقال ارز و بازبینی در مقررات موجود در راستای بهبود مبادلات ارزی از اولویت‌های دولت به شمار می‌رود. این سیاست خبر مطلوبی، هم برای صادرکنندگان مانند گروه پتروشیمی و هم برای واردکنندگان در اقتصاد مانند گروه خودرو و دارو به شمار می‌آید.

کاهش هزینه‌های مالیاتی برای بخش‌های تولیدی از جمله سیاست‌های دولت در برنامه تازه به شمار می‌آید. برای نمونه یکسان‌سازی نرخ مالیات بر حقوق کارکنان بخش خصوصی با کارکنان دولتی و کاهش نرخ موثر مالیاتی حقوق بخش غیردولتی و حذف مالیات تکلیفی فعالیت‌های پیمان‌کاری و کاهش نرخ موثر مالیات اشخاص حقوقی و اصلاح ساختار استهلاکات مالیاتی و اعطای معافیت مالیاتی

در بازار ارز، دولت تاکید بر رشد ملایم ارز و عدم ثبات آن دارد که این مهم خبر خوبی برای صادرکنندگان محسوب می‌شود. در برنامه دولت آمده است که سیاست‌های ارزی دولت در سال ۱۳۹۳ بر مبنای کاهش نوسانات نرخ ارز، حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی در مقابل بنگاه‌های خارجی، استوار است

به تجدید ارزیابی دارایی‌ها از جمله برنامه‌های دولت در بخش مالیات‌ها به شمار می‌رود. اثرات این مالیات‌ها که برخی می‌باید با تغییر قانون اجرایی شوند، کاهش هزینه‌های شرکت‌ها در بخش تولید فولاد، نفت، معادن است که در شرایط کنونی به زعم خصوصی بودن، بعضاً با محاسبات مالیاتی دولتی، هزینه پرداخت می‌کنند.

هم‌چنین با وضع مالیات بر سود سرمایه‌ای (Capital Gains Tax) در املاک و مستغلات دولت قصد کنترل سوداگری در بازار مسکن را دارد. در این بازار دولت تاکید بر ساخت غیرسوداگرانه و مصرفی را مد نظر دارد.

پرداخت بدهی‌های دولت خبر خوبی برای بانک‌های دولتی و پیمان‌کاران به شمار می‌آید. در این مسیر دولت قصد دارد بدهی‌اش را به صورت نقد یا سهام به طلبکاران پرداخت کند. پرداخت از طریق

اوراق خزانه یا تسویه بدهی با بدهی طلبکاران به بخش‌های مختلف دولتی می‌تواند خبر خوبی حداقل برای میان‌مدت پیمان‌کاران بزرگ مانند مپنا که مطالبات فراوان از دولت دارند، در بورس تهران به شمار آید. اما سیاست‌های اعلامی تهاثر بدهی‌های دولت از محل بدهی‌های مالیاتی و انتقال بدهی‌های سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی که به موجب تکالیف قانونی یا دولتی ایجاد شده است، به حساب بدهی‌های دولت و تسویه بدهی اشخاص حقوقی غیردولتی به دولت با مطالبات آن‌ها از شرکت‌های دولتی و توقف عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت از اشخاصی که مطالبات متقابل از دولت دارند، خبر مناسبی برای شرکت‌های طلبکار از دولت حداقل در میان‌مدت به شمار می‌آید.

کاهش نگرانی‌های تولیدکنندگان با اطمینان‌بخشی تامین خوراک و حذف جدی بوروکراسی دست‌وپاگیر و تسهیل در اخذ مجوزها از نقاط قوت در مسیر کاهش هزینه‌های تولیدکنندگان در لایحه دولت به شمار می‌آید که در سیاست‌های جدید مورد عنایت قرار گرفته است. برای نمونه مکلف‌کردن همه دستگاه‌های اجرایی به احصای و اصلاح تمامی مصوبات، آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های داخلی و رویه‌های اجرایی مزاحم و محل کسب‌وکار ظرف مدت چهار ماه و ثبات بخشی به محیط کلان سرمایه‌گذاری در فعالیت‌هایی که دولت تامین‌کننده انحصاری مواد اولیه است، از طریق عقد قراردادهای ۱۰ ساله تامین مواد اولیه می‌تواند خبر خوبی برای شرکت‌های پتروشیمی، پالایشگاهی و معدنی در بازار سهام باشد که هر ساله در فصل بودجه با نگرانی به مجلس و دولت می‌نگرند.

ایجاد امکان فروش ارز حاصل از صادرات غیرنفتی به نرخ بازار آزاد به نظام بانکی و کاهش پیش‌دریافت LC برای واردات کالاها و خدمات در روز گشایش حداکثر به میزان ۳۰ درصد از جمله مواردی است که نشان از تلاش دولت برای کاهش هزینه‌های تولید در اقتصاد دارد و در میان‌مدت منجر به کاهش هزینه‌های تولید می‌شود.

در لایحه جدید، نگاه تازه‌ای به راه‌اندازی معاملات اوراق مشارکت دولتی در این بازار شده و بازار سرمایه به محلی برای تامین مالی مبدل شده است. در این راستا توصیه شده که بازار سرمایه که در حال حاضر نقشی محدود در تامین مالی بر عهده دارد، با طراحی ابزارها و نهادهای جدید، بار بیشتری را در تامین منابع برای سرمایه‌گذاری، به‌ویژه در بنگاه‌های بزرگ، به دوش بکشد. در این مسیر اجازه خرید و فروش اوراق بهادار دولتی به قیمت بازار، حذف تضمین بازخرید اوراق بهادار دولتی توسط بانک‌ها و تامین نقدشوندگی آن‌ها از طریق بازار ثانویه اوراق بهادار می‌تواند بازار تازه‌ای را برای

اوراق مشارکت در بورس باز کند.

حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار نیز از دیگر برنامه‌های این لایحه است. بر این بنیان تسهیل و تکمیل مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار به صورت سبد دارایی، اصلاح و تکمیل مقررات افتتاح حساب بانکی و دریافت سایر خدمات بانکی توسط سرمایه‌گذار خارجی و ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی برای جمع‌آوری و به‌کارگیری منابع ارزی خارج از نظام بانکی می‌تواند بازار سرمایه را با منابع خارجی آشتی دهد.

قراردادهای آپشن نیز از دیگر توصیه‌های لایحه جدید برای آرامش‌بخشی بورس تهران است. در این مسیر گمانه‌های آزادسازی در بازار سهام و حذف محدودیت‌های معاملاتی کنونی می‌تواند از نتایج سیاست‌های تازه در لایحه دولت باشد. در این لایحه تقویت و تعمیق بازار ثانویه اوراق بهادار از طریق تقویت معاملات اختیار معامله روی سهام، فروش استقرایی و خرید اعتباری، تقویت و تعمیق بازارگردانی اوراق بهادار و تقویت صندوق توسعه بازار سرمایه و ایجاد صندوق تثبیت ریالی خواسته شده است.

تشخیص و تعیین صنایع پیشرو در اقتصاد که منجر به رشد سریع اقتصادی در کشور شود، در لایحه مذکور تحت عنوان صنایع پیشران و کمک به آنان از جمله تاکیدات لایحه تازه است. در این مسیر، بخش انرژی شامل نفت، گاز، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های پیشران اقتصاد ایران مد نظر قرار گرفته است. از این‌روی سیاست‌هایی برای تحریک این صنعت مدنظر قرار گرفته است که می‌تواند برای بخش‌های پیمان‌کاری، برقی و حمل‌ونقل ریلی در بورس تهران پر بازده باشد. برای نمونه گازرسانی به ۲,۵ میلیون خانوار روستایی و شهرهای کوچک با برآورد هزینه حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان، گازرسانی به استان سیستان با برآورد هزینه حدود دو میلیارد دلار، افزایش عملکرد حمل بار و مسافر در سیستم راه‌آهن با برآورد هزینه حدود ۱۰ میلیارد دلار، عقد قرارداد تا سقف یکصد و بیست هزار میلیارد ریال به روش بیع متقابل با سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی و دولتی با اولویت استفاده از تجهیزات ساخت داخل اجرای طرح‌های افزایش بازدهی نیروگاه‌ها با اولویت بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه ترکیبی، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف سوخت مایع، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی و افزایش سهم صادرات برق، از جمله این طرح‌هاست.

پیش‌بینی سرمایه‌گذاری‌های گسترده در بخش

میلیون بشکه در روز در برنامه‌ها قرار دارد.

توسعه خطوط انتقال گاز خبر مطلوبی برای شرکت‌های لوله‌ساز به شمار می‌آید. در این لایحه سیاست‌ها متمرکز بر شروع به احداث خطوط جدید IGAT برای انتقال گاز تولیدی و افزایش صادرات گاز طبیعی از طریق خط لوله به میزان ۵۰۰ میلیون دلار در سال می‌تواند سبب بهبود کسب و کار لوله‌سازی اهواز و سدید شود.

سیاست‌های توسعه‌ای برای گردشگری نیز از عوارض سیاست‌های جدید دولت در لایحه به شمار می‌رود. برای مثال اقدام و پی‌گیری وزارت امور خارجه برای راه‌اندازی بانه‌های صدور ویزای مسافری و تجاری در مبادی ورودی و لغو روادید برای بازرگانان کشورهای هدف می‌تواند منجر به بهبود ورود خارجی‌ها به کشور شود.

جهت تخصیص کارآمد منابع بانکی به بنگاه‌های تولیدی معیارهایی در نظر گرفته شده که می‌تواند برای بسیاری از شرکت‌های بورسی مطلوب باشد، زیرا که دارای ویژگی‌های مورد نظر است. برای نمونه برخی از این معیارها شامل صنایع با ارزش افزوده بیشتر، صادراتی بودن محصول تولیدی به استثنای صادرکنندگان مواد اولیه و خام، واحدهای بستان‌کار دولت، دارا بودن صورت‌های مالی حسابرسی‌شده یا جریان نقدی قابل قبول است.

توسعه فعالیت لیزینگ با اولویت کالاهای بادوام و سرمایه‌ای از دیگر بندهای لایحه جدید است که برای شرکت‌های لیزینگ بورس تهران خبر خوبی به شمار می‌آید.

در مجموع لایحه مذکور، خبر خوبی برای اقتصاد ایران و بازار سهام به شمار می‌آید که انتظار می‌رود اثرات مطلوبش را در میان‌مدت و احتمالاً طی سه سال برجای گذارد.

نفت و گاز که پیش‌تر در لایحه بودجه سال ۹۳ ارائه شده، در لایحه تازه می‌تواند تاکید مجدد به افق افزایش تولید گاز نفت و میعانات گازی باشد که خبر خوبی برای شرکت‌های پتروشیمی دچار کمبود خوراک مانند هولدینگ و پتروشیمی جم محسوب شود. در این لایحه آمده است که سیاست‌ها برای افزایش تولید و پالایش گاز طبیعی از میدان مشترک پارس جنوبی به میزان ۱۰۰ میلیون متر مکعب در

حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار نیز از دیگر برنامه‌های این لایحه است. بر این بنیان تسهیل و تکمیل مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار به صورت سبد دارایی، اصلاح و تکمیل مقررات افتتاح حساب بانکی و دریافت سایر خدمات بانکی توسط سرمایه‌گذار خارجی و ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی برای جمع‌آوری و به‌کارگیری منابع ارزی خارج از نظام بانکی می‌تواند بازار سرمایه را با منابع خارجی آشتی دهد

سال ۹۳ و ۱۰۰ میلیون متر مکعب در سال ۹۴، افزایش تولید نفت خام از میدان‌های مشترک غرب کارون در جهت تحقق حداقل ۷۰۰ هزار بشکه در روز، افزایش تولید میعانات گازی با اولویت برداشت از میدان پارس جنوبی در جهت رسیدن به حداقل یک

فدراسیون جهانی بورس‌ها برای نیمه نخست سال جاری میلادی گزارش داد

بورس‌ها

خوب نفس می‌کشند

در خارج و داخل کشوری دست یابند. چون بر اساس این گزارش باوجود آشوب‌های فراوان در جهان، اما بورس‌ها خوب نفس می‌کشند و به کار خود ادامه می‌دهند.

گردش معاملات بورس‌های عضو نیز پس از اکتی اندک (منهای دو درصد) در نیمه دوم سال ۲۰۱۳ در این دوره بهبود یافت و در نیمه اول سال جاری ۱۰ درصد رشد داشته است؛ اگرچه ارزش مجموع معاملات بازار سهام اعضای فدراسیون در نیمه نخست ۲۰۱۴ به ۳۰ تریلیون دلار رسیده است، هنوز رکورد معاملات سال ۲۰۰۸ دور از دسترس به نظر می‌رسد.

اعضای WFE در نیمه اول سال مورد اشاره ۴۷ تریلیون دلار سهام معامله کرده بودند که این میزان از آن تاریخ تاکنون بی‌سابقه بوده است. با وجود کاهش تعداد عرضه‌های اولیه در نیمه نخست سال جاری، در مقایسه با شش ماه گذشته به میزان ۱۱ درصد (۶۲۵ عرضه)، این میزان نسبت به تعداد عرضه‌های شش ماهه اول ۲۰۱۳ در حدود ۴۲ درصد افزایش داشته است؛ جریان ورودی سرمایه ناشی از این عرضه‌ها و افزایش سرمایه شرکت‌های قبلا پذیرش شده هم در شش ماهه اخیر ۱۷ درصد ارتقا یافت و در مجموع به ۴۱۴ میلیارد دلار بالغ شد. این حجم از جذب سرمایه میان بورس‌های WFE از سال ۲۰۱۱ تا کنون بی‌سابقه بوده است.

بازارهای مشتق اعضای WFE در نیمه نخست سال ۲۰۱۴ نسبت به نیم‌فصل پیش از آن تحولات چشم‌گیری را شاهد نبود. حجم معامله مشتقات سهمی به میزان دو و نیم درصد افت کرد و از طرفی مشتقات مبتنی بر نرخ بهره هشت‌ونیم درصد افزایش یافت که ممکن است عامل اصلی آن پیش‌بینی رشد نرخ‌های بهره در ایالات متحده و بریتانیا باشد. در میان مشتقات غیرمالی، حجم قراردادهای مبتنی بر واحد پول در نیم‌فصل اول ۲۰۱۴ بیش از ۱۳ درصد رشد داشت، اما در بخش قراردادهای مشتق کالایی شاهد افتی نزدیک به ۶ درصد بودیم. بازار اوراق قرضه و صندوق‌های قابل معامله در بورس هم‌پای اکثر ابزار معاملاتی در شش ماهه نخست سال جاری رشد داشتند. معاملات اوراق قرضه در مقایسه با نیم‌فصل دوم ۲۰۱۳ به میزان ۱۲ درصد ارتقا یافت و صندوق‌ها ۷ درصد بیش از دوره شش ماهه قبل مبادله شدند. لازم به ذکر است، ۸۷ درصد از کل معاملات صندوق‌های بورسی مربوط به ایالات متحده است؛ در اروپا عمده صندوق‌ها خارج از بورس معامله می‌شوند.

همین اطلاعات فدراسیون جهانی بورس سرمایه‌گذاران می‌توانند نتیجه بگیرند که هم‌چنان سرمایه‌گذاری در بخشی از نقاط آسیا، خاورمیانه و اروپا می‌تواند مفید باشد. حتما شاخص‌های اقتصادی برای جذب سرمایه در این مناطق کارکرد مطلوبی داشته‌اند که بورس‌های آن‌ها سه درصد رشد در شش ماه نخست سال جاری میلادی و ۲۲ درصد رشد نسبت به دوره مشابه سال قبل را نشان می‌دهند. در این گزارش هم‌چنین آمده است، مجموع ارزش بازار بورس‌های عضو فدراسیون جهانی بورس‌ها در پایان ماه ژوئن سال جاری به ۶۹ تریلیون دلار بالغ شد که بیشترین میزان از ژانویه

مجموع ارزش بورس‌های بین‌المللی رشد شش درصدی را در نیمه نخست سال ۲۰۱۴ نشان می‌دهد.

هر چند در گوشه و کنار جهان آتش جنگ شعله‌ور شده است، اما بازار سرمایه جهانی رشد خود را مدیون حرکت مثبت شاخص بورس در کشورهای حوزه آمریکا و اقیانوسیه است

۲۰۰۸ به حساب می‌آید. این شاخص از پایان دسامبر ۲۰۱۱ به‌طور مرتب در حال افزایش بوده است. اوت ۲۰۰۸ آغاز یک اتفاق اقتصادی در جهان بود که از آن روز تا به حال قیمت‌های نفت نیز رشدهای سرسام‌آوری را تجربه کرده‌اند و از سوی دیگر بسیاری از کشورهای جهانی نیز گرفتار رکودهای پیچیده‌ای بوده‌اند. ارزش ۶۹ تریلیون دلاری یک پالس مثبت دیگر برای اقتصاد جهانی محسوب می‌شود که سرمایه‌گذاران و شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباید نسبت به آن بی‌تفاوت باشند. این گزارش اوضاع بورس تهران را نیز مثبت ارزیابی کرده است. به عبارتی می‌توان گفت که فعالان اقتصادی با تحلیل محتوای گزارش فدراسیون جهانی بورس‌ها می‌توانند به جغرافیای جدیدی برای سرمایه‌گذاری

چند روز پیش فدراسیون جهانی بورس آخرین گزارش خود را از اوضاع بورس‌های جهان در شش ماهه نخست سال جاری میلادی اعلام کرد؛ سالی که بر خلاف نظر بسیاری از کارشناسان جهانی از همان روزهای نخست تا امروز تپ‌وتاب زیادی را در بسیاری از نقاط جهان تجربه کرده است و در حال حاضر نیز این تجربیات نه چنان خوشایند ادامه دارد. ماجرای روسیه و اوکراین در گوشه‌ای از اروپا و ماجرای حمله داعش به عراق در خاورمیانه و هم‌چنین سناریوی توحش صهیونیست‌ها در حمله به غزه باعث شده است که در خیلی از نقاط جهان شاخص‌های اقتصادی اوضاع مطلوبی را نشان ندهند. با این همه، اما آن‌طور که فدراسیون جهانی بورس‌ها می‌نویسد، مجموع ارزش بورس‌های بین‌المللی رشد شش درصدی را در نیمه نخست سال ۲۰۱۴ نشان می‌دهد که به اعتقاد کارشناسان رشد قابل ملاحظه‌ای است. یک کارشناس بازار سرمایه در این باره به ما می‌گوید که هر چند در گوشه و کنار جهان آتش جنگ شعله‌ور شده است، اما بازار سرمایه جهانی رشد خود را مدیون حرکت مثبت شاخص بورس در کشورهای حوزه آمریکا و اقیانوسیه است. با اعتقاد این کارشناس بازار سرمایه، بورس در این مناطق حرف نخست را در اقتصاد می‌زند و به شکل بسیار مولدی به حیات خود ادامه می‌دهد. به همین دلیل شاهد هستیم که به محض بهتر شدن شاخص‌های اقتصادی در این مناطق، شاخص بورس آن‌ها نیز حرکت صعودی داشته است. این نکته را به نحوی گزارش دبیرخانه WFE تایید می‌کند و علت اصلی این رشد را صعود هشت درصدی این شاخص در بورس‌های منطقه آمریکا و سپس رشد پنج درصدی در منطقه آسیا - اقیانوسیه اعلام کرده است. بر اساس این گزارش بورس‌های آسیا، اروپا و خاورمیانه کمترین نقش را در صعود جهانی شاخص بورس داشته‌اند؛ البته با این وجود باز هم شاخص بورس در مناطق مورد نظر بر اساس گزارش فدراسیون جهانی بورس‌ها مثبت رقم خورده است. در نیمه نخست سال جاری، شاخص بورس در منطقه اروپا - خاورمیانه - آفریقا با سه درصد رشد همراه بوده است.

گفتنی است، رشد منطقه اخیر نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۲۲ درصد بوده، درحالی‌که رشد متوسط جهانی نسبت به شش ماهه دوم ۲۰۱۳ تنها ۱۵ درصد است. به نظر می‌رسد باوجود بالا گرفتن جو خوشونت در این مناطق هنوز گرده‌های اقتصادی به خوبی فعالیت می‌کنند. بر اساس

آموزش ارزش پول و پس انداز به فرزندان

ترجمه و تنظیم: ملیکا حسن پور

اندوختن سرمایه یا همان پس انداز کردن عادت است که فرد می تواند در هر سنی یاد بگیرد. ولی آموختن آن در کودکی باعث می شود تا در نوجوانی و جوانی، مشکلات کمتری بین فرزندان و والدین در زمینه هزینه های روزمره آن ها به وجود بیاید. این کار سبب می شود در سنین بزرگسالی نیز افراد زودتر و راحت تر به استقلال مالی برسند و در مقابل مشکلات اقتصادی رفتار بهتری داشته باشند.

انسان مثل ولخرجی یا خساست اثر می گذارد و آن را تعدیل می کند.

۶- نحوه خرج کردن از دیگر مسائل مهمی است که باید به کودک آموزش داده شود. درک درست تفاوت بین نیازها و خواسته های واقعی کودک مشکل است. آموزش های درست در این زمینه، به او برای تصمیم گیری نسبت به خرج کردن صحیح پولش در آینده کمک خواهد کرد. می توان با تهیه فهرستی از اقلام مورد نیاز هنگام خرید توسط والدین، به کودک اهمیت اولویت بندی را یاد داد. با این روش والدین با کمک به فرزندان در نوشتن نیازها، آرزوها و دسته بندی آن ها، نحوه فکر کردن به مسائل مالی و راه های پس انداز برای رسیدن به خواسته های آن ها را تسهیل می کنند.

با این که آموزش مسائل مالی به کودکان بسیار مهم و حیاتی است، اما باید توجه داشت که این امر نباید تبدیل به نگرانی روزمره کودک شود و هر روز به پول و نحوه خرج کردن آن فکر کند. این کار باعث می شود تاثیر منفی بزرگنمایی ارزش پول روی ذهن و تصورات کودک، در آینده از او فردی بیش از اندازه حساب گر بسازد. بهترین کار این است که در حضور او درباره درآمدها و هزینه های جاری زندگی و برنامه های مالی آینده گفتگو شود. با این روش کودک با نیازهای اقتصادی خانواده آشنا می شود و بدون ترس از روبه رو شدن با مسائل مالی، تصویر و درک درستی از پول، خرج کردن و پس انداز کردن به دست می آورد.

منبع: www.mint.com و برخی سایت های آموزشی کودکان

افزایش پس انداز خود باشد. این کار سبب می شود تا با علاقه مندی بیشتری پس انداز کند تا هرچه زودتر قلکش پر شود. بعد از پر شدن قلک، نقش پدر و مادر مهم تر می شود. آن ها می توانند با اجازه او پول هایش را به سمت سرمایه گذاری های کوچک هدایت کنند، یا خودش برای خرج کردن آن تصمیم بگیرد.

۳- راه حل دیگر برای آموزش پس انداز به فرزندان می تواند پرداخت مبلغی محدود به شکل هفتگی یا ماهانه باشد تا کودک تنظیم دخل و خرج را یاد بگیرد. همه انسان ها بعد از تجربه تلخ ورشکستگی و بی پولی می توانند راه درست پس انداز را بهتر بیاموزند. از سوی دیگر اگر کودک تمام پول های دریافتی خود را پس انداز کند، در آن صورت هیچ گاه فرصت تجربه وضعیت بد و بحران اقتصادی را نخواهد داشت. باید به کودک یاد داد که برای خرید آن چه که دوست دارد، باید در یک مدت مشخص و هر ماه مبلغی ثابت از پولش را کنار بگذارد. کودک هم با خرج قسمتی از پول خود و پس انداز مبلغی دیگر، تجربه مفیدی در تنظیم دخل و خرج کسب می کند.

۴- مفاهیم بانکی مثل حساب بانکی، سود پرداخت شده به پس انداز بانکی و گرفتن وام از بانک و بازپرداخت آن در آینده از جمله مفاهیمی است که باید با در نظر گرفتن علاقه مندی های کودک و شرایط سنی به او توضیح داده شود. برای این کار می توان برای او یک حساب بانکی باز کرد. با افتتاح یک حساب شخصی و کارت بانکی، اعتماد به نفس و حس استقلال در او تقویت می شود.

۵- می توان به کودک یاد داد که پول های خرد و بسیار کم را برای مصارف خیریه و اعانه دادن پس انداز کند. با این روش او می آموزد که پول فقط برای خرید کردن نیست، بلکه با آن می توان به دیگران کمک کرد. عمل کمک به دیگران به او یاد می دهد که افراد فقیر هم در دنیا هستند و او باید برای آن چه که دارد، شکرگزار باشد. علاوه بر این، بخشش بر افکار و رفتارهای ناپهناجاری مالی

بسیاری از والدین بر این باورند که نباید در خصوص پول و مسائل مالی با فرزندان صحبت کنند. در صورتی که امروزه و در مباحث جدید کارشناسی این بحث مطرح می شود که اهمیت آگاهی در این زمینه به اندازه دیگر واقعیت های زندگی است و از والدین می خواهند تا در شرایط مختلف و بر اساس نوع علاقه مندی فرزندان این مفاهیم را به آن ها آموزش دهند.

والدین می توانند از روش هایی مثل گفتگو، بازی و به ویژه با رفتار خویش به فرزندان خود آموزش دهند. تحقیقاتی که انجام شده، نشان می دهد که زمان مناسب برای آموزش این مفاهیم وقتی است که کودک بتواند مفهوم شمارش، اسکناس و پول را بفهمد. برای همین این روزها در کشورهای توسعه یافته مباحث اقتصادی را با بیانی ساده و جذاب به کودکان آموزش می دهند.

رابرت کیوفسکی، نویسنده کتاب «پدران پول دار، پدران فقیر» در بخشی از نوشته خود می گوید: «آموزش مسائل اقتصادی به کودکان را باید از سن کم شروع کرد و تجربه نشان داده که اگر به کودکان اصول ساده اقتصاد آموخته شود، آن ها در بزرگسالی بهتر می توانند مسائل مالی خود را مدیریت کنند و کمتر پول خود را هدر می دهند.»

اما این که چطور باید پس انداز کردن را به بچه ها آموزش داد، خود شامل چند نکته مهم می شود.

۱- مثلا می توان بنا به اقتضای سن کودک، داستان هایی از مبادله کالا در گذشته برایش تعریف کرد و چگونگی شکل گیری پول به شکل امروزی را برای او روشن ساخت. یا می توان درباره مزیت حمل آن در جیب به جای حمل کالای قابل معاوضه توضیح داد.

۲- ما می توانیم با هدیه دادن یک قلک به کودک به او یاد بدهیم که می تواند با جمع کردن مبالغ کم پس از مدتی پول بیشتری داشته باشد. برای این کار لازم است از قلک های شیشه ای استفاده کنیم تا کودک بتواند شاهد

نگاهی به سناریوی مالیات بر سود سهام‌داران

علی صادقی مقدم

بحث مالیات بر سود هر سهم را که در بسته حمایتی دولت از تولید مطرح شده است، باید جدی گرفت و با نگاهی کارشناسی آن را ارزیابی کرد. چون به نظر می‌رسد با شرایطی که تولید در کشور به آن گرفتار شده، دولت با طرح این سیاست در بازار سرمایه خواستهای جز هموار کردن مسیر توسعه نداشته است. این مسئله مشخص است و می‌توان آن را به‌سادگی مشاهده کرد. به‌طور طبیعی وقتی هزینه نگاه کاهش می‌یابد و تامین مالی نیز ارزان‌تر اتفاق می‌افتد، رونق دوباره به سمت بازار و فعالیت‌های صنعتی بازمی‌گردد. بسته فوق حتما در بازار سرمایه تاثیر دارد و باید تاثیر آن را از همین زاویه مورد ارزیابی قرار داد. البته بدون شک بازار سرمایه نیز می‌تواند در عمق داشتن این تاثیر نقش ویژه‌ای ایفا کند. به گمان من این تاثیر دو وجهی خواهد بود. بر اساس این بسته حمایتی، در ابتدا بحث معافیت مالیاتی افزایش سرمایه‌هایی را در بر می‌گیرد که از محل سود تقسیم‌نشده یا همان سود انباشته حاصل می‌شوند.

به عبارتی شرکت‌ها بخش زیادی از سرمایه‌ها را به جای آن که تقسیم کنند، نگه می‌دارند، یا انباشته می‌کنند تا از این طریق سرمایه خود را افزایش دهند. البته این رفتار در جهت رشد شرکت‌ها و هم‌چنین تدوین طرح‌های توجیهی صورت می‌گیرد که خود برای طرح‌های توسعه‌ای شکل گرفته‌اند. از این طریق شرکت‌ها می‌توانند با به‌کارگیری منابع مالی داخلی معاف از مالیات به تامین مالی طرح‌های خود اقدام کنند. این روند در تمامی کشورهای پیشرفته نیز وجود دارد. در بسیاری از کشورها چون مالیات زیادی برای سود وضع می‌شود، به جای آن که تقسیم سود را انجام دهند، آن را انباشته می‌کنند و در مرحله بعد از روند تجزیه سهم، یا split بهره می‌گیرند.

در فرایند تجزیه یک سهم، چنانچه یک سهم را برای مثال به دو سهم تجزیه کنیم، تعداد سهام منتشرشده دوبرابر می‌شود، عایدی و سود هر سهم نصف می‌شود و قیمت بازاری سهام کاهش می‌یابد. همه سهام‌داران سهام بیشتری خواهند داشت، اما هر سهم قیمت کمتری خواهد داشت. درواقع ثروت سهام‌داران، دقیقا با قبل از تجزیه سهام برابر است. اما در صورتی که پس از تجزیه سهام، قیمت سهام به قیمتی بیش از زمان قبل از تجزیه برسد، ثروت سهام‌داران افزایش می‌یابد. تجزیه سهام می‌تواند به هر شکل و اندازه‌ای باشد. برای مثال، سهام می‌تواند به صورت ۱ به ۲، به ۳، به ۱/۵ و هر حالت دیگر تجزیه شود.

در کشورهای پیشرفته هر شخص صاحب یک مالیات فردی است. به عبارت دیگر در کشورهای توسعه‌یافته هر فرد یک ترازنامه فردی در اختیار دارد. به همین دلیل افراد در یک مکانیزم مشخص به ازای سود نقدی دریافتی مالیات پرداخت می‌کنند. اما وقتی نرخ این مالیات را با سرمایه‌گذاری در بازارهایی نظیر مسکن یا خودرو مقایسه می‌کنید مشخص می‌شود که نرخ این مالیات کمتر است. چرا این اتفاق می‌افتد و این مکانیزم وجود دارد؟ چون سیاست‌گذاران می‌خواهند از این طریق سرمایه‌گذاران را تشویق کنند تا وارد این بازار شوند و سرمایه‌گذاری رونق بگیرد. بدون شک برای همه نیز مطلوب خواهد بود که سود ناشی از سرمایه‌گذاری را دریافت کنند و برای آن مالیات کمتری هم بدهند. با این اتفاق سرمایه‌گذاری‌های مولد نیز افزایش می‌یابد که محرک توسعه محسوب می‌شوند.

در قالب این طرح یا در مرحله دیگری از این طرح حمایتی از تولید، دولت در پی آن است تا به سود نقدی هر سهم مالیات تعلق بگیرد. اما هنوز مکانیزم دریافت این نوع مالیات مشخص نشده است. هنوز کسی نمی‌داند آیا شرکت‌ها باید سود نقدی پس از کسر مالیات فردی را به سهام‌داران بدهند؟ یا این‌که هر سهام‌دار باید خودمحور باشد و مالیاتش را به دولت پرداخت کند. یا به عبارت دیگر دولت مسئول دریافت مالیات است؟

هدف دولت از طرح مالیات بر سود سهام‌داران برای بازار سرمایه قطعا توسعه بازار بوده است. چراکه با تامین مالی ارزان قیمت‌تر، هزینه‌های شرکت‌ها کاهش پیدا خواهد کرد و سپس با توسعه شرکت‌ها، صنعت و بازار از رونق دوباره برخوردار خواهند شد.

هر چه که هست، این نکته محرز است که طرح معافیت مالیاتی افزایش سرمایه از محل سود انباشته یک طرح تشویقی برای توسعه شرکت‌هاست که در هر شرایطی می‌تواند نتایج مثبتی را به همراه داشته باشد. اما بحث دریافت مالیات از سود نقدی می‌تواند یک طرح تنبیهی محسوب شود که در شرایط رکود برای همه صنایع ممکن است نتایج خوبی نداشته باشد. به عبارتی باید این دو وجه را به صورت مجزا نیز در فضای اقتصاد ایران تحلیل و ارزیابی کرد. چون وقتی رکود در اقتصاد حاکم است، شرایط تولید نیز تغییر می‌کند. در دوران رکود بسیاری از واحدهای صنعتی احساس نیاز نمی‌کنند که چرخ تولید را بچرخانند و حتی بسیاری از آن‌ها زیر ظرفیت اسمی تولید می‌کنند.

برای همین افزایش سرمایه که منجر به افزایش تولید شود، برای آن‌ها توجیه اقتصادی ندارد. این برداشت شاید کامل‌تر باشد اگر بگوییم این طرح برای تمام صنایع و همه شرکت‌ها کارایی یکسان و مناسبی نخواهد داشت. در سال ۲۰۰۸ نیز که صنعت آمریکا با رکود مواجه شده بود، رئیس جمهور وقت برای خروج از رکود تنها بر چند صنعت خاص و از این صنایع نیز بر چند شرکت خاص تمرکز کرد، و با شناسایی نقاط ضعف آن‌ها به ارائه برنامه‌هایی برای خروج از رکود اقدام کرد. در ایران اوضاع تا حد زیادی متفاوت است. ما وقتی برای خروج از رکود برنامه تدوین می‌کنیم، اهداف زیادی را در قالب آن برنامه می‌خواهیم پوشش دهیم. در برنامه رکود ما، از سیاست توسعه همه‌جانبه برای همه مناطق محروم تا فقرزدایی وجود دارد که می‌خواهیم آن‌ها را در حاشیه یکسان‌سازی مالیات بخش دولتی و غیردولتی انجام دهیم. بدون شک در طرح چنین برنامه‌های کلانی اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت باید کاملا مشخص و تفکیک شده باشند و این اختلاط وجود نداشته باشد.

هدف دولت از طرح این برنامه برای بازار سرمایه قطعا توسعه بازار بوده است. چراکه با تامین مالی ارزان قیمت‌تر، هزینه‌های شرکت‌ها کاهش پیدا خواهد کرد و سپس با توسعه شرکت‌ها، صنعت و بازار از رونق دوباره برخوردار خواهند شد.

اما این نکته را نباید فراموش کرد که فقط در زمان خروج از رکود همه شرکت‌ها می‌توانند از این برنامه تاثیر بگیرند. ما باید برای فراگیر شدن تاثیر این برنامه به سمتی برویم که تحریک‌های تحمیلی مرتفع شده باشد و صادرات نیز در نقطه مطلوب حرکت کنند. در این فضا همه شرکت‌ها می‌توانند ظرفیت تولید خود را افزایش دهند. اما در شرایط موجود فقط برخی از صنایع می‌توانند از این راه‌حل بهره ببرند. سازمان بورس نیز از سوی دیگر برای آن‌که تاثیرگذاری این طرح قابل اندازه‌گیری باشد، باید ابزارهای خود را تجهیز کند و آن‌ها را پیاده سازد. وقتی سیاست‌های بازاری مانند بازار سرمایه تغییر می‌کند، حتما باید سیاست‌ها را توسعه دهیم. سازمان بورس می‌تواند در تسهیل این ماجرا نقش بسیار مهمی را ایفا کند.

یا سالگرد غم‌دار و شهریوری حمله متفقین به ایران

وقتی ایران زیر چکمه نظامیان بیگانه رفت

ورود متفقین به ایران

منصور نفرستاده بودند و در ساعت چهار صبح روز سوم شهریور ۱۳۲۰ بیدارش نکرده بودند، کسی آمدنشان را جدی نمی‌گرفت و به قول سر ریدر بولارد سفیر انگلیس؛ انگار حتی خود شاه هم از ماجرا بی‌خبر بود.

۳- روزنامه اطلاعات یکشنبه، ۳/۱۶/۱۳۲۰
گزارش آقای نخست وزیر راجع به یادداشت‌های دولت انگلیس و شوروی به دولت شاهنشاهی و تجاوز نیروهای مسلح آن دو دولت به مرزهای ایران...

آقای رئیس: آقای نخست وزیر فرمایشی دارند. آقای نخست وزیر: مطالبی که حالا باطلاع آقایان می‌رسد، فقط برای گزارش جریانات اخیر واقعی است که روی داده است. به طوری که از ابتدا وقوع جنگ کنونی بنا به فرمایش ملوکانه مقرر گردید دولت شاهنشاهی بی‌طرفی ایران را اعلام نموده با تمام وسایل و قوای خود دقیقاً این سیاست را پیروی و به موقع اجرا

۱- ۱۳۱۸/۶/۱۲ روزنامه اطلاعات ایران
«در این موقع که متأسفانه ناپره جنگ در اروپا مشتعل گردیده است، دولت شاهنشاهی ایران به موجب این بیانیه تصمیم خود را به اطلاع عموم می‌رساند که در این کارزار بی‌طرف مانده و بی‌طرفی خود را محفوظ می‌دارد»
محمود جم نخست وزیر وقت

۲- بی‌طرفی شوخی بی‌رحمانه‌ای است که درست ۷۰ سال پیش در چنین روزهایی شهریوری، سرزمین ایران در عین بی‌طرفی شاهد باز شدن مرزهایش و کشته شدن مردمش بود؛ سربازانی که دسته دسته می‌مردند یا فرار می‌کردند و هواپیماهایی که به سر مردم ایران بمب می‌انداخت و اعلامیه و گاهی هم در عین حیرت مردم سلام و احوال‌پرسی. عاقبت هم ایران اشغال شد، آن هم به دست نیروهای متفقین و جالب این بود که تا خود انگلیس و روسیه نماینده‌هایشان را به در خانه نخست وزیر حسنعلی

در شهریور ۱۳۲۰ درست قبل از آمدن متفقین به تهران، همه می‌گفتند که در جنگ جهانی دوم که آتشش اروپا را می‌سوزاند، ایران بی‌طرف است. البته خودمانیم، حمله ارتش نیروی زمینی آلمان در یکم تیرماه ۱۳۲۰ به روسیه دیگر ایران را به شکل حلقه ارتباطی روسیه و انگلیس درآورده بود و کارشناسان آلمانی که رضا خان به تهران دعوت کرده بود، دیگر زیاد هم بی‌طرف به نظر نمی‌آمدند. خصوصاً وقتی هیتلر به دنیا اعلان جنگ می‌کرد و دنیا را به دو قسمت دوست و دشمن تقسیم کرده بود.

این میان اما رضاخان سردار سپه که تاج شاهی به سر و چکمه‌های قزاقی به پا داشت و می‌گفتند به حمایت انگلیسی‌ها روی تخت نشسته، با تمام وجود دلش می‌خواست ایران را از دست این شیران پیر در امان دارد، حتی اگر بیندازندش در دهان عقاب سیاه دیگری که بال‌هایش روی این جهان بزرگ باز شده بود و نوک خونین و تیزی هم داشت.

و شاید هم برای همین بود که شاه به آلمان چراغ سبزی نشان داد و حاضر نشد کارشناسانشان را بیرون کند. پس همین هم شد که سربازان ملکه بریتانیا دیگر طاقت نیاوردند و تهدید کردند که این بی‌چشم‌ورویی‌اش را نمی‌بخشند و تقریباً دو ماه بعد از تهدید کردنشان نیروهایشان را جلو فرستادند و بی‌خبر به مرزهای ایران تجاوز کردند. روس‌ها به شمال و انگلیس‌ها به جنوب و غرب و کسی هم نتوانست جلوییشان را بگیرد.

ورود متفقین به ایران

سرن ارتش در حال مذاکره با متفقین درباره جنگ

اقتصادی روابط دیگری نداشته‌ایم، ولی میل داشتیم به این روابط حسنه ما خلی وارد نیاید. (از نظر اقتصادی آلمان به ایران بدهکار بود و می‌بایستی جنس به ایران می‌فرستاد که به خاطر جنگ جهانی این اجناس ارسال نمی‌شد. بنابراین علیه آلمان با متفقین به توافق رسیدن یعنی از طلب خود از آلمان دست برداشتن.) و اصل بی‌طرفی هم که مرام و آرزوی عمومی ملت ایران می‌باشد، همین اقتضا را داشت که ما با تمام دول و ملل جهان دارای روابط دوستانه و حسنه باشیم. متأسفانه دولت امروز ناگزیر شده است که سفارت‌خانه‌های آلمان و ایتالیا و مجارستان را در ایران برچیند، ولی سفارت‌خانه‌های ما در پایتخت‌های این کشورها مانند پیش دایر و روابط سیاسی ما هم با آن‌ها برقرار است... در عالم همسایگی انتظار ما از دولت‌های شوروی و انگلستان بیش از این‌ها بود...»

۹ - می‌گویند درست بعد از آمدن متفقین به حومه تهران دیگر همه چیز تمام شد، بمباران و کشتار و همه چیز، بین مردم نان تقسیم شد و چه می‌دانم افسران انگلیسی در شهر رژه رفتند و رضا شاه با خانواده‌اش گریخت و بعد هم تبعید شد و نماینده‌های متفقین در جلسه غیررسمی‌شان به این نتیجه رسیدند که پسر فرنگ‌رفته و درس‌خوانده شاه را به جایش بنشانند و خودشان را بیش از این درگیر وضع وخیم امنیت ایران نکنند، بعد هم ایران به آلمان و متحدینش اعلان جنگ داد و ما شهرمان را با انگلیسی‌های قرمزپوش تقسیم کردیم. که این خود داستان دیگری است.

رضا شاه و خانواده در تبعید

انگلیس در محور خانیقین، قصر شیرین و نفتخانه گیلان و آبادان و بندر شاهپور قصر شیخ بتعرض پرداخته‌اند.

۴ - نیروی دریایی شوروی در کرانه‌های دریای خزر و نیروی دریایی انگلیس در بندر شاهپور و خرمشهر تعرض نموده‌اند.

۵ - واحدهای ارتش که غافل‌گیر شده‌اند، در حدود امکان با استقبال آن‌ها شناختند و در نقاط مختلفه به آن‌ها تماس حاصل نموده و به دفاع پرداختند و دو ارباب زره‌پوش مهاجم در منطقه باختر مورد

اصابت و از کار افتاده و پیشروی مهاجمان متوقف شد.

۶ - در تمامی مناطق شمالی و باختری روحیه اهالی بسیار خوب و عموماً تقاضای دخول در صف ارتش و حرکت به جبهه برای دفاع از آزادی میهن می‌نمایند.

۷ - دیگر شهریور زیبا نبود در ۱۳۲۰ و جنگ رسیده بود به انزلی و خرمشهر و اهواز و فرمانده نیروی دریایی ایران کشته شده بود و رضا شاه در به‌در دنبال نخست وزیر تازه می‌گشت. کشتی‌های جنوب را انگلیس‌ها می‌گرفتند و زمین‌های شمالی در دست روس‌ها بود و شهرهای غربی زیر بمباران دائمی، کسی نمی‌دانست آن ارتش بزرگ رضاخانی کجا رفته بود، هر چند خلبانان ارتش تا پای جان جنگیده بودند، چیزی برای دفاع نمانده بود و کشور ویران بود.

مردم تهران به بیلاق فرار می‌کردند و مردم جنوب و شمال پذیرای نیروهای پاکون‌پوش روس و انگلیس می‌شدند و ارتشی که حتی برای پنج روز آذوقه نداشت، دیگر تسلیم شده بود. می‌گویند بالاخره در روز پنجم بود که شاه اعتراف کرد چاره استعفای خودش است، آن هم بعد از این که دو نفر از افسران بلندپایه ارتش یعنی کفیل وزیر جنگ، سرلشکر احمد نجحوان و سرتیپ علی ریاضی فحش داده بود و کتک زده بود و بعد هم داد زده بود که هفت‌تیر مریبوری و دست‌آخر هم با دل شکسته دست به دامن خیلی‌ها برای نجات ایران شده بود. خودمانیم دیگر چیزی از جلال و جبروت رضاخان سردار سپه نماند در شهریور ۲۰ و دست‌آخر هم وقتی راضی به رفتن شد که خیالش راحت بود ولیعهدش محمدرضا را جای خودش نشاندند است. همین هم بود که نخست‌وزیرش در رادیو اعلام کرد نرسید این‌ها «می‌آیند و می‌روند؛ حوایجی دارند و به ما کاری ندارند.»

۸ - روز چهارشنبه ۱۳۲۰/۶/۱۹؛ روزنامه اطلاعات، سرمقاله، تأثر مردم

«مردم پایتخت از صبح روز پیش منتظر اقدام‌های دولت راجع به حل قضایای اخیر بودند. اما هیچ‌کس انتظار نداشت قضیه به این صورت درآید و شرایطی به این دشواری تحمیل شده باشد. همان‌طور که دیروز نمایندگان مجلس متأثر گردیدند امشب نیز مردم پس از آگاه شدن از این جریان، بی‌نهایت آفسرده و متالم شدند. دولت ایران از آغاز جنگ کنونی کوشش فراوانی در حفظ بیطرفی خود کرد (بی‌طرفی در جنگ جهانی دوم یعنی پاسیو بودن و در نتیجه طعمه حریفان قدرتمند شدن) ولی همان‌طور که آقای نخست‌وزیر گفت «تقدیر چنین بود» که ما هم از آتش این جنگ برکنار نماییم... البته خوانندگان ما هر قدر متأثر و اندوهناک باشند، حق دارند. ولی دولت جز رویه‌ای که پیشه خود ساخته بود، چاره دیگری نداشت و در این موقع بحرانی و دشوار جز این راهی به نظر نمی‌رسید... راست است که ما با آلمان و ایتالیا جز یک‌سری روابط عادی و

گذاشته و با یک رویه صریح و روشنی در حفظ کشور از خطر سرایت جنگ و در صیانت حقوق مشروع تمام دول که با ایران ارتباط دارند، به‌ویژه دول همسایه کوشیده چنان که تا حال هیچ خطری در ایران از هیچ‌یک از آن‌ها متوجه نگردیده.

عموم نمایندگان: صحیح است

آقای نخست وزیر: متأسفانه با تمام این مجاهدات که دولت ایران به منظور حفظ امنیت و آسایش کشور و رفع نگرانی دو دولت همسایه خود نمود... نتیجه این شد که نمایندگان شوروی و انگلیس ساعت چهار امروز صبح به منزل نخست وزیر رفته هر کدام یادداشتی مبنی بر تکرار مطالب گذشته که جواب آن‌ها با اقدامات اطمینان‌بخش داده شده بود، تسلیم نموده و در این یادداشت‌ها توسل خود را به نیروی نظامی اخطار کرده‌اند... دولت لازم می‌داند بعموم افراد کشور توصیه و تاکید نماید که در این موقع باید کمال خونسردی و متانت را رعایت نموده و با رعایت آرامش رفتار نمایند:

نمایندگان: صحیح است

۴ - نماینده‌های شوروی و انگلیس که ساعت چهار صبح در خانه علی منصور رفته بودند، بعدها در خاطر‌اتشان نوشتند که شاه ایران به‌کل از ماجرای خبر بود و مثل مردم که در شوک بمباران زمینی و هوایی مانده بودند، حیرت‌زده شده

بود، حتی در یفوس، سفیر آمریکا در ایران، از سفیر انگلیس نقل می‌کند که «در شرقیایی صبح امروز او دریافته است که شاه ایران ابتدا در جریان مسائل، حد روز قرار نگرفته است و دولت ایران یادداشت‌ها و اعتراض‌های مکرر ما را در نزد شاه بی‌اهمیت جلوه داده و حادثه صبح امروز را نمی‌توانست باور کند.» چیزی که گمانم حتی در ابتدای‌ترین کشورهای جهان هم بی‌سابقه و عجیب بوده است. به هر حال آن جور که مردم و خاطره‌هایشان تعریف می‌کنند، تا آمدن به خودشان بچینند، جنگ شروع شده بود و هزاران نفر مرده بودند و رادیو داشت عزای عمومی اعلام می‌کرد و جنگ تازه آمده را...

۵ - روزنامه اطلاعات، دوشنبه ۱۳۲۰/۶/۴، اعلامیه شماره یک ستاد ارتش

۱ - ساعت چهار روز سوم شهریورماه ارتش شوروی در شمال و ارتش انگلیس در باختر و جنوب باختری مرزهای کشور را مورد تعرض قرار داد

۲ - شهرهای تبریز، اردبیل، رضاییه، خوی، اهر، میان‌دوآب، ماکو، مهاباد، بناب، رشت، حسن کیاده، میانه، اهواز، بندر پهلوی مورد بمباران هوایی واقع و تلفات وارده نسبت به مردم غیرنظامی زیاده نسبت به نظامیان، با وجودی که سربازخانه‌ها را بمباران می‌کنند، معذک نسبتاً کم بوده.

۳ - نیروی موتوریزه و مکانیزه شوروی در محور جلفا، مرند، ویل دشت، ماکو، قره ضیال‌الدین، و نیروی موتوریزه ارتش

کادوهای خودمانی

المیرا حصارکی

سروسامان دادن به وسایل میز کار یا خرت و پرت‌های اتاقمان همیشه یکی از دغدغه‌های ماست. معمولاً این کار را با خریدن قفسه‌ها و کمد‌های گران‌قیمت انجام می‌دهیم؛ اما ممکن است گاهی اوقات مایل نباشیم برای اتاقمان هزینه زیادی صرف کنیم. در این ایده جمع‌وجور خواهید دید که چگونه با چند وسیله ارزان‌قیمت می‌توانیم قفسه‌هایی هنرمندانه خلق کنیم. برای این کار به تعدادی جعبه کفش، تعدادی گیره فلزی و اگر دوست داشته باشید، کاغذ کادو احتیاج داریم، اگر از ظاهر جعبه‌ها راضی نیستید، می‌توانید از کاغذ کادو استفاده کنید. بعد از آن جعبه‌های کفش با گیره‌های فلزی به هم متصل کنید. برای تنوع می‌توانید جعبه‌ها را در حالت‌های عمودی و افقی در کنار هم قرار دهید. مجموعه جعبه‌ها را روی میز کارتان قرار دهید یا به دیوار تکیه دهید و لوازم خود را در آن‌ها بچینید. اما به خاطر داشته باشید که وزن وسایل را متناسب با مقاومت جعبه‌ها در نظر بگیرید تا جعبه‌ها خم نشوند.

شاید این ایده برای اول سال خیلی خوب باشد، اما تا آخر سال بیشتر از شش ماه مانده و هنوز هم می‌توانید تقویم دیواری مورد نظر خودتان را درست کنید. یک تقویم دست‌ساز که به شما این امکان را می‌دهد تا تاریخ‌ها را گم نکنید و اگر قراری دارید، به شما یادآوری کند. ایده خیلی ساده‌ای برای شما داریم... کافی است ۳۰

گیره چوبی لباس را روی یک تخته بچسبانید و بالای هر کدام تاریخ را بنویسید! حالا می‌توانید چیزهایی را که لازم دارید در روز خاصی به کسی بدهید، روی گیره‌ها وصل کنید.

یکی دیگر از دغدغه‌های خانم‌ها در آشپزخانه، اختصاص جایی برای خرده وسایل آشپزی در آشپزخانه است. با یک ایده ساده می‌توان به راحتی همه این وسایل را در یک جعبه جای داد و برای پیدا کردن آن به دردمر نیفتاد. تنها چیزی که شما احتیاج دارید، یک قوطی فلزی، مداد و خط‌کش، چسب و قیچی، رنگی که دوست دارید، کاغذ کادو و مقواست. اول می‌توانید قوطی را رنگ کنید و بعد از این که خشک شد، با توجه به ابعاد قوطی با مقوا قطعات جداکننده درست کنید. اگر حوصله‌اش را دارید، می‌توانید روی جعبه را نقاشی و طرح بکشید. این‌طور به راحتی هر چه تمام‌تر جای کیسه‌ای و هر چیز دیگری را می‌توانید در این جعبه جای بدهید.

می‌دانید که بهترین کادو، کادویی است که مناسبت ندارد. احتمالاً هم تعداد زیادی خرده‌پارچه پیدا کرده‌اید که نمی‌دانید با آن‌ها چه کار کنید! بهترین راه استفاده از این خرده‌پارچه‌ها تهیه کیسه‌های کادویی است. نخ و سوزن و قیچی را بیارید که امروز قرار است این خرده‌پارچه‌ها تبدیل به کیسه‌های پارچه‌ای شوند و بهتر از آن شما می‌توانید کادوهایتان را در بسته‌های متفاوت، داخل این کیسه‌های پارچه‌ای هدیه بدهید. پس کمی سلیقه به علاوه خلاقیت، بی‌شک نتیجه خیلی خوبی در پی خواهد داشت...

تابستان رو به انتهاست و هوا رو به خنکی. دیگر بچه‌ها در حال و هوای اول مهر قرار می‌گیرند و کمتر کسی می‌تواند از زمان باقی‌مانده تابستان بهترین استفاده را بکند. اما نمی‌توان زمان را به بطالت گذراند و دست روی دست گذاشت و هیچ کاری نکرد. سینماها پر از فیلم‌های خوب و جدید است، نمایش‌های تازه‌ای روی صحنه هستند و فیلم‌های تازه‌ای به شبکه خانگی آمده است. تنها کاری که باید انجام دهید، این است که یک برنامه‌ریزی درست انجام دهید و از زمانی که دارید، نهایت لذت را ببرید.

سینما

5054

با هم می‌آیند» همین ویژگی را دارد. فیلم ساده‌ای که با داستان یک خطی‌اش، برای ساعتی برای شما خیال‌بافی می‌کند و به شما نشان می‌دهد در بدترین شرایط هم می‌توان خوشبخت بود. جواد عزتی، نازنین بیاتی، رضا ناجی و الهام کردا بازیگرانی هستند که برشی از یک زندگی نیمه‌واقعی را برای شما به تصویر می‌کشند. این بار برای بار سوم است که جواد عزتی نقش یک روحانی را بازی می‌کند و در مورد آن می‌گوید: «من از این موضوع نمی‌ترسم که

این روزها حال سینمای ایران خوب است. فیلم‌های تازه‌ای به گیشه سینماها اضافه شده‌اند. فیلم‌های خوبی که هر کدام ویژگی‌های خاص خودش را دارد و هر فردی با هر سلیقه‌ای می‌تواند از تماشا کردن آن‌ها لذت ببرد. اما فیلمی که قصد توصیه کردنش را به شما داریم، اولین فیلم حامد محمدی است. «فرشته‌ها با هم می‌آیند» داستان ساده‌ای دارد و با همین سادگی چند ساعتی حال شما را خوب می‌کند. قصه‌اش دور از ذهن نیست و می‌تواند برای همه ما اتفاق

بافتد، با خوش‌بینانه‌ترین حالت ممکن نشان می‌دهد هر دردسری می‌تواند به خوشی ختم شود. حامد محمدی در این فیلم هم مانند «حوض نقاشی» و «طلا و مس» عاشقانه‌ای از یک زوج جوان را روایت می‌کند؛ زوج جوانی که با بازی نازنین بیاتی و جواد عزتی از میان التهاب شهر در پناه خانواده آرام گرفته‌اند. حامد محمدی فیلمی برای خانواده می‌سازد. خط روایت هم مثل فضای فیلم آرام است بی‌هیچ فرازونشیب، بی‌التهاب، بی‌قضاوت از زندگی روزمره این روزهای ما. زندگی اگر قرار باشد در سینما روایت شود، پر از شادی است. همه چیز به راحتی جلو می‌رود و هیچ اتفاق غیرمنتظره‌ای نمی‌تواند زندگی شیرین قهرمانان داستان را برهم بزند. این یکی از ویژگی‌های خوب سینماست. این روزها فیلم «فرشته‌ها

سه بار نقش روحانی را بازی کرده‌ام، دیگر در این نقش ظاهر نشوم و نگران باشم. خیر، برای من شخصیت و شناسنامه کاراکتر مهم است و بر این باورم که هر سه روحانی که تاکنون بازی کرده‌ام، تنها وجه شباهتشان روحانی بودنشان بوده است و از لحاظ شخصیتی هر کدام با دیگری متفاوت است.» در هر صورت درست همان‌طور که خود کارگردان می‌گوید، فیلمی که ساخته، در مدح عشق است. «فیلم من در مدح عشق است. این فیلم در تکریم جادوی عشق است. می‌توانستم فیلم را خیلی گریه‌دار و غمگین کنم، اما واقعا دوست نداشتم یک اثر گریه‌دار پرسوزوگداز بسازم و دوست داشتم مخاطب بعد از فیلم حالش خوب باشد.»

شبکه خانگی

فیلم طبقه حساس پس از فروش فوق‌العاده در سینماها خیلی زود به شبکه نمایش خانگی آمد تا بتواند اندک مخاطبانی را که نتوانسته‌اند این فیلم را ببینند، جذب کند آخرین فیلم کمال تبریزی که با بازی خوب رضا عطاران هنوز در برخی از شهرستان‌ها روی پرده است، بر اساس فیلمنامه‌ای از پیمان قاسم‌خانی را ساخته شده است. این سه نفر که مثل طلایی طنز ایران

را تشکیل داده‌اند، تقریباً هر کاری را با هم انجام داده‌اند، موفق بوده و تا به حال هیچ شکستی در کارنامه‌شان نداشته‌اند. داستان فیلم با مرگ زن آقای کمالی در حین انجام کارهای منزل آغاز می‌شود و در قبرستان با دفن او ادامه می‌یابد. کمالی از مرگ همسر ناراحت به نظر نمی‌رسد. با این وجود ظاهری غمگین به خود گرفته و همین سبب می‌شود به توصیه فرزندان برای خارج شدن از فضای پس از مرگ همسر به همراه دوستان خوش‌گذران خود به سفر چین برود. او پس از بازگشت از سفر متوجه می‌شود که فروشنده قبر دو طبقه‌ای که همسرش را در آن دفن کرده، کلاه‌بردار بوده و قبر را به فرد دیگری فروخته است! این مسئله زمانی روشن می‌شود که مرد نسبتاً جوانی پس از همسر کمالی در طبقه بالای دفن می‌شود و این جرقه‌ای است تا کمالی متعصب را از عصبانیت آتش زند و باعث برهم زدن مراسم تازه درگذشته دفن شده روی قبر همسرش شود. این فیلم را می‌توانید از تمام فروشگاه‌های محصولات فرهنگی و سوپرمارکت‌ها به قیمت سه هزار تومان بخرید.

تئاتر

یکی از بهترین نمایش‌هایی که می‌توانید در شهریورماه بروید و از دیدن آن لذت ببرید، تازه‌ترین نمایش بهاره رهنما است. «دورهمی زنان شکسپیر عاشق» یکی از پرخرج‌ترین تئاترهای سال‌های اخیر است. نمایشی که برای آن دکور، لباس و جواهرات خاص خودش طراحی شده است و در حال‌وهوای نمایش‌های قبلی بهاره رهنما است. یک داستان زنانه که این بار پنج زن آن را روایت می‌کنند. پیمان قاسم‌خانی در این کار به‌عنوان مشاور نمایشنامه حضور دارد و به غیر از بهاره رهنما، مهناز افشار، سحر دولت‌شاهی، بهنوش بختیاری، نسیم ادبی و کمند امیرسلیمانی در این نمایش بازی می‌کنند. این نمایشی است که می‌تواند اوقات خوشی را برای شما فراهم کند.

چند بریده روزنامه از شهربورهای قدیم ایران

یکی داستان است پرآب چشم

شرمین نادری

شهربور که می‌آید، با خودش هم خنکی دم پاییز می‌آورد و هم قصه‌های عجیب و تازه، مگر نه این که ما در شهربور هم کشته شدن رئیس‌علی دلواری را داشتیم در تنگستان و هم ترور آتابک وزیر برداستان را و هم تیر خوردن رضا خان به دست مشروطه‌چیان و هم تشکیل کمیته مجازات قجری را، مگر نه این که در شهربور هم آمدن جنگ جهانی به ایران را شاهد بودیم و هم تبعید رضا خان را و هم زلزله خراسان ۱۳۴۷، زلزله طبس ۱۳۵۷، شروع جنگ ایران و عراق، طاعون و وبای قجری و... خودتان بگویید همه این‌ها کافی نیست برای این که کتاب شهربور بنویسیم؟ این وسط اما می‌شود به جای نوشتن کتاب به سراغ چند بریده روزنامه و شب‌نامه شهربوری رفت و داستان پرآب چشم روزهای دور ایران را دوباره شنید...

ملت ارامنه بر مظلومیت ما رحم نمایند؟ آنچه قدرت دارند در امنیت جان و مال و حفظ ناموس و استرداد حقوق ما همراهی نمایند، ولی شما که اسم خود را مسلمان گذاشته‌اید و لااله‌الا الله می‌گویید به امر یک نفر شخص خونخوار [محمدعلی شاه قاجار] پنجه خود را با خون ملت آلوده کرده، حقوق ملت را پایمال نمایند... مگر از غضب خدا و آه مظلومان باک ندارید؟ به جان خودتان رحم کنید، مگر نمی‌دانید که توجه باطنی اسلام و صاحب شریعت به سوی ملت و مظلومین است؟... ما می‌دانیم که چه ظلم‌ها در حق ما و شما کرده‌اند. مگر احکام مقدس علمای نجف را ندیده‌اید که مشروطه و مجلس شورا را واجب و ضد مشروطه را کافر حربی نموده‌اند؟ ایشان هم دلشان برای من و شما می‌سوزد. شما چرا باید از خواب غفلت بیدار و از می [ای خبری] هوشیار نشوید و سعادت خودتان را نخواهید، خود تیشه به ریشه خود بزنید؟ ما آن چه صلاح شماست گفته و سه مرتبه حجت را تمام کردیم، بعد شما می‌دانید و منتقم حقیقی...»

۲- روزنامه اطلاعات خیر مهم، ۱۳۲۰/۶/۶، درست بعد از بمباران هوایی و ورود روس‌ها و انگلیس به تهران و البته استعفای دست جمعی هیئت وزیران و درست قبل از استعفای

۲۸ ماه رجب، در حالتی که در انجمن ایالتی با جناب حاجی میرزا مهدی کوزه کنانی در جنب فونسلوخانه بود، (عباسعلی نامی) قصد آن جوان ناکام نمود و به ناگاه از کمین بر آمده و بدن نازنینش را هدف گلوله ساخته و به فاصله دو ساعت در فونسلوخانه فرانسه جان به جان آفرین تسلیم نموده و در حالتی که روح از جسم پاکش مفارقت می‌نمود، گویا چشم حسرت بر ابنای وطن دوخته می‌گفت: خداحافظ ای وطن عزیز ایران، خداحافظ حرّیت، الوداع الوداع قانون اساسی، خداحافظ ای اصول سعادت ایران، ای اساس مشروطه که حسرت اجرای تو را زیر خاک بردم... دولتیان و لشکریان را تنبّه است ای فدویان دولت، و جماعت قشون... سوار و پیاده و توپچی و صاحب منصبان و وظیفه‌خوران که سال‌هاست از قبل تجار و کسبه و رعایای ملت ایران تعیش نموده‌اید گوشت و استخوان پرورده و خود را لشکر اسلامی و حامی دین نام نهاده‌اید، در صورتی که همه امیدواری ملت به سوی جهاد شما بوده در حین شدایا و بلایا، رفع ظلم از ایشان نموده از دشمن خارجی و داخلی محفوظ بماند، بدبختانه می‌بینیم که در آخر مسئله «چو دیدیم عاقبت گرگم تو بودی» شد. بدون مقدمه شما را قسم می‌دهیم به دین و آیین خودتان که آیا راضی می‌شوید که بعضی فونسلوها و نمایندگان خارجه و

۱- نمره هشتم روزنامه ندای وطن، شعبان المعظم ۱۳۲۶ تقریباً یک ماه و اندی بعد از به توپ بستن مجلس توسط فک و فامیل محمدعلی شاه، شهربور ۱۲۸۷ شمسی، که به صورت شب‌نامه بین مردم پخش شد
«ناله ملت
حادثه فجیع یا ضایعه عظیم
جای دارد از این که اشک حسرت به دامن ریخته بگوییم:
دریغ و درد که خورشید آسمان کمال
به خاک تیره زا حباب بر نهفت جمال
یا این که گریبان چاک زده فریاد بر آرم:
هزار نقش بر آرد زمانه و نبود
یکی چنانکه در آینه تصور ماست
در این گیرودار ایام که ابرهای مظلم استبداد فضای تبریز را
قیرگون ساخته، یک دست بر دل از غم و دستی بر آسمان
داشتیم، دست تقدیری تیری از کمان جفا بر سینه ما گشاد و
داغی بر سینۀ مشروطه‌خواهان نهاده و آتشی در قانون حریت
افروخت که دود از نهاد احراران برآورد. یگانه جوانمرد ادیب
فاضل ادیب کامل یادآور مشروطیت، سرو آزاده حریت، سلاله
نجیب احمد، سرچشمه ملک تمدن آقا سیدحسن شریفزاده،
که چشم و چراغ ترقی‌خواهان آذربایجان بود، روز سه‌شنبه

رضا خان و تسلیم تهران
خبر یک:

«آگهی حکومت نظامی در تهران»

به عموم اهالی پایتخت بدین وسیله آگهی داده می‌شود از این تاریخ مقررات حکومت نظامی در پایتخت برقرار و به عموم افراد پایتخت توصیه می‌شود با نهایت شهامت، خونسردی را از دست نداده و در حفظ انتظامات با مامورین فرمانداری نظامی و شهریهایی کمک لازم بنمایند. وسایل آسایش عمومی از هر حیث فراهم شده ضمناً برای استحضار عموم تذکر داده می‌شود خواربار شهر تامین و از این حیث بهیچوجه جای نگرانی نیست. عبور و مرور از ساعت نه شب در شهر بکلی ممنوع است پاره‌ای از موارد قانون حکومت نظامی برای استحضار عامه گوشزد می‌شود.

ماده اول:

از وقتی اعلان حکومت نظامی می‌شود اموری که راجع به امنیت و آسایش عمومی است با تصویب هیئت وزیران توسط وزارت جنگ اجرا خواهد شد.

ماده دوم:

باید محاکم نظامی موقتی تشکیل داده شود که با سرعت و شدت در تقصیرات و اقداماتی که بر ضد امنیت و آسایش عمومی است رسیدگی نمایند.

ماده سوم:

تمام حکام محاکم نظامی باید اهل نظام باشند.

ماده چهارم:

اشخاصی که عملاً بر ضد دولت مشروطه و امنیت و آسایش عمومی اقدام رضایت آن‌ها مدلل [اثبات] شده باشد، محکوم به قتل خواهند بود.

ماده پنجم:

اشخاصی که سوءظن مخالف با دولت مشروطه و امنیت و انتظام عمومی در حق آن‌ها بشود قوه مجریه حق توقیف آن‌ها را خواهد داشت و پس از توقیف استنطاق آن‌ها شروع می‌شود. هرگاه در استنطاق سوءظن به کلی رفع نشود شخص مظنون در توقیف باقی خواهد ماند و بعد از اختتام حکومت نظامی به عدلیه تسلیم خواهد شد.

ماده ششم:

...

ماده هفتم:

مامورینی که تامین شهر به عهده آنان واگذار است، در صورت سوءظن حق دخول به منازل و اجرای تحقیقات خواهند داشت در صورت مخالفت و مقاومت می‌توانند جبرا داخل شوند و مخالف و مقاوم را قهراً دستگیر نمایند و موافق حکم محکمه نظامی قویا سیاست خواهد شد.

ماده هشتم:

روزنامه‌ها و مطبوعات اگر بر ضد اقدامات دولت انتشاراتی به طبع رسانند نمرات روزنامه و اداره روزنامه توقیف در صورتی که تحریک به ضدیت دولت شده باشد، متصدی آن یا مدیران آن‌ها موافق حکم محکمه نظامی مجازات خواهند شد.

ماده نهم:

مجازات‌هایی که در حق مستخدمین دولت و کسانی که تصدی امور دولتی بوده‌اند مقرر می‌شود، قابل تخفیف نیست.

ماده دهم:

اجتماعات و انجمن‌ها در مدت حکومت نظامی باید به کلی موقوف و متروک باشند و اگر اجتماعی منعقد شود به مجرد اخطار

اولیه پلیس باید متفرق شوند. در صورت مقاومت جلب به محاکمه نظامی و محکوم به مجازات می‌شود.

ماده یازدهم:

حمل اسلحه از هر قبیل به جز برای مامورین دولتی که مامور نظم و امنیت عمومی هستند اکیداً ممنوع است...

فرماندار نظامی تهران

سپهبد امیر احمدی»

۳- فرمان اعلان جنگ در روزنامه‌های کثیرالانتشار ۱۳۳۲/۶/۱۷، بعد از افتادن ایران به دست متفقین، آمدن آن یکی شاه و وارد شدن ایران به جنگ جهانی دوم به عنوان یک منطقه نظامی مناسب برای روسیه و انگلیس در جنگ با هیتلر
خبر یک:

بود، در اختیار خبرنگاران گذاشت. به موجب این اعلامیه در حادثه مزبور ۴۱ نفر معلوم گردیده و ۱۷ نفر مجهول‌الهویه هستند. تعداد مجروحین در کلیه بیمارستان‌ها در تاریخ ۱۳۳۲/۶/۱۲ بالغ بر ۷۵ نفر بوده است و تعداد دیگری هم جراحات جزئی داشته‌اند پانسمان شده و مرخص گردیده‌اند. از تمامی مقتولان نیز عکس برداری شده است.»

۵- زلزله سال ۵۷ طیس هم تاریخ شهریور خورده و سرمقاله‌اش هم پایانی است بر بریده‌های روزنامه ما. مجروحین و بازمانده‌ها را دریابید

در طیس وحشت و مرگ حکمفرماست و بیش از ۱۱ هزار نفر در این شهر و روستاهای اطراف مانند روستاهای کاشمر، احمدیه، تور غمیان و... زیر آوار مانده‌اند و کشته شده‌اند. اولین گروه امداد، صبح روز یکشنبه ۲۶ شهریور به

فرماندهی سرهنگ دوم پیاده غلامرضا ازما از مرکز آموزش بیرجند به طیس رسید.

همه شهر ویران شده است. به جرئت می‌توان گفت که طیس از روی زمین گم شده است. پس از انتشار خبر زلزله در منطقه طیس گروه‌های متعددی از مردم شهرهای اطراف با کمک‌های اولیه به یاری مصیبت‌دیدگان طیس شتافتند... برق و آب شهر قطع شده و زندگی سخت بازماندگان حادثه مشکلتر شده است. تعداد زخمی‌ها و کشته شدگان به‌درستی مشخص نیست، اما آن‌چه از قراین برمی‌آید بیشترین جمعیت شهر و روستاهای اطراف نابود شده‌اند... صبح امروز اجساد می‌که از زیر آوار بیرون آورده شدند، توسط ۱۵ کامیون به گورستان حمل شد. در حال حاضر تعداد بیشمار مجروح در پارک طیس روی زمین قرار دارند و هنوز گروه‌ها و وسایل کمک به اندازه کافی به این شهر نرسیده است و باید مجروحان و بازماندگان طیس را هرچه زودتر دریافت. در حال حاضر با نبود برق و امکانات لازم فعالیت شبانه برای جست‌وجو و کمک با کندی پیش می‌رود و مشکلات فراوانی در بر دارد.»

فهرست منابع:

- ۱- روزنامه اطلاعات، هشتاد سال، جلد اول ۱۳۰۴-۱۳۵۷ چاپ و نشر اطلاعات
- ۲- تاریخ‌بیداری ایرانیان، ناظم‌الاسلام کرمانی، نشر آگاه به‌اهتمام علی‌اکبر سیرجانی
- ۳- ۱۰ هزار روز تاریخ ایران، عبدالعظیم رضایی

«فرمان اعلان جنگ امروز در ساعت نه و سی و چهار دقیقه بصره همایونی رسید:

با تایید خدایوند متعال

ما پهلوی شاه ایران

بنا به پیشنهاد دولت بر طبق اصل پنجاه و یکم قانون اساسی از تاریخ هفدهم شهریور ۱۳۳۲ اعلان جنگ را بین کشور خودمان و آلمان مقدر و اعلام می‌داریم.»

۴- سال ۱۳۳۲ هم که البته از آن سال‌های حادثه‌خیز بود و روزنامه‌ها اگر توانستند، درباره‌اش نوشتند

«۱۳۳۲/۶/۳ روزنامه اطلاعات

خبر یک:

در حادثه ۲۸ مرداد ۴۱ نفر مقتول شده‌اند

امروز ساعت ۱۰ صبح رئیس اداره پزشک قانونی اعلامیه‌ای که درباره مقتولین و مجروحین واقعه ۲۸ مرداد صادر کرده

جشن نخل و خرما در جنوب ایران

هرسال تابستان که فصل برداشت و نعمت است، شهرهای زراعی شکل دیگری به خودشان می‌گیرند؛ شکل زندگی و نعمتی که باید منتظر آمدنش بود. نعمت تابستان برداشت هدیه‌های الهی است و مردم و زارعین به پاس این نعمات جشن‌هایی برپا می‌کنند که در شماره گذشته به اختصار به مرور دو جشن پرداختیم. در ادامه در این شماره به جشن نخل و خرما می‌پردازیم.

مدعوین و مهمانان مختلف به‌ویژه هنرمندان و خبرنگاران از رسانه‌های استان و کشور، با دقت و حساسیت خاصی برنامه‌های هر جشن را ثبت و گزارش می‌کنند و آن را از طریق رسانه‌ها، به اطلاع عموم می‌رسانند. نشریات داخلی در خلال روزهای برگزاری جشن در تیراژ سه تا پنج هزار نسخه در دسترس همگان قرار می‌گیرد.

جشن خرما مراسمی است که توسط مدیران منطقه و هم‌زمان با شروع احداث شهرک ارگ جدید در سال ۱۳۷۲ پایه‌گذاری شده و پیش از آن چنین مراسمی هرگز برگزار نمی‌شد. از آن‌جا که همه ساله مراسم مختلفی همچون جشن خرمن، گلاب‌گیری و... در کشور برگزار می‌شود، این انگیزه در ذهن مدیران مجموعه تقویت شد که در فصل برداشت خرما جشنی به خاطر آن برپا شود. به این ترتیب این جشن از همان ابتدای شروع عملیات احداث شهرک ارگ جدید و با حداقل امکانات برگزار شد و هر ساله با توسعه شهرک و افزایش امکانات، با شکوه و گستردگی بیشتری برگزار می‌شود. جشن خرما شامل برنامه‌های متنوع تفریحی و ورزشی، جنگ‌های شادی شبانه با حضور برجسته‌ترین هنرمندان کشور، آتش‌بازی، کنسرت‌های موسیقی در تالار پرستو، مسابقات ورزشی از جمله دوچرخه‌سواری و قایق‌سواری زوج‌های جوان در دریاچه، تئاتر خیابانی ویژه کودکان و مسابقات بادبادک، جشنواره فیلم‌های سینمایی و برنامه‌های متنوع دیگر است.

هم‌چنین امکانات گسترده مجموعه همچون باشگاه سوارکاری، استخرهای سرپوشیده و روباز، سالن‌های سرپوشیده و بیلیارد، شهربازی کودکان، کارتینگ و موتورسواری، پیست‌های اسکیت و دوچرخه‌سواری، رستوران‌های مختلف، هتل چهار ستاره و... نیز در اختیار مهمانان و مسافرانی قرار می‌گیرد که به این منظور به منطقه سفر می‌کنند.

در سبب غذایی تشویق می‌شوند. در جشن نخل انواع نهال‌های کشت‌یافته و اصلاح‌شده درخت نخل (شامل مجول، پیارم، دیری، زاهدی، توری، خاصویی، خنیزی) عرضه می‌شود و انواع محصول خرما (خنیزی، خاصویی، پیارم، شیره، سرکه و...) در بسته‌بندی‌های مختلف به فروش می‌رسد. هم‌چنین صنایع تبدیلی خرما (تبدیل خرما به سرکه و الکل، دستگاه‌های عرق‌گیر) نمایش داده می‌شود و شیرینی‌های تهیه‌شده از خرما (مثل کیک خرما، رولت خرما، بیسکویت خرما، قطاب خرما، مربای خرما، خرمای اشکافته، خرمای مالیده و...) در غرفه‌های جهاد کشاورزی در معرض دید عموم بازدیدکنندگان قرار می‌گیرد.

صنایع دستی شامل انواع و اقسام وسایل و محصولات ساخته‌شده از شاخ و برگ و لیف درخت خرما (سبد، سب، جارو، طناب، جالیوانی، گلدان، دمپایی و پروند که وسیله‌ای است که بالا رفتن از درخت نخل و برداشت خرما را با آن انجام می‌دهند) است و در غرفه انتشارات مرکزی سازمان جهاد کشاورزی کتاب‌های تخصصی مرتبط با نخل و خرما به نمایش گذاشته می‌شود.

برخی روستاهای جزیره صنایع دستی زنان و دختران را در غرفه‌های اختصاصی خود به نمایش می‌گذارند. در خلال شب‌های جشن، فیلم‌هایی از جاذبه‌های دیدنی قشم، انواع فرآورده‌های خرما و ترویج کشاورزی در قالب مستند و سینمایی و فیلم‌های مرتبط با نخیلات به نمایش درمی‌آید و عده کثیری از مردم با دقت و اشتیاق فراوان به تماشای آن‌ها می‌پردازند. حرکت کاروان شتر با کجاوه، اجرای موسیقی‌های سنتی قشمی به نام‌های رزیف، اضواء، مولودی‌خوانی و بازی‌های سنتی در طی شب‌های برگزاری جشن‌ها همواره با استقبال عمومی روبه‌رو می‌شود.

نخل در میان مردم قشم به عنوان درخت زندگی مورد احترام فراوان و دارای اهمیت ویژه‌ای است. تا جایی که مرد باغ‌دار قشمی می‌پندارد اگر نخل پیر و فرسوده و بی‌بار نخلستان خود را قطع کند، گناه بزرگی مرتکب شده است. محصول نخل (خرما) به عنوان یک منبع غذایی سرشار از انرژی استفاده شده و شیرۀ آن هم در زمستان مورد مصرف قرار می‌گیرد. درخت خرما استفاده‌های متعدد دارد و در ساختمان‌سازی، صنایع دستی و خوراک دام از آن استفاده می‌شود.

حدود ۱۲ هزار اصله نخل در ۸۹۰ هکتار از اراضی قشم وجود دارد. کشت نخل در این جزیره از سابقه‌های طولانی برخوردار است. بالغ بر ۲۰ نوع مختلف خرما از نخل‌های جزیره قشم برداشت می‌شود که از میان آن‌ها به ترتیب مصلی، شیخ کمالی، هلیلی، مرداسنگ و آلوستری بیشترین سطح زیر کشت را به خود اختصاص داده‌اند.

جشن سنتی نخل و خرماپزان هر سال به مدت یک هفته به همت سازمان منطقه آزاد قشم در مرکز جزیره برگزار می‌شود و این حرکتی است برای شناساندن هرچه بیشتر ارزش‌های حیاتی این درخت و آموزش اصول مربوط به کاشت و پرورش آن به باغ‌داران و نخل‌داران قشم.

در جشن نخل، مردم جزیره به صورت محلی با جایگاه ویژه نخیلات و نقش آن در اقتصاد نخل‌داران، با محصول اصلی نخل (خرما) و انواع آن و فرآورده‌ها و صنایع وابسته و تبدیلی خرما نظیر شیره، سرکه، الکل، صنایع بسته‌بندی و دارویی آشنا می‌شوند. کارشناسان مربوط روش‌های علمی ایجاد نخلستان و عمل‌آوری آن را به عموم علاقه‌مندان آموزش می‌دهند و نخل‌داران را به استفاده از نمونه‌های اصلاح‌شده نخل ترغیب می‌کنند. در جشن نخل، عموم بازدیدکنندگان به گسترش فضای سبز و گذاردن خرما و فرآورده‌های دیگر آن

کلمه‌هایی از جنس گلوله و باروت

فرید دانش‌فر

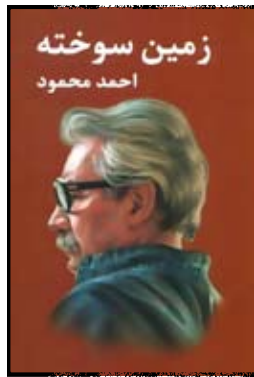
تا قبل از سال ۱۳۵۸ نویسندگان در کتاب‌هایشان به موضوع جنگ پرداخته بودند، اما حمله عراق به ایران و شروع هشت سال دفاع مقدس، نقطه آغاز پدید آمدن آثار نویسنده‌های ایرانی در رابطه با جنگ شد. یکی از اولین کتاب‌های جدی و مهم که در این باره نوشته شد، رمان «زمین سوخته» به قلم احمد محمود است. از نکته‌های جالب توجه درباره این رمان که در فروردین ماه ۱۳۶۲ منتشر شد، تیراژ ۱۰ هزار تایی آن و جالب‌تر از آن فروش تمام نسخه‌های کتاب در عرض چند روز بود. احمد دهقان هم از نویسندگانی بوده که در آثارش به موضوع هشت سال دفاع مقدس پرداخته و برای رمان «سفر به گرای» ۲۷۰ درجه جایزه ۲۰ سال ادبیات پایداری را دریافت کرد. در این سال‌ها نیز کتاب «دا» نوشته

سید زهرا حسینی توانسته با روایتی جذاب از خاطرات جنگ مخاطب‌های بیشماری بدست بیاورد. بعد از تمام شدن جنگ، دو دیدگاه در رابطه با ادبیات جنگ مطرح شد. عده‌ای معتقد بودند که باید به موضوع دفاع مقدس کشورمان در مقابل ارتش متجاوز عراق پرداخت. در مقابل تعدادی دیگر جنگ را واقعه‌ای زشت می‌دانستند و نظرشان بر این بود که باید از اتفاقات و پیامدهای آن نوشت. هرچند به نظر می‌رسد پرداختن به هشت سال دفاع مقدس به نوعی هم ادبیات جنگ به حساب می‌آید و هم ادبیات ضدجنگ. بدون شک در آثاری با این موضوع، تصاویر بسیار زیبا و دل‌انگیز، انسان‌های خوشحال و بدون درد و رنج و غم نمی‌بینیم و از طرفی هم شاهد رشادتها، فداکاری‌ها و از خودگذشتگی‌هایی هستیم که باید همیشه آن‌ها را به یاد سپرد. بدون شک گفتن از رنج‌هایی که مردم ما در طی آن سال‌ها متحمل شدند، بسیار دارای اهمیت است، اما موضوعی که شاید بیش از سوال مطرح شده اهمیت دارد، شیوه نگارش آثار در این زمینه است. گاهی با آثار سفارشی رویه‌رو می‌شویم، که در بیشتر موارد نتیجه آن کتاب‌های درجه دو و سه است که در آن با نگاه سطحی به این موضوع مهم و نقطه برجسته تاریخ کشور پرداخته شده. بدون شک نویسندگانی که دغدغه‌اش این مسئله است، بدون مطالعه و تحقیق و بررسی دقیق دست به قلم نمی‌برد، چون می‌داند که خواننده و به ویژه مخاطب امروز که آثار مطرح جهان را در دست دارد، بسیار باهوش، تیزبین و دقیق است و اگر داستان گیرا نباشد یا از واقعیت فاصله داشته باشد، به‌سادگی آن را کنار می‌گذارد.

که در زمان اشغال فرانسه به دست نازی‌ها، صدای فرشته‌ای را می‌شنود و خود را ژاندارک تصور می‌کند و برای رهایی فرانسه مبارزه می‌کند. ماریا رمارک که پس از کتاب «در جبهه غرب خبری نیست» به شهرت رسیده بود، از طرف یک روزنامه آلمانی به مبارزه علیه کشورش متهم شد و به همین دلیل به کشور

سوئیس و در زمان جنگ جهانی دوم به آمریکا مهاجرت کرد و کتاب «طاق نصرت» را نوشت که محور اصلی آن فجایعی است که مردم فرانسه در زمان جنگ متحمل شدند. یکی از نویسندگان مشهور آلمان پس از جنگ جهانی که در بسیاری از آثارش به موضوع جنگ و پیامدهای ناگوار آن پرداخته، هاینریش بِل است. اولین رمان او «قطار به موقع رسید» بود که در اعتراض به جنگ نوشته شد. آثاری که از آن‌ها نام بردیم، مربوط به قبل از سال ۱۹۵۰ هستند. به جز جنگ‌های جهانی، جنگ‌های دیگری هم در نقاط مختلف دنیا اتفاق افتاد که در ادبیات هر کشوری به نوعی به آن پرداخته شده.

زمین سوخته
احمد محمود

هاینریش بل
قطار به موقع رسید

ادبیات جنگ یا ضدجنگ؟

تیرتی که خواندید، یکی از سوال‌هایی است که نه‌تنها در کشور ما، بلکه در سایر کشورهای دنیا مطرح است و می‌توان گفت که هرکسی از زاویه دید خود به آن نگاه می‌کند. شاید برای پاسخ به این پرسش بهتر باشد به طور مشخص از ماهیت آن جنگ صحبت کنیم. به‌طور مثال در مورد کشور آلمان پس از جنگ جهانی، ادبیات ضدجنگ شکل می‌گیرد.

از آنجایی که درباره هشت سال دفاع مقدس، همگان بر این نظر هستند که کشور دیگری به خاک ما تجاوز کرده و دفاع ما بر حق بوده، جواب روشن است. در کشور ما شاید

ژانری به نام جنگ

وجود موضوعی مانند جنگ و مبارزه در آثار شاعران و نویسندگان کهن ایران و جهان، از شاهنامه فردوسی تا «یلیاد» نوشته هومر، نشان‌دهنده اهمیت آن، هم برای خلق اثر و هم برای مخاطب است. اما شاید بتوان گفت در آن زمان و با توجه به شرایطی که وجود داشت، کسانی که مبارزه و جنگ‌جو بودند، در این واقعه شرکت می‌کردند و طبعاً ضررهای جانی بیشتری به همین افراد رسانده می‌شد و گاهی وقت‌ها مشکلاتی را هم برای خانواده این افراد پدید می‌آورد. اما با گذشت زمان و پیشرفت علم و تکنولوژی و ساخته شدن سلاح‌های پیشرفته، جنگ چهره ترسناک‌تر و وحشیانه‌تری به خود گرفت و ابعاد آن هم وسیع‌تر شد. این مسئله باعث شد نویسندگان بیشتر از قبل به این موضوع بپردازند. لئو تولستوی و امیل زولا از جمله کسانی بودند که در آثارشان به موضوع جنگ پرداختند. اما هیچ‌کدام از این دو نفر آن قدر عمر نکردند تا شاهد بزرگ‌ترین جنگ تاریخ باشند.

جنگ در ادبیات جهان

به‌طور مشخص وقوع جنگ وحشتناک جهانی اول، باعث شد تا شاخه و ژانر جدیدی به ادبیات اضافه شود. پس از این واقعه، نویسندگان سراسر دنیا دست به قلم شدند و از جنگ نوشتند. در این میان آثار بسیار ماندگاری خلق شد؛ کتاب‌هایی که حتی امروز و پس از گذشت ۹۰ سال، از ارزش آن‌ها کم نشده و هنوز هم علاقه‌مندان کتاب را به سمت خود می‌کشاند. آثاری مانند «وداع با اسلحه» نوشته ارنست همینگوی، «در جبهه غرب خبری نیست» اثر اریش ماریا رمارک، که دو فیلم سینمایی با اقتباس از این رمان‌ها ساخته شدند. بعد از جنگ جهانی دوم، تعداد آثاری که در این زمینه نوشته شدند، افزایش پیدا کرد. رمان «زنگ‌ها برای که به صدا درمی‌آیند» نوشته همینگوی از مهم‌ترین آثار پس از جنگ جهانی دوم است. نویسندگان کشورهایمانند انگلیس، فرانسه و روسیه که

در جنگ پیروز شده بودند، آثاری با مضمون ادبیات دفاع یا ادبیات جنگ می‌نویشتند. آلمان‌ها که هم متجاوز شناخته می‌شدند و هم در جنگ شکست خورده بودند، نمی‌توانستند از دفاع یا جنگ برای خاکشان بنویسند. از طرفی بسیاری از آلمان‌ها با این جنگ مخالف بودند و تعداد بسیار زیادی هم پس از جنگ پشیمان شدند. به همین دلیل به ادبیات «ضدجنگ» پرداختند و در آثار خود از چهره زشت و وحشیانه جنگ و همچنین پیامدهای ناشی از آن نوشتند. برتولت برشت از مهم‌ترین نویسندگان آلمانی بود که در آثار خود که بیشتر هم نمایشنامه بودند، به موضوع جنگ پرداخت. او در نمایشنامه «سیمون ماشار» داستان دختر فقیری را می‌گوید

زنگ اول

بوی مهر که می‌پیچد توی مشام، حتی اگر سال‌ها از این فضا دور باشی، دلت می‌خواهد به اولین مغازه نزدیک دم دستت سر بزنی و دفتر سیمی قبلی و خودکار بیک و مداد سوسمار نشان بخری. مهر ماه مدرسه و دانشگاه و خرید لوازم التحریر است. دانشجوها اگر خیلی روشن فکر باشند، فقط و فقط به یک مداد نوکی و یک بغل کاغذ پاره و خودکار سرشکسته اکتفا می‌کنند. اما ترم اولی‌های ذوق زده، به اندازه همان کلاس اولی‌های بی‌خبر از همه جا عمل می‌کنند، فقط با این تفاوت که روی کیفشان عکس مرد عنکبوتی و جومونگ نیست. آن‌ها روی کیفشان پیکسل‌هایی با عکس جناب «چه» و کیوت‌تر آزادی وصل می‌کنند و به جای دفترهای فانتزی پرزرق‌وبرق، دفترهای بلند با پکو می‌خرند...

بوی ماه مهر

و اگر چه کمی گران‌تر از دیگر ماژیک‌ها هستند، برای بچه‌های کوچک که عادت به دهان بردن همه چیز را دارند، مناسب‌تر است. انواع رنگ‌های فسفری و روشن ماژیک هم می‌توانند چشم بچه‌ها را خسته و ناراحت کنند. روان‌نویس و خودنویس هم از نوشتافزارهایی هستند که به علت شیوه استفاده بهتر است در دسترس دانش‌آموزان کوچک‌تر قرار نگیرند. آب‌رنگ و گواش هم از مواد رنگی ساخته شده‌اند که برای بچه‌ها خطرناک‌اند، ضمن این‌که محیط‌ارحسابی کثیف می‌کنند. پس اگر فرزند شما به استفاده از این وسایل اصرار دارد، بهتر است با نظارت خودتان و در موارد محدودی اجازه استفاده از این مواد را به او بدهید.

ماژیک‌های پفی

ماژیک‌هایی که این روزها تحت عنوان ماژیک پفی تبلیغ می‌شوند و بچه‌ها را حسابی وسوسه می‌کنند، چندان مناسب نقاشی بچه‌ها نیستند

ترم خیلی به‌صرفه نیستند. از طرفی نوشتن با مدادهایی که نوک خیلی سفت دارند، برای بچه‌ها دشوار است، ضمن این‌که این جور مدادها بعد از تراشیده شدن خیلی تیز می‌شوند و ممکن است در حال شیطنت و بازی در چشم دانش‌آموز فرو روند. مدادهای اتود هم برای دانش‌آموزان بالاتر از سن دبستان مناسب‌اند، چون تعویض نوک این مداد برای بچه‌های کوچک کار آسانی نیست. مزیت این مداد به مداد معمولی این است که نیازی به تراشیدن ندارد و تا مدت‌ها قابل استفاده است. اما این عیب را هم دارد که در صورت فشار زیاد یا گذاشتن داخل جامدادی نوکشان می‌شکنند.

در مورد خرید خودکار هم جنس و کیفیت آن را در نظر بگیرید. بدنه خودکارها را معمولاً از پلاستیک، چرم، سرامیک، آلومینیوم، چوب و استیل می‌سازند. بهتر است خودکاری تهیه کنید که سبک باشد و در داشته باشد تا داخل کیف یا جامدادی را خط‌خطی نکند و در صورت پس دادن جوهر، وسایل دانش‌آموز را کثیف نکند.

بیشتر بچه‌ها از خودکارهای معطر خوششان می‌آید، اما توجه داشته باشید که مواد معطر استفاده‌شده در بعضی خودکارها ممکن است برای بچه‌ها آلرژی‌زا باشد. موقع خرید خودکار حواستان باشد که نوک نرم و روانی داشته باشد و جوهر آن به راحتی خارج شود تا موقع نوشتن به دست فشار وارد نشود.

می‌افتی توحوش نقاشی

مداد شمعی و ماژیک هم به دلیل تنوع رنگی‌شان، از لوازم التحریر مورد علاقه بچه‌ها برای نقاشی هستند، اما در عین حال ممکن است آلرژی‌زا و سمی هم باشند. مداد شمعی را از ترکیب پارافین و رنگ می‌سازند و به همین دلیل خیلی مراقب باشید بچه بعد از استفاده از مداد شمعی دستش را به دهان یا چشمش نزند. خرید مداد شمعی روکش‌دار بهترین راه برای ایمن کردن فرزندتان در برابر مسمومیت و آلرژی است.

در باره ماژیک هم مانند مداد شمعی بهتر است مارک‌های مرغوب و قابل اطمینان را تهیه کنید. ماژیک‌های غیررسمی که در بازار موجود هستند، با عبارت «Notpoisoning» مشخص می‌شوند

اما همین لوازم التحریر خریدن هم حساب و کتاب خودش را دارد. باید اصولش را بلد باشی تا نه کلاه سرمان برود و نه رفتاری را پیش بگیریم که به کودک‌دستان ضربه وارد شود. مراکز عمده خرید لوازم التحریر هم که کاملاً مشخص است و اگر کلکسیون‌باز باشی و کلکسیون پاک‌کن و مداد هم تکمیل باشد، نشانی همه‌شان را داری. می‌خواهیم یک نقشه راه بکشیم برای شما که یا محصلید یا فرزند محصل دارید، تا نه سردرگم شوید و نه خدایی ناکرده این وسط کم‌فروشی صورت بگیرد...

آن چه مورد نیاز است...

در این جا به تفکیک به آن چه مورد نیاز برای خرید شماس، می‌پردازیم - تو که دستت به نوشتن آشناست

اصلی‌ترین نوشتافزارها برای دانش‌آموزان، مداد و خودکار هستند. البته بچه‌های دبستانی معمولاً برای استفاده از خودکار محدودیت دارند و بیشتر از مداد استفاده می‌کنند. مدادهای معمولی را از ترکیب گرافیت و خاک رس و کمی دوده می‌سازند که بسته به میزان حرارتی که مدادهای مختلف موقع ساخت می‌بینند، میزان سفتی و نرمی‌شان متفاوت است. بهتر است برای بچه‌ها مداد خیلی نرم نگیرید، چون زود نوکش گرد می‌شود و مدام باید تراشیده شود. به همین علت مدادهای با نوک

افرادی که تجربه استفاده از این ماژیک‌ها را دارند، می‌گویند اولاً رنگ این ماژیک‌ها یا به‌سادگی بیرون نمی‌آید یا از نوک ماژیک به بیرون شوره می‌کند.

ثانیاً به آن راحتی که در تبلیغات می‌بینیم، پف نمی‌کند و باید نزدیک نیم ساعت روی نقاشی سشوار بگیری تا کمی پف کند که موجب مصرف مقدار زیادی برق می‌شود. در ضمن حرارت سشوار موجب تبخیر سریع حلال‌ها می‌شود و این موضوع ممکن است برای سلامت کودکان مضر باشد.

ابزاری مانند گونیا و پرگار و خط‌کش به خاطر نوک تیز بودن برای دانش‌آموزان خطرناک‌اند. بهتر است انواع پلاستیکی این وسایل را به جای انواع فلزی شان برای فرزندان بخرید. از خریدن خط‌کش‌های بلند و پرگارهای فلزی بدون درپوش پرهیز کنید.

هوا را از من بگیر، پاک‌کن را نه

مداد تراش و مداد پاک‌کن هم از دیگر وسایل پرکاربرد محصلان هستند. بهتر است برای بچه‌ها مداد تراش مخزن‌دار تهیه کنید تا مدام مجبور به جمع کردن تراشه‌ها از روی زمین نباشید. مداد تراش رومی‌زی هم از این لحاظ که قابل حمل نیست و بچه را در تراشیدن مداوم مدادهایش محدود می‌کند، گزینه خوبی است. در خرید مداد تراش رومی‌زی دقت کنید که دسته آن متناسب با اندازه دست دانش‌آموز باشد و جنس آن طوری باشد که در دست لیز نخورد. جنس بیشتر مداد پاک‌کن‌ها لاستیک است و ممکن است برای چشم یا پوست ایجاد آلرژی کند. پاک‌کن به دلیل کوچک بودن سایز آن معمولاً زود گم می‌شود. در گذشته والدین برای حل این مشکل پاک‌کن را با نخ به گردن بچه‌ها آویزان می‌کردند، ولی امروز پاک‌کن‌هایی به بازار آمده‌اند که خودشان بنددار هستند.

دفعه‌چره هم از دیگر لوازم التحریر اصلی مورد استفاده دانش‌آموزان است که در انواع متعدد خط‌دار و بی‌خط، ۴۰ برگ، ۶۰ برگ، ۸۰ برگ، ۱۰۰ برگ و ۲۰۰ برگ در بازار موجود است. بهتر است برای بچه‌های کوچک دفترچه‌هایی با تعداد برگ کم بخرید، چون دفترچه‌های قطور دیر تمام می‌شوند و مدت‌ها در دست دانش‌آموز ورق می‌خورند و ممکن است ورق‌هایشان لوله یا کثیف شوند. دفترچه‌های سیمی با جلد‌های محکم بهترین انتخاب برای همه مقاطع تحصیلی‌اند.

بهتر است موقع خرید دفتر، دفترهایی با رنگ و طرح جلد متفاوت بگیری تا بعد برای پرهیز از اشتباه فرزندان در تشخیص دفترهایشان، برای هر درس دفتری با یک رنگ یا طرح متفاوت اختصاص دهی.

کوچک، مداد رنگی و گواش کنار هم تعبیه شده که دانش‌آموز هنگام حمل آن دچار مشکل نشود. حمل‌ونقل این جعبه نقاشی بسیار آسان و طراحی آن باعث رغبت کودکان به نقاشی می‌شود.

باحال‌های امروز بازار

اصولاً کیف اول مهر به کتاب و دفتر نو و لوازم التحریر جدید است. اصلاً مگر می‌شود سال کار و تحصیل نو شود و خبری از دفتر جدید و مدادهای جدیدترش نباشد؟ اصلاً مگر می‌شود که یک هفته مانده به اول مهر، سرکی به مغازه‌های لوازم التحریر نکشید؟ ما هم یکی دو هفته این طرف و آن طرف به مغازه‌های لوازم التحریری که از آن‌ها کلی خاطره داشتیم سر زدیم و سراغ لوازم التحریرهای جدید و باحال بازار را گرفتیم. گرچه لوازم التحریر همیشه همان است که بود و آدم‌ها مداد و قلم می‌خواهند برای نوشتن و پاک‌کن برای پاک کردن. فقط شکل این مداد و خودکار و کاغذ است که هر سال تغییر می‌کند. برای اثبات این حرف به خودتان فقط کافی است سری به مغازه‌های محبوبتان بزنید.

چسب‌اکلیلی

این دیگر از عجایب روزگار است. همان چسب مایع خودمان که در کودکی آبکی صدایش می‌کردیم، حالا مخلوطی از اکلیل است برای این که هر چیزی که نیاز به چسباندن دارد، پرزرق‌وبرق بشود. از این چسب‌ها برای درست کردن کار دست‌ساز استفاده می‌شود و قیمتش تنها هزار تومان است.

صابون‌های کاغذی

آن روزها صابون‌های کاغذی اشیای بدبو و بدرنگی بودند که برای نظافت به کیف کودکان سپرده می‌شدند. حالا این صابون‌های کاغذی شبیه گل‌های کوچکی شده‌اند و در شیشه‌های ظریف و استوانه‌ای و کیف‌های کوچک فروخته می‌شوند. قیمت آن‌ها هم ۱۰۰۰ تومان است. البته از زل‌های ضد عفونی‌کننده دست و صورت هم نباید غافل شد.

خودکارهای پوستی

این خودکارهای براق که روی پوست هم عمل می‌کنند، گاهی به عنوان مداد آرایشی هم استفاده می‌شوند. از این خودکارها ۱۲ رنگ در بازار موجود است و مخصوص کارهای تزئینی در مدارس است.

جای گیره و سوزن ته‌گرد

این روزها روزگار بیماری‌های عجیب و غریب است. حالا هیپاتیت بیداد می‌کند و راه‌های ابتلا به آن بسیار ساده و غیرقابل تصور. یکی از راه‌های ابتلا به این بیماری مهلک، تماس انگشت با سوزن‌های آلوده و سوراخ شدن انگشت به وسیله آن است. سازندگان لوازم اداری و لوازم التحریر هم تمام تلاششان بر این بوده که از ابتلا به این بیماری به وسیله لوازم اداری جلوگیری کنند. شاید برای همین باشد که جاسوزنی‌های قدیم دیگر جایی در بازار ندارند و حالا نوبت جاسوزنی‌های ریلی است که از تماس نوک انگشت با نوک سوزن جلوگیری می‌کند. این جاسوزنی‌ها دو هزار تومان قیمت دارند.

مداد رنگی و مداد شمعی

الان نسل نسل ام‌پی‌تری و جمع‌وجور کردن وسایل است. شاید برای همین باشد که یک شرکت معروف خارجی تهیه‌کننده لوازم التحریر به اسم کلو‌سینگ، اقدام به تولید مداد رنگی و گواش در کنار یکدیگر کرده. در این تولید جدید، در یک بسته مستطیل

مدادهای مخملی

این مدادها همان کار مدادهای خودمان را می‌کنند، فقط فرقی در لباس تنش‌شان است که از جنس مخمل است و تراش کردنشان مکافاتی دارد حد‌بزن!

مدادشمعی‌های انگشتی

این مداد شمعی‌ها که مناسب کودکان است، مانند انگشت‌دانه تهیه شده و در انگشت کودکان فرو می‌رود تا آن‌ها به راحتی از آن استفاده کنند. قیمت هر کدام از بسته‌های شش تایی آن پنج هزار تومان است.

جعبه‌نگین کمان

این جعبه که مخصوص نقاشی کودکان است، غلتک کوچکی دارد و نوع دیگری از گواش محسوب می‌شود. فقط کافی است غلتک رنگ را روی جای گواش‌ها بکشید تا آن‌ها مثل یک رنگین کمان روی صفحه مخصوص رنگ بزنند.

زونکن‌های اداری

قبلاً استفاده از زونکن‌ها مکافات خودش را داشت. باز کردن در داخلی آن بسیار مشکل بود و گاهی باعث زخم شدن دست نیز می‌شد. زونکن‌های جدید در آسان‌بازشویی دارند و با یک حرکت به راحتی باز و بسته می‌شوند. قیمت هر کدام از این زونکن‌ها هزار تومان است.

ماژیک‌های طراحی روی لباس

این ماژیک‌ها مخصوص دانشجویان هنر است و برای نقاشی روی لباس‌های روشن استفاده می‌شود. جای‌تان خالی! ما روی یک لباس سفید امتحان کردیم، کلی کیف داشت که اصلاً قابل وصف نیست. قیمتش هم دانه‌ای ۱۲۰۰ تومان ناقابل است.

این‌ها نتیجه گشت‌وگذار ما در لوازم‌التحریرفروشی‌های خیابان انقلاب بود. البته باید اضافه کرد به این فهرست لوازم و تولیدات پاک‌جو را که طرحی نوین در صنعت ساخت کلاسور و کیف به وجود آورد. پاک‌جو که طرفدار ساده‌زیستی است، تولیدکننده انواع کیف‌ها و کلاسورهای طلایی است و جماعتی را از دست کلاسورهای چرمی و کیف‌های سامسوت آسوده کرد.

در صدر اسلام مردی به بازار برده‌فروش‌ها رفت تا برده‌ای بخرد و بتواند کارهای خود را با کمک او انجام دهد.

وقتی به بازار رسید، برده‌ها را یکی‌یکی از پیش چشم گذراند. قیافه، رنگ‌ورو، جنه و توانمندی آن‌ها را بررسی کرد و بالاخره یکی دو نفر را برگزید تا بعد از گفت‌وگویی رودررو، برده‌ مطلوبش را انتخاب کند و بخرد. از جمله از یکی از آن‌ها پرسید:

- اسمت چیست؟
- هر چه شما بنامی.
- خوراکت چیست؟
- هر چه به من بخورانی.
- جای خوابت چگونه باید باشد؟
- هر کجا مرا بخوابانی.
- چه کارهایی انجام می‌دهی؟
- هر چه امر کنی.

و...

مرد با شنیدن پاسخ‌ها لحظه‌ای با خود اندیشید چرا این‌گونه مطیع و منقاد پاسخ می‌دهد؟ و بالاخره علت را پرسید و چنین پاسخ شنید:

مگر از برده در مقابل مولا و ارباب خود غیر از این انتظار می‌رود؟!

مرد ناگهان در فکر فرو رفت و از خود پرسید: فلانی آیا تو هم به‌عنوان یک بنده در مقابل خدا و مولای خود، این‌گونه تسلیم و راضی به رضای او هستی؟ آیا هر چه خدایت امر کرده است، انجام می‌دهی؟ آیا به هر چه داده است، قانعی و به مال دیگران چشم نداری؟ آیا به فرامین الهی که عمل صالح و خدمت به مردم را از تو می‌خواهد، همین‌گونه گردن می‌نهی؟!...

از آن پس بود که مرد از گناهان خویش توبه کرد و راه صالحان در پیش گرفت.

(غررالحکم حدیث ۱۳۸۷ - ترجمه آقا جمال‌الدین خوانساری)

بنده خدا چگونه باید باشد؟

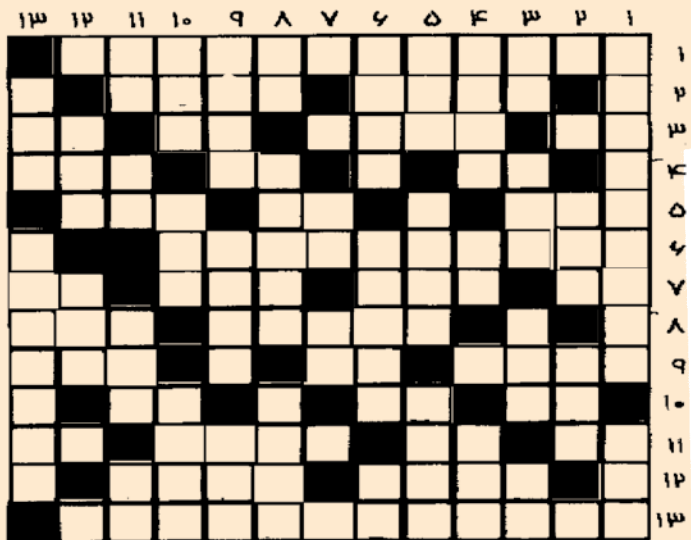
جدول کلمات متقاطع

طراح: علیرضا صفری

بی‌هوشی - ویتامین جدولی - دستور ۶ - دستگاهی که در آن با استفاده از نیروی گریز از مرکز مواد را از یکدیگر جدا می‌کنند ۷ - پهلوان - ماشین ارتشی - حال درهم‌ریخته - کتابی از ماشین ۸ - چوبی که کاربرد صنعتی دارد - انجیر قرآنی ۹ - خرجی زندگی زن و بچه - نام ترکی - ساختمان بلندمرتبه ۱۰ - مایه حیات - انبار کشتی - راز ۱۱ - تکیه دادن - فروردین هوا به دهان - از گرم‌کننده محیط‌های بزرگ - عدد ماه ۱۲ - خادم کلیسا - هویج ۱۳ - از دروس تخصصی مهندسی فناوری اطلاعات

عمودی:

۱ - عمل خودکار کردن سیستم اداری - نوعی شتر بارکش ۲ - درختی شبیه خرما که در هندوستان می‌روید - رنگ ۳ - منقار پرنده - پایتخت اتریش - دالان یا گذرگاه زیرزمینی - بدی ۴ - پدرمرده - خیس - حرارت ۵ - دام - آزمون - شهری در استان گیلان ۶ - طراحی اولیه و مقدماتی - کشور فلاسفه - نور اندک ۷ - محصول آب و صابون - دوستی ۸ - اثر چربی - دست‌نیافتنی - ظرف پخت آب‌گوشت ۹ - فرآورده‌ای که در صنایع پلاستیک و کود شیمیایی به کار می‌رود - آب نیم‌گرم - دیوار قلعه ۱۰ - پاسبان قدیمی - دریایی در ترکیه - برودت ۱۱ - حرفی که از دل پردرد برآید - اندک - قاتل درخت - مکمل شلوار ۱۲ - پرخاصیت بدبو - مسن ۱۳ - نام پدر حضرت نوح(ع) - ماده قندی موجود در ساقه‌های خارشتر که در طب خانگی به‌عنوان ملین کاربرد دارد

افقی:

۱ - از زیرمجموعه‌های مهندسی فناوری اطلاعات ۲ - خوراکی از مخلوط گوشت چرخ‌کرده و کوبیده سیب زمینی - جانور خونخوار دریاها ۳ - نوعی کاغذ - قوم همیشه سرگردان - خاک کوزه‌گری - کشنده بی‌صدا ۴ - شهر خرما - عدد منفی - شیرینی عروسی ۵ - ماده